ԺԳ. Տարի Թիւ 6 (150), ԱՊՐԻԼ 2018 Մշակութային, Ընկերային, Այլազան Պարբերաթերթ Volume 13, No. 6 (150), APRIL 2018 Toronto Armenian Community Newspaper TO ADVERTISE IN CANADA'S ONLY ARMENIAN MONTHLY NEWSPAPER CALL 416-878-0746

Դայաստան Կը Մշակե Չբօսաշրջային Երկիր Դառնալու Ծրագիր

Նորավանք

Յայաստանի մէջ պիտի բարեկարգուին զբօսաշրջական վայրերը եւ պիտի կառուցուին նոր կեդրոններ։

Յամաշխարհային դրամատան եւ կառավարութեան միջեւ կնքուած վարկային համաձայնագիրով կը նախատեսուի Արարատի, Կոտայքի, Լոռիի, Սիւնիքի, Վայոց Ձորի, Շիրակի մարզերուն մէջ զբօսաշրջային զարգացման ռազմավարութեան եւ տեղական տնտեսութեան, ենթակառուցուածքներու զարգացման ծրագիր իրականացնել, ինչ որ պիտի նպաստէ պատմամշակութային, հոգեւոր եւ ձարտարապետական յուշարձաններու շրջակայքը զբօսաշրջային գօտիներու եւ սպասարկման կառոյցներու ստեղծման, տարածքային ենթակառուցուածքներու բարելաւման ու զարգացման:

Յայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամը կը տեղեկացնէ, որ Գառնիի մէջ կը նախատեսուի «Քարերու սիմֆոնիա» բնական յուշարձանին յարող տարածքի բարեկարգում եւ դէպի յուշարձան տանող ձանապարհի վերակառուցում, Գիւմրիի մէջ4 «Կումայրի» պատմամշակութային արգելոցային գօտիի բարեկարգում, Սիւնիքի մէջ` «Զօրաց քարեր» բնական յուշարձանին յարող տարածքին մէջ զբօսաշրջային կեդրոնի կառուցում, դէպի Տաթեւ վանական համալիր տանող ձանապարհի վերակառուցում, իսկ Արարատի մէջ` Խոր Վիրապ վանական համալիրին յարող տարածքին մէջ զբօսաշրջային կեդրոնի կառուցում։

Ասիական Ջարգացման դրամատան աջակցութեամբ կը նախատեսուի կեանքի կոչել «Երկրորդային քաղաքներու մէջ` որպէս աճի բեւեռ, առաջնահերթ հիմնախնդիրներու լուծման ծրագիրը», մասնաւորապէս Վանաձորի, Ծաղկաձորի, Սեւանի, Ջերմուկի մէջ պիտի իրականացուի քաղաքային միջավայրի, զբօսաշրջային եւ հանգստեան վայրերու բարեկարգման, ճանապարհներու վերականգնման, պատմամշակութային կառոյցներու պահպանման եւ բարելաւման գործընթացը։

Ծաղկազարդն Ու Ս. Չատիկը Թորոնթոյի Յայկական Եկեղեցիներուն Մէջ

Թորոնթոյի Յայկական Եկեղեցիները Մարտ 25ին եւ Ապրիլ 1ին Ս. Զատիկն ու Ծազկազարդը տօնեցին եկեղեցական արարողութիւններով եւ ժողովրդային հաւաքներով։

Ս. Աստուածածին Յայց. Առաք. Եկեղեցի

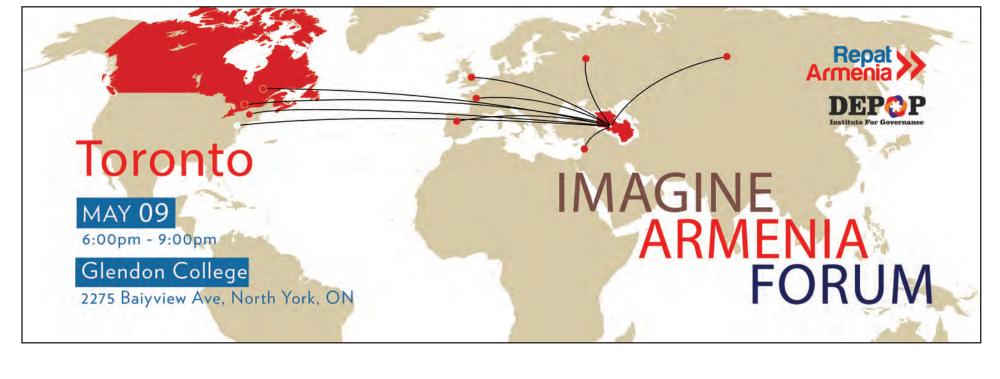
Ս. Երրորդութիւն Յայց. Առաք. Եկեղեցի

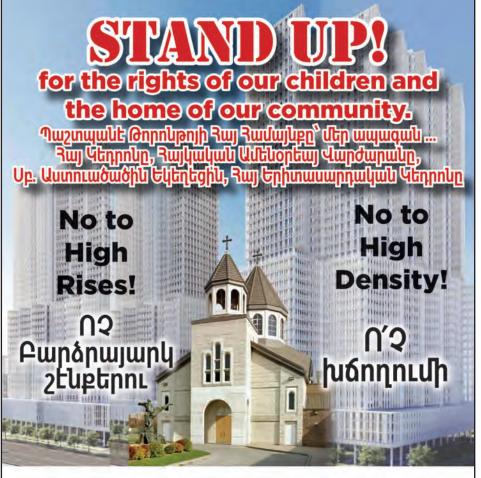
Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ **ጓայ Կաթողիկ**է Եկեղեցի

Ծաղկազարդի թափորը Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ շրջափակին մեջ։

OUR STRENGTH IS IN OUR NUMBERS UTC NICE UTC APICE UTC

Մասնակցիր ժողովրդական հաւաբին եւ արտայայտէ քու մերժումդ այս ծրագիրին

The next Public Information meeting is scheduled for: Tuesday, April 10th, 2018 from 6:30 to 9:00 pm at the EDWARD VILLAGE HOTEL @ 185 Yorkland Blvd

Վաւաբ կ.ե. 6:00 էև 7:00ը

ներկայացում 7։00էն 9։00ը

Նոր ժաման ած էք Գանատա։ Կը փնտո՞էք գործի կարելիութիւններ։

Ներկայացէ՛ք Թորոնթոյի Հայ Կեդրոն եւ ձրիաբար ստացէ՛ք JVS Toronto-ի ասպարէզի ծառայութիւնները։

- Գործի որոնումի ցուցմունքներ եւ ինքնակենսագրութեան (résumé) պատրաստութիւն
- Աջակցութիւն ձեր աշխատանքային ծրագիրներուն
- Արհեստավարժ խորհրդատուութիւն
- Գանատական աշխատանքային չափանիշերու վարժութիւն
- Զանազան սեմինարներ սննդամթերքի կարգաւորում, շտապ օգնութիւն, համակարգիչի գործածութիւն, եւայլն...
- Seneca College-ի հետ գործակցաբար գրասենեակային պաշտօնի դասընթացքներ

Յաւելեալ մանրամասնութեանց համար դիմել Թորոնթոյի Հայ Կեդրոն,

Թալին Աշգարեանին՝ 416-491-2900 ext. 3217 Email: taline.achkarian@jvstoronto.org www.jvstoronto.org

mmigration, Refugees Im and Citizenship Canada et

Immigration, Réfugiés et Cilovenneté Canada

Saturday May 12, 2018 at 8:00 pm

Holy Trinity Armenian Church- Artinian Hall 920 Progress Avenue, Scarborough Dinner / Show \$65.00

To reserve your table, please call:
Ayda Afarian 416-885-0303
France Kandaharian 416-733-0232
HTAC office 416-431-3001
E-mail: caapatoronto@gmail.com

HOLY TRINITY ARMENIAN APOSTOLIC **ORTHODOX CHURCH**

ՍՈՒՐԲ ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԻՒՆ 3นธนบรนบะนธธ นกนยะเน่นบะนะวะธะ

Հովանաւորութեամբ՝ ԳԵՐՇ. ՏԷՐ ԱԲԳԱՐ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՅՈՎԱԿԻՄԵԱՆԻ Առաջնորդ Գանատահայոց Թեմի

ሀበኑቦዶ ሁኑ ԱՆՄԱՀ ՊԱՏԱՐԱԳ

Կիրակի, Ապրիլ 29, 2018 Պիտի պատարագէ ու քարոզէ

ԱՐԺ. S. ՋԱՐԵՀ Ա. ՔՀՆՅ. ՋԱՐԳԱՐԵՄՆ

Փոխառաջնորդ Գանատահայոց Թեմի Հոգևոր Հովիւ Սբ. Երրորդութիւն Հայց. Առաք. Եկեղեցւոյ

Ղեկավարութեամբ

Դպրապետ՝ Շահէ Ալթունեանի

Մասնակցութեամբ Համաշխարհային սիրուած սոփրանօ՝

ԻԶԱՊԷԼ ՊԱՅՐԱԳՏԱՐԵԱՆԻ

Սբ. Պատարագի աւարտին Գանատայի մէջ Հ. Հ. Վսեմաշուք Դեսպան

Տիար Լևոն Մարտիրոսեան Հ. Հ. Նախագահի հրամանագրով

«Մովսէս Խորենացի» շքանշանով պիտի պարգևատրէ Իզապէլ Պալրագտարեանը

Սիրով կը հրաւիրենք թորոնթոհայութիւնը մասնակցելու Սուրբ Պատարագին և շնորհաւորելու Ազնուափայլ Տիկին Իզապէլ Պայրագտարեանը

Ուսանողական Միութիւնները Յայաստանի Անկախութեան Նուիրուած Խորհրդաժողով Կը Կազմակերպեն Թորոնթոյի Յամալսարանին մէջ

նութեամբ Օնթարիոյի Յայ Աշակերտական Միութեանց եւ «Արմէն Գարօ» Ուսանողական Միութեան տեղի ունեցաւ Յայաստանի Յանրապետութեան Անկախացման 100ամեակի նուիրուած համաժողով մը Թորոնթոյի Յամալսարանէն ներս։

«Ցեղասպանութենէն մինչեւ Անկախութիւն- Յանրապետութեան 900 օրերը» վերտառութեամբ համաժողովին բանախօսներն էին` Տոքթ. Ռիչըրտ Յովհաննիսեան, Տոքթ. Ռուբինա Փիրումեան եւ Տոքթ. Վիգէն Չեթերեան։

Եորք Յամալսարանի Յալ Ուսանողական Միութեան Ատենապետուհի` Լուսին Տայեան ներկաներուն բարի գալուստ մաղթեց, որմէ ետք խօսք առաւ օրուայ հանդիսավար` լրագրող եւ Թորոնթոյի «CP24» հեռատեսիլի խօսնակ Արտա Ջաքարեանը։

Զաքարեան ներկայացուց խորհրդաժողովին մասնակից ակադեմականները. Յայաստանի Առաջին Յանրապետութեան մասնագէտ եւ պատմաբան Տոքթ. Ռիչըրտ Յովհաննիսեան 50 տարիներ դասաւանդած է UCLA-ի մէջ եւ վարչական անդամ է աւելի քան 9 ակադեմական եւ մշակութային կազմակերպութիւններու։ Ան 2000էն ի վեր խմբագրած է բազմաթիւ հատորներ՝ Արեւմտահայաստանի գաւառներուն եւ շրջաններուն նուիրուած։ Գրականագէտ եւ պատմագէտ Sngp. Ռուբինա Փիրումեան լայնօրէն ուսումնասիրած է Յայկական Յարցը եւ Ցեղասպանութեան ազդեցու- իիւրասիրութեամբ մր։

Մարտ 15ի երեկոլեան, նախաձեռ- թիւնր հայ գրականութեան վրալ։ Ան այժմ UCLA-ի այցելու ակադամեկան է։ Տոքթ. Վիգէն Չեթերեան լրագրող եւ Կովկասի տագնապներու մասնագէտ է։ Ան լայնօրէն ուսումնասիրած է Միջին Արեւելքի գաղթականներու հարցր եւ հայկական Ցեղասպանութեան ընկալումը Թուրքիոլ մէջ։ Ան ալժմ միջազգային լարաբերութեանց դասախօս է Ժընեւի Յամալսարանէն ներս։

> Տոքթ. Յովհաննիսեան խօսեցաւ Յալաստանի Առաջին հանրապետութիւնը ուսումնասիրելու անհրաժեշտութեան մասին, ինչ որ ինք ըրաւ բաւական դժուարութիւններ յաղթահարելէ ետք։ Ան խօսեցաւ 1918ին եւ անոր նախորղող ժամանակահատուածին մասին եւ թէ ինչպէս Յանրապետութիւնը կերտուեցաւ եւ հանդիսացաւ այժմու հանրապետութեան հիմնաքարը։

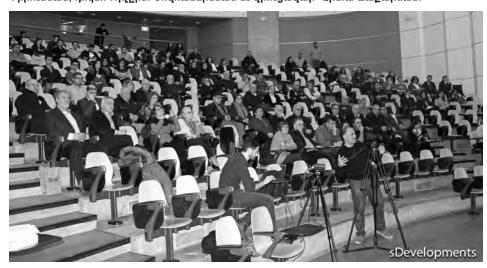
> Տոքթ. Փիրումեան անդրադարձաւ Առաջին Յանրապետութեան դիմագրաւած քաղաքական հարցերուն եւ անոր մէջ հայ պոլշեւիկներուն բացասական դերին մասին։

> Տոքթ. Չեթերեան խօսեցաւ հայ ժողովուրդի ներդրումներուն եւ ազգ րլլալու երեւոյթին մասին եւ թէ ինչպէս Առաջին Յանրապետութիւնը պատմական առիթ մըն էր կազմելու հայ ազգային

> Ապա ներկաները բազմաթիւ հարցումներ ուղղեցին ակադեմականներուն։ Ձեռնարկը իր աւարտին հասաւ կոկիկ

Խորհրդաժողովի զեկուցաբերները, աջէն ձախ՝ դոկտ. Վիգէն Չըթըրեան, դոկտ. Ռուբինա Փիրումեան, դոկտ. Ռիչըրտ Յովհաննիսեան եւ զրուցավար՝ Արտա **2**աքարեան։

Խորհրդաժողովի մասնակիցներ, Թորոնթոյի համալսարանին մէջ։

Լոռիի եւ Ջաւախքի Ի Նպաստ Գանատայի Ջօրակցական Յաւաքներուն Յանգանակուեցաւ Մօտ 75 Յազար Տոլար

국ՅԴ Գանատալի Կեդրոնական Կոմիտէի «Լոռի-Ջաւախք» յանձնախումբին կազմակերպութեամբ եւ հովանաւորութեամբ 33Դ Կեդրոնական կոմիտէին, 30Մի Շրջանային վարչութեան, 33Դ Երիտասարդական Միութեան, Մարտ 17ին եւ 18ին յաջորդաբար Թորոնթոլի եւ Մոնթրէալի մէջ տեղի ունեցան զօրակցական հանդիսութիւններ ի նպաստ Լոռիի եւ Ջաւախքի։

Թորոնթոյի մէջ, 17 Մարտին, երեկոյեան Յայ Կեդրոնի սրահին մէջ կայացած հաւաքին ընթացքին հանդիսավար Ալիք Պարսամեան ներկաներուն բարի գալուստ մաղթելէ ետք, շեշտեց դրամահաւաքին կարեւորութիւնը եւ լաջորդաբար հրաւիրեց օրուան յայտագրին մաս կազմողները։ Լոռի-Ջաւախք հաւաքներու յանձնախումբի ատենապետ Գաբրիէլ Սոմունձեան ընդգծեց Յայաստանի Յիւսիսային շրջաններու կացութիւնը եւ անոնց կարիքներու հասսելու պառասջքը:

Ապա ցուցադրուեցաւ վիտէօ երիզ մը Ջաւախքի պատմական կարեւորութեան եւ այժմու դիմագրաւած դժուարութիւններուն` տնտեսական կարիքներուն եւ արտագաղթի երեւոյթին մասին։

Խօսք առնելով օրուան պատգամաբեր Վիգէն Աբրահամեան շեշտեց Յալրենիքի հիաիսային հատուածի դարպասապահ շրջաններ հանդիսացող Լոռիի եւ Ջաւախքի ռազմաքաղաքական կարեւորութիւնը, անոնց զաւակներուն զոհաբերութիւնները եւ այժմ անոնց օժանդակելու անհրաժեշտութիւնը։

Յամազգային պարախումբի Արցախ խմբակը եւ աղջիկներու խումբը ներկայացուցին երկու գեղեցիկ պարեր` խանդավառելով մթնոլորտը։ Իսկ Սարին Фո-

Սարին Փոլատեան ասմունքի պահուն։

լատեան գեղեցկօրէն ասմունքեց Վահան Տէրեանի «Երկիր Նայիրի»էն հատուածներ։

Ապա` ելոյթ ունեցաւ Յայաստանէն ժամանած երգիչ Գէորգ Յաճեան, որ իր գուսանական եւ ազգային-իայրենասիրական երգերով խանդավառ պահեր ստեղծեց ներկաներուն համար։

Աւարտին, Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հովիւ Յայր Գեղարդ ծայր. վրդ. Քիւսբէկեան անդրադարձաւ օժանդակութեան ծրագիրին հեռատեսութեան, որ հայրենիքի ամրապնդումն է։

Չօրակցական հաւաքներու ընթացքին Թորոնթոյէն հանգանակուեցաւ շուրջ 19 հազար տոլար, ընդհանուր գումարը հասցնելով` 75 հազար տոլար։

Վիգէն Աբրահամեան կը փոխանցէ իր խօսքը։ Ազգային երգերու մեկնաբան Գէորգ Յաճեան։

30Մի Թորոնթոյի «Ռուբինա» Մասնաձիւղ. **ՅՕՄի Օրուան Տօնակատարութիւն**

ՅՕՄի Թորոնոյի «Ռուբինա» մասնաձիւղը իր 55ամեայ յոբելեանը նշեց Յունուար 28ին, Յայ Երիտասարդական Կեդրոնի Յամազգային սրահէն ներս, ներկայութեամբ` ՅՕՄի մեծ ընտանիքի անդամներու, համակիրներու, քոյր միութիւններու ներկայացուցիչներու եւ համայնքի կղերականներուն:

հանդիսութիւնը սկսաւ Գանատայի, Դայաստանի եւ ՅՕՄի քայլերգներով` դաշնամուրի նուագակցութեամբ Մա-րիա Տաւուտեանի։ Օրուան հանդիսավար Յասմիկ Պապեան իր բացման խօսքին մէջ շեշտեց ՅՕՄի ծառայութիւնը եւ նուիրական առաքելութիւնը եւ երախտագիտական խօսք ուղղեց երէց ՅՕ-Մուհիներուն` իրենց անսակարկ նուի-րական գործին համար։

. 30Մի Ամենօրեայ Վարժարանի 7րդ եւ 8րդ դասարանի աշակերտները ասմունքով, պարով ու երգով ներկայացուցին «Գովք Յայաստանի»ն` նուագի ընկերակցութեամբ (Flute) Ներսէս Üմիրխանեանի։ Վարչութեան խօսքը ներկայացուց «Ռուբինա» մասնաձիւղի ա-տենապետ Իռեն Թիլիմեան։ Ան յայտնեց, որ մասնաձիւղը 400է աւելի անդամներով կը կատարէ իր գործունէութիւնը եւ հաւատարիմ է 30Մի առաքե լութեան։ Ան մատնանշեց ՅՕՄի նպատակն ու տարած ծառայողական մեծածաւալ աշխատանքները, շնորհակալութիւն յայտնեց ՅՕՄուհիներուն` կոչ ուղղելով վերանորոգելու իրենց ուխտը եւ շարունակելու «Ժողովուրդիս հետ, Ժողովուրդիս համար» կարգախօսի տեսլականը։

Այս տարուան 55ամեալ լոբելինական հանդիսութիւնը իւրայատուկ էր`

ՅՕՄի անդամներ կը հատեն կարկանդակը։

ներկայութեամբ մասնաձիւղի հիմնադիրներէն Արմէնուհի Գոլոլեանի, որուն երախտագիտական ծաղիկ նուիրուեցաւ վարչութեան ատենապետուհիին ձեռամբ։ Ան իր սրտի խօսքին մէջ 🤆 0-Մը նմանցուց մշակի, որ մեր գաղութին եւ յանուն աշխարհին համար ցանած է ու տակաւին պիտի շարունակէ ցանել մեր թոռներուն ու ծոռներուն համար եւ կոչ ուղղեց երիտասարդութեան ըսելով` «่าั้นกา ้ง)ั ง่นพอ, եկէք եւ միացէք այս սքանչելի կազմակերպութեան, որ կը կոչուի 30Մ, պատիւ զգացէք 30Մուհի ըլլայով»։

Գեղարուեստական յայտագրի 2րդ -մասով հանդէս եկաւ երգչուհի Սոնա Յովսէփեան, որ իր թաւշային ձայնով ներկայացուց «Նազանք» եւ «Երեւան» երգերը` դաշնամուրի ընկերակցութեամբ Թային Արթինեան-Գրյրպոզեանի։

Կրթաթոշակ ստացող ուսանողները։

3OՄի վարժարանի աշակերտներուն մ**էկ ներկայացում**էն պատկեր մը։

Օրուան պատգամը ներկայացուց Միեր Գարագաշեան, որ լատկապէս իրաւիրուած էր Մոնթրէալէն։ Գարագաշեան ծնած է Պէյրութ•'b7 բեմադրիչ, դերասան, «Յորիզոն» շաբաթերթի աշխատակից, երեք գիրքերու հեղինակ, Յայերէն լեզուի, գրականութեան, պատմութեան եւ մշակոյթի դասատու։ Ներկայիս, ուսուցչութեան առընթեր, կը վարէ Ս. Յակոբ Վարժարանի հայեցի ոաստիարակութեան պատասխանատուի պաշտօնը, ինչպէս նաեւ մաս կը կազմէ Գանատայի 33Դ 3այ Դատի յանձնախումբին եւ ատենապետն է հաjng Ցեղասպանութեան 100ամեակի Գանատայի մարմնին։ Իր խօսքին մէջ բանախօսը ներկալացուց 33 100ամեալ պատմականը՝ ընդգծելով 30Մի կատարած դերը` որպէս հայ ազգին նեցուկ եւ օգնական, ինչպէս նաեւ՝ մեր ազգի ազատագրական պայքարի դերակատար։ Կոչ ուղղեց նոր սերունդին փոխանցել ՅՕՄի ճառագայթող ոսկէ սիրտր, որ պիտի ուղղորդէ անպայման դէպի յաղթանակ։

՝ Յանդիսութեան առաւել եռանդ ներշնչեցին գաղութիս նոր շունչ բերող երեք շնորհալի արուեստագէտներ՝ Մարիա Տաւուտեան (դաշնամուր), Նշան Փափազեան (Ջութակ) եւ Գէորգ Մանուկեան (Փողային)։ Երեքն ալ Սուրիոյ ե-րաժշտանոցներէն շրջանաւարտ, գեղեցիկ մեկնաբանութեամբ հրամցուցին «Կռունկներ» (երաժշտութիւն Խ. Աւետիսանի), «Պռոյի-Պռոյի» (երաժշտութեան Սայաթ Նովա) եղանակները։ Գեղարուեստական յայտագրի աւարտին մասնակիցները գնահատուեցան ծաղիկներով եւ խտասալիկներով։ Աւանդական դարձած 50, 35, 25, 15 տարիներու անդամակցութեան համար զարդասեղներ ստացան արժանաւոր ընկերուհիները։

Մասնաձիւղս հաստատած է համալ-

ներ` գնահատելու եւ քաջալերելու համալսարանական փայլուն հայ ուսանողները։ Այս տարի այդ մրցանակները ստացան Արազ Տէր Օհան, Մհեր Գարաձեան, Սեւան Պէքմէզեան, Սարգիս Կիտանեան, Մարիա Մարտիրոսեան, իսկ «Դրօ Նամարեան» կրթաթոշակ-մրցանակ ստացան Արեն Մնացականեան եւ ՅՕՄի կամաւոր երիտասարդ մրցանակը` Ալեք Օհանեան։ Յատուկ պարգեւի արժանացան Տիանա Յանրմեան, Յասմիկ Բաբիսեան եւ Ստելլա Մայդոսեան իսկ Թորոնթոյի գաղութէն Վանիկ Յովհաննէսեան։

ՅՕՄի ուժը, արժանիքը մնայուն ձեւով վերանորոգելու եւ շարքերը խտացնելու նպատակով միութեան միացան 9 նորագրեալներ, որոնք իրենց ուխտը կատարեցին Տոքթ. Իզապէլ Գափրիէլեան-Չըրչիլի կնքամայրութեամբ։ Ձեռնարկը փակուեցաւ Տէր Կոմիտաս Աւագ Քահանայ Փանոսեանի պահպանիչով։

Ձեռնարկի աւարտին տեղի ունեցաւ 55ամեակի կարկանդակի հատումը եւ մոմավառութիւն սրահի դուրսի գաւիթին մէջ, ուր երէց անդամ Թագուհի Թաշձեան իր մոմով վառեց կրտսեր անդամ Արազ Պոլաձեանի մոմը եւ երկուքով մոմերը զետեղեցին տարեդարձի կարկանդակին վրալ, ապա կատարեցին իրենց սրտաբուխ նուիրատուութիւնները։

Սրահի գաւիթը այս տարի կը յատկանշուէր հայ կնոշ ձեռարուեստական տարբեր ձիրքերը ցոլացնող հայկական գաւառական ձեռագործներու ցուցադրութեամբ եւ համադամ հիւրասիրու-

Այս աւանդական եւ գեղեցիկ ձեռնարկը ոգեւորեց ներկաները, մանաւանդ 30Մականները, որոնք հաւատքով ամրապնդուած եւ վերանորոգուած մեկնեցան` ծառայելու նուիրումով եւ ասարանական կրթաթոշակ-մրցանակ- ւելի բեղուն ապագայի հեռանկարով։

Մուտրի տոմս \$25

Աշակերտներու մուտքը՝ անվճար

Յակոր Մուզենեանին՝ 647-828-3406

ԹՀԱ Եկեղեցւոյ գրասենեակ՝ 905-305-8144

Տոմսերու համար հեռաձայնել

Երեկոյեան ժամը 7։30-ին

Թորոնթոյի Հայ Աւետարանական Եկեղեցիին մէջ

Բանաստեղծ Զարեհ Խրախունի Յիշատակուեցաւ Թորոնթոյի Մէջ

Յարութիւն Դերձակեան

Յամազգային «Գլաձոր» Մասնաձիւղի Գրասէրներու խմբակի հաւաքներու շարքին ծիրէն ներս, 25 Փետրուար լետմիջօրէին Յալ Կեդրոնի «Յարութիւն Մանուկեան» գրադարանին մէջ, յիշատակուեցաւ Պոլսահայ արդի հայ գրականութեան տաղանդաւոր բանաստեղծներէն Զարեհ Խրախունին (1926 - 2015)։

Բացման խօսքով հանդէս եկաւ Արտա Տէր Յակոբեան. ան յայտնեց թէ գրասէրներու խմբակի 6րդ տարեդարձն է եւ 2018 տարեշրջանի առաջին հանդիպումը։ Յամազգայինի գրասէրներու իրքէն սկսեալ մեծ սէր ու համակրանք խմբակը քառասունէ աւելի հաւաքներ յաջողցուցած է իր հիմնադրութենէն ի վեր։ Այս գրական գործունէութիւնը գրեթէ յիսուն տարիներէ աւելի կ' երկարի գաղութէն ներս եւ այսօր եւս կը շարունակուի Թամար Տօնապետեան Գուզուեանի եւ գրական յանձնախումբի միասնական ջանքերով։ վեց տարիներ առաջ առաջին առթիւ այս խմբակը ներկայացուց Վահան Տէրեանը, որու լաջորդեցին հայ գրականութեան քաջածանօթ բազմաթիւ գրագէտ եւ բանաստեղծներ։ Ան հակիրձ տողերով ներկայացուց օրուայ զեկուցաբեր Լանա Տէր Պետրոսեանի կենսագրականը եւ հրաւիրեց զայն, որպէսզի ներկայացնէ Ջարեհ խրախունին։

Քաղաքիս արժանաւոր երիտասարդուհիներէն Լանա Տէր Պետրոսեան ծնած է Թորոնթօ, իր նախնական ուսումր ստացած է Սուրբ Խաչ Ազգային ամենօրեալ վարժարանին մէջ, այդ շրջանին մասնակցած է միջվարժարանային արտասանական մրցումին, արտասանելով Խրախունիի «Այս Ծառը Սուրբ» քերթուածը խլելով առաջնութեան մրցանակը։ Ան իր ուսումը շարունակած է ՅՕՄի Գոլոլեան վարժարանը։ մալսարանի անգլերէն եւ ֆրանսերէն լե- - Ցեղասպանութեան պատճառով։ Բ. Աշ- - Մի Գոլոլեան վարժարանի աշակերտ- - պիչները։

զուներու ձիւղերէն։ Ապա ուսանած է Ա- խարհամարտի աւարտին դարձեալ Պոլմերիկեան Middlebury College եւ Փարի- սոյ մէջ վերագտաւ իր հունը գլխաւորուզի Սորպոն համալսարանէն մագիստրոսի վկայականը ստացած ու Փարիզի համալսարանին մէջ երեք տարի ուսուցած։ Բազմաթիւ կարողութիւններով օժտուած Լանան մաս կր կազմէ Յամազգայինի Գրասէրներու խմբակին, ինչպէս նաեւ Յամազգայինի «Էրեբունի» պարախումբին։ Ան Սպանիոլ զանազան քաղաքներուն մէջ հետեւած է պարի դասերու եւ ան եղած է շատ լաւ սպանական ֆլամէնկօ պարող մը։

Լանա Տէր Պետրոսեանը փոքր տաունեցած էր բանաստեղծ Ջարեի Խրախունիի գործերուն հանդէպ։ Ան բովանդակալից բացատրութիւններ տուաւ Խրախունիին կենսագրութեան ու գրական վաստակին մասին, լալտնեց, թէ բանաստեղծ, գրաքննադատ, թարգմանիչ, թատերագիր, երաժիշտ, հնաբան եւ դաստիարակ Խրախունին իր բուն անունով Արթօ Ճիւմպիւշեան է եւ Ճիւմպիւշ կը նշանէ խրախճանք։ Խրախունին Պոլսոյ Մխիթարեան լիսէէն շրջանաւարտ րլլայէ ետք, վկալուած է Իսթանպույի համալսարանի փիլիսոփայութեան, ընկերաբանութեան եւ հոգեբանութեան մարզերէն մագիստրոսի աստիձանով։ Իսկ գրականութեան ու պատմութեան ուսումը կատարելագործած է Փարիզի Սորպոն համալսարանին մէջ։ Ուսուցչական պաշտօններ վարած է Կեդրոնական եւ Էսալեան լիսէներուն մէջ։ Գրական, գեղարուեստական բաժիններ խմբագրած է «Մարմարա» օրաթերթին մէջ եւ թարգմանած ու հրատարակած է մանկապատենական գրականութիւն։

Լանա Տէր Պետրոսեան ըսաւ, թէ «20րդ դարու սկիզբը Վարուժանի, Սիամանթոյի, Թէքէեանի զարթօնքի սերունդով բիւրեղացած Արեւմտահայերէնի հո- ծառը սուրբ» կտորը, ու լետոլ Խրախու-Շրջանաւարտ եղած է Թորոնթոյի հա- սանքը ընդհատուեցաւ պահ մը` 1915ի նիին «Պար» բանաստեղծութիւնը։ 국Օ-

թեամբ Խրախունիի, Զահրատի, Յատտէձեանի, աւելի վերջ Սարըասլանի եւ ուրիշներու հոյլով։

Անոնք ունեցան քերթողութեան ազատ ոճ, առանց լանգի ու վանկի կաշկանդումներու, պահեցին երաժշտական ու կշռոյթի ինքնաբուխ նուրբ առանցք մը, ունեցան ձոխ բառամթերք, չափի եւ տողերու ձարտար ընտրութիւն»։

Ան բացատրութիւններ տուաւ Խրախունիին գործածած մաքրամաքուր հայերէն ոճին մասին, բծախնդիր ու ճշգրիտ մանրամասնութիւններով։ Յալտնեց թէ Հարեհ Խրախունին հեղինակ է 26 hատորներու։ Իր գրութիւնները ունին հեզասահ ոճ, առատ բառամթերք ու պատկերներու եւ գիւտերու ձոխութիւն։ Բազմաթիւ գրական մրցանակներու դափնեկիր Խրախունին արժանացած է Ամենայն՝ Յալոց Վեհափառ Յալրապետ Վազգէն Ա.ի կողմէ «Ս. Սահակ - Ս. Մեսրոպ» շքանշանին ու սրբատառ կոնդակին, Յամազգայինի Անահիտ գրական» մրցանակին, ՅԲԸՄի «Ալեք Մանուկեան մշակութային» մրցանակին, Սփիւռքահայ գրողներու «Էլիզ Գաւուքձեան» մրցանակին, «Յայկաշէն Ուզունեանի» գրական մրցանակին, Յայաստանի «Մովսէս Խորենացի» պատուանշանին, «Թուրքիոյ hայոց Պատրիարքարան»ի շքանշանին եւ 2012ին Յայաստանի պետական բարձրագոյն «Ս. Մեսրոպ-Մաշտոց» շքանշանին։

Լանան իր երկարամեայ փորձառութեամբ եւ իւրայատուկ բացառիկ ոճով Չարեհ Խրախունիէն զանազան քերթուածներ արտասանեց հիացում պատթեան։ Առաջին առթիւ կարդաց «Մաս» քերթուածը, ապա արտասանեց «Այս

Լանա Տէր Պատրոսեան

ներէն Նենսի Սապունձեան հանդէս եկաւ Խրախունիի «Տասնամեայ հանգրուան» կտորով։ Յաջորդաբար Լանան հակիրձ տեղեկութիւններ փոխանցեց Խրախունիին «Արի Արքայն» դիւցազնավէպի բովանդակութեան մասին եւ մի քանի էջեր կարդաց այդ հատորէն։ Յաջորդաբար «Սրտի խօսք» գիրքի մասին տեղեկութիւններ փոխանցելով արտասանեց «Խօսք սրտի» եւ «Բոյժ քոյրերուն» քերթուածները։

Ներկալ գրասէրներ Զարեհ Խրաճառելով ներկայ գրասէր հասարակու- խունիի գրականութեան մասին շատ լաւ տպաւորուած իրենց գնահատանքը ջերմ ծափահարութիւններով յայտնեցին շնորհաւորելով Լանա Տէր Պետրոսեանը եւ այս որակաւոր ձեռնարկի կազմակեր-

Գանատահայ Մտաւորական` Սարգիս Յամպոյեանի Յիշատակին

Մարալ Յամպոյեան

21 Յունուար 2018ին, երկրային կեանքը լքեց իմ թանկագին հօրեղբայրս՝ Սարգիս Յամպոյեանը։ Կեանքէն հեռացաւ օրինակելի հայրը, մեծ ուսուցիչը, գրադարանագէտը, եկեղեցասէրը, նուիրեալ դպրապետը եւ խմբավարը, «Մաշտոց» գրական խմբակի հիմնադիրը, աշխատասէր եւ լայնախոհ մտաւորականը։ Փայլուն անձնաւորութիւն մը, որուն ազնուութիւնը, նուիրուածութիւնը, հմայքը, հիւրասիրութիւնը, հիւմորի զգացումը եւ գիտելիքները կը գրաւէին ամենատարբեր մարդկանց` փոքրիկներուն, մեծերուն, եկեղեցականներուն, գրողներուն եւ

Ան կը պատկանէր յետ Ցեղասպանութեան սերունդի պատկառելի այն փաղանգին, որուն ողջ էութիւնը պարուրուած էր հայ հաւատքի, ընտանիքի, ազգի, մշակոլթի աւանդութեանց անկորնչելի արժէքներով։ Յայութիւնը իրեն համար սոսկ պատկանելիութիւն չէր, այլ կ՛ապրէր ու կը շնչէր իր էութեան ներդ՝ հոգեթով մրմունջներով, զուլալ մաղթանքնեբոլոր մասնիկներով։

Յայտնի ճշմարտութիւն մըն է, որ մարդիկ, նախախնամութեան բերումով, երկու տեսակ կ'ըլլան ` խափանող եւ ստեղծող։ Սարգիս Յամպոյեանը իր էութեամբ ստեղծող էր, որովհետեւ ինչ որ ձեռնարկեր, ծիլ մը կ'արձակէր հոնկէ` ըլլար ան գրական գործ կամ որեւէ գործի կազմակերպում։ Սիրտ ու hnգի կր դնէր իր բոլոր նախաձեռնութիւններուն մէջ։ Կենսունակ ոգին եւ ազգային նուիրումը խորապէս դրսեւորուած էին ազգային, մշակութային եւ կրթական աշխոլժ գործունէութեամբ, որոնց մէջ ան կր ցուցաբերէր իր բացառիկ տաղանդը, վարակիչ եռանդր, կատարեային հասնելու ձգտումն ու պահանջկոտ բծախնդրութիւնը:

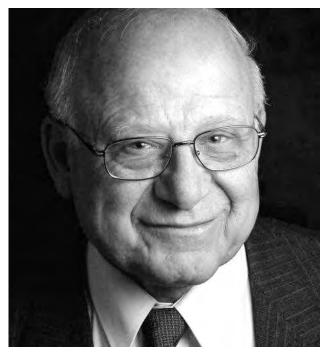
Կեանքի հանդէպ ունէր անսահման փորձառութիւն, կը սիրէր գործը, քան` խօսքը։ Խստապահանջ եւ ուղղամիտ էր։ Իր պարկեշտութեամբ եւ աշխատանքի յանձնառութեամբ կը վայելէր իր շրջապատի յարգանքը։ Կը յարգէր ամէնէն փոքրը եւ փոխադարձ` կը սիրուէր ու կը յարգուէր բոլորին կողմէ։ Ուր որ աշխատած է` իր անմնացորդ նուիրումով ու բարձր գիտելիքներու շնորհիւ, վայելած է գործընկերներուն սէրն ու համակրանքը։ Կ'երազէր, որ Յայաստանը տեսնէր անկախ ու ժողովրդավար, հայ մարդուն՝ ուրախ ու ժպտերես, արժանապատիւ ու բարեկեցիկ, ազատ ու երջանիկ... Լաւի ու բարիի թարգմանն ու ջատագովն էր։ Թորոնթոյի գրական աշխարհի տաղանդաւոր կազմակերպիչն ու ղեկավարը, գրական մեկնաբանն ու բարի քննադատը։ Արդար էր ու արդարի պաշտպանը։

Սիրելի' Յօբար,

Մահուանդ տխրաթախիծ օրը, Գանատայի մէջ գտնուող ընտանիքդ, հարազատներդ եւ բարեկամրով եւ քաղցրահունչ մեղեդիներով, քեց լանձնեցին արարչիդ բարեգութ ձեռքերուն, որպէսզի հանգիստդ ու երջանկութիւնդ երկնային լուսեղէն ափերուն վրայ նելու համար քու փայփայած երազդ։ Քու անկորնչեգտնես։

պիտի շարունակենք քու նուիրուածութեանդ ուղին եւ մէջ։ ինչպէս դուն, մենք ալ պիտի մնանք մեր ազգին անխոնջ եւ նուիրեալ ծառաները։ Մեր լիշողութեան մէջ միշտ վառ պիտի մնալ քու բարի ժպիտդ եւ գործի ասպարէցին մէջ քու տուած բոլոր պատգամներդ։

Ծառայութեամբդ եւ նուիրումովդ շատ բան սորվեցուցիր քու թոռնիկներուդ եւ բոլորիս պարգեւեցիր տիպար մարդուն վայել ուղեցոլց մր։ Պիտի առաջնորդուինք քու օրինակելի կեանքովդ` իրականաց-

լի գործերդ, մարդկային անկեղծ շփումներդ, բարի Դուն մեզի կը ներշնչէիր հաւատ եւ եռանդ։ Մենք 🛮 ժպիտդ մշտապէս պիտի յիշուին մեր աղօթքներուն

> Ի խորոց սրտի կ'աղօթեմ հօբարիս հոգու խադաղութեան համար։ Թող Աստուած լոյսերու մէջ՝ բարի հրեշտակներով, երկինք բարձրացնէ անոր հոգին ու միաւորէ հայոց մեծաց հոգիներուն եւ թող Սուրբ Յոգին մխիթարէ ընտանիքին անդամներուն ու փարատէ անոնց վիշտր։

> Վարձքդ կատա՛ր, երթդ բարի՜, լիշատակդ կ՛ապրի, սիրելի՛, անմոռանայի՛ ՅՕԲԱՐ։

Յարցազրոյց Դոկտ. Վիգէն Չըթըրեանի հետ

Յայկ. Ցեղասպանութիւն. *Մտաւորական գետնի վրայ պէտք մեր գործը շարունակենք,* ահռելի մեծ գործ ունինք։ Թրքահայութիւն. *Յայկական հարցը կարեւոր լծակ է Թուրքիոյ յառաջդիմութեան մէջ*

բան եւ Ժընեւի Յամալսարանի դասախօս Դոկտ. Վիգէն Չըթըրեան վերջերս կը գտնուէր Թորոնթօ։ «Թորոնթոհայ»ի խմբագիր Կարին Սաղտըձեան առիթէն օգտուելով հարցազրոյց մը ունեցաւ անոր հետ՝ Թուրքիոյ հայութեան, Ցեղասպանութեան եւ Արցախի հակամարտութեան մասին։

Ստորեւ հարցազրոյցին Առաջին մասր.

Յարցազրոյցը վարեց՝ Կարին Սաղտըճեան

Կ.Ս- Ընդհանրապէս բաւական գրած էք Թուրքիոյ հայութեան իրականութեան մասին։ Յետաքրքրական է իմանալ` ինչպէ՞ս կր բնորոշէք (define) Թուրքիոլ հայութիւնը։ Դուք զիրենք սփիւռքահայ կը նկատէ՞ք իրենց երկու տեսակներով պոլսահայեր եւ իսլամացածներ։

Վ.Չ - Պոլսահայերը կը խորհին, որ իրենք սփիւռքահայ չեն, կը խրտչին այս բառէն։ Իրենք կ՛ըսեն, որ «մենք սփիւռքահայ չենք, մենք հոս մնացած ենք, մենք չենք սփռուած»։ Իրենք ձեւով մը օսմանեան Յայաստանի մայրաքաղաքին մէջ կ՛ապրէին։ Իրենք հոն օտար չէին զգար, տունէն դուրս չէին զգար։ Ouմանցիները Պոլիսը գրաւելէն անմիջապէս յետոյ հայերը հոն հաստատուած են, ատոր համար իրենք իրենց շատ հանգիստ կը զգան, անշուշտ բացի գաւառներէն եկած պանդուխտները։ Սփիւռք հասկացութեան մէջ սփռուելու գաղափարը կայ։ Սփիւռքի դասական սահմանումը (definition) այն է, որ դուն traumatic բանի մը պատճառով սփռուած ես։ Այս բնորոշումով իրենք իրաւունք ունին, որովհետեւ իրենք cataclysm-ի պատճառով Պոլիս չեն գացած։

Արդի բնորոշումներ ալ կան, որոնք որեւէ տեսակի գաղթ (migration) սփիւռք (diaspora) կը նկատեն, որուն համար ընկերաբանութեան մէջ բանավէձ կայ։

Իսկ ուրիշներ կ՛ըսեն, որ «այո, դուք չէք սփռուած cataclysm-ի պատճառով, բայց հիմա որ հոն էք cataclysm եղած է, եւ դուք ձեր հողին վրայ չէք եւ հանգիստ չէք։ Դուք նման էք այն մարդոց, որոնք սփռուած են աղէտէն ետք»։ Քանի որ Պոլսոյ առաջուան համայնքը հոն չէ մնացած, այսօրուան պոլսոյ համայնքը մարդիկ են, որոնք որբ եղած են, կամ գա-ւառներէն եկած են Պոլիս եւ ի վերջոյ հողէն դուրս են եւ այլեւս իրենց երկիրը չէ։ Այնպէս որ տարբեր մօտեցումներ կան, բայց ամէն պարագայի, իրենք հանգիստ չեն զգար սփիւռք բառին հետ։

Կ.Ս -Կարծեմ Յրանդ Տինքն ալ այդ գաղափարին էր, որ իրենք տակաւին հողին վրայ են։

Վ.Չ΅-Այ՛ո, իրենք այդ հողին վրայ կ-՜ապրին, բայց Եղեռնէն ետք իրենք այդ_։ հողին քաղաքացին չեն ալ։ Թուրքիոյ մէջ կալ երեք շերտ հալ.

ա.Պոլսահայերը, որոնք ցեղասպանութենեն ետք հոն մնացին։ Կար նաեւ Իզմիրի հայութիւնը, որ թուրք-լունական պատերազմի ժամանակ ջարդուեցաւ եւ քշուեցաւ քաղաքէն։ Պոլիսը միակ տեղն է, ուր կան հայկական եկեղեցիներ եւ դպրոցներ։ Անկէ դուրս` Իսկանտարունի, Կեսարիոյ, եւայլն` կան 6 գործող եկեղեցիներ, իսկ Պոլիսոյ մէջ 30-35 հատ։ Պոլիսը միակն է, ուր դպրոցներ կը գործեն։ Պոլսոյ մէջ մասայական տեղահանութիւն տեղի չունեցաւ, որուն պատճառով ալ հայերը մնացին, սակայն ճնշումը մնաց իրենց վրայ։

բ.Յայեր, որոնք Պոլիսէն դուրս հայ

Վաքըֆլիի, Իսքանտարունի մէջ կան փոքր համայնքներ, որոնք ունին եկեղեցի։ Կեսարիոյ մէջ կայ միայն երեք հայ ընտանիք, որոնք եկեղեցին կը պահեն։ Տիգրանակերտի մէջ ալ կալ եւ շրջակալ գիւղերուն մէջ։

գ. Յետոյ կու գան իսլամացած հայերը։ Անոնց մէջ ալ կայ ուրիշ խումբ մը, որ համշէնահայերը են, որոնք թէեւ իսլամացած են, բայց ունին իրենց բարբառը, յատկապէս լեռնային շրջաններու մէջ ապրողները։

Թուրքիոյ հայութիւնը բարդ կառու-ցուածք ունի, ամէն մէկը իր պայմանները կ՛ապրի։

Կ.Ս -Ի՞նչ է ձեր կարծիքը իսլամացած հայերու ապագայի պատկանելիութեան մասին։ Յայ ազգի գոյաթիւնը հիմնուած է հիմնականօրէն լեզուի եւ կրօնքի վրայ։ Եթէ այդ հատուածը այս երկու բնորոշիչներն ալ չունի, կը կարծէք որ հե-ռանկար մը կա՞յ զանոնք հայկական ազգային միաւորին մէջ ընդունելու։

Վ.Չ - Ճիշդ է, որ հայութեան հիմնական եւ ամենամեծ որոշիչը (marker-ը), եղած է եկեղեցին։ Մինչեւ 1908ի Յեղափոխութիւնը Օսմանեան կայսրութեան մէջ հայութունը ներկայացնողը եղած է եկեղեցին։ Ցարական կայսրութեան մէջ դարձեալ եկեղեցին էր։ 1908էն ետք կուսակցութիւնն էր՝ հիմնականը Դաշնակցութիւնը, որ Երիտթուրքերու հետ հիմնական interlocutor-ն էր։ Այս փոփոխութիւնը շեշտը դրաւ կրօնէն դէպի ազգ անցումի գաղափարին վրայ, որուն մէջ լեզուն շատ մեծ դեր ունի։ Բայց լեզուն միակը չէ, ոչ ալ կրօնը միակն է հայութեան վճռորոշելու տուեալները։ Կան ուրիշ marker-ներ` նուազ կարեւոր, բայց կան։ Կայ մշակոյթ, սովորութիւններ, բարքեր եւայլն։

Այսօր իրականութիւն է, որ սփիւռքահայութեան մեծամասնութիւնը եկեղեցի յաձախող չէ, ոչ ալ` հայախօս։ Ես վստահ չեմ որ ամբողջ սփիւռքահայութիւնը ինքզինք կը սահմանէ իբրեւ Քրիստոնեալ։

Կ.Ս - Ուրեմն` ինչպէ՞ս կը սահմանես պատկանելիութիւնը։

Վ.՛Չ - Յիմնականը ինքնագիտակցութիւնն է (self consciousness)։ Եթէ դուն գիտակցութիւնը ունիս, որ դուն այդ խումբին կր պատկանիս, ուրեմն` ես։ Պատճառները շատ կրնան ըլլալ, շատ բարդ կրնան ըլլալ։ Օրինակ, ես գիտեմ մարդիկ, որ ոչ իրենց անունը հայկական է, ոչ դէմքը հայկական է, ոչ հայերէն կը խօսին, բայց ինձմէ աւելի հայկական բաներու մէջ են Ժնեւի մէջ։ Ժամանակ կու տայ, կը պայքարի, յանձնաժողովներու մէ՛ջ է՛։ Շատեր կան, որ կը կարծեն զտարիւն հայ ըլլալը աւելի ուժեղ է, քան կէս հայ-կէս տանիմարքացի, կամ կէս հայ-կէս անգլիացի։ Յայկականը շատ ծանր եւ բարդ ինքնութիւն է։

Իսկ իսլամացած հայերու մասին խօսքս վերջացնելով, ըսեմ, որ եթէ եկեղեցւոլ տեսանկիւնէն նայինք, իրենք հայ չեն, եթէ աշխարհիկ հայկական ինքնութեան հասկացութեամբ նայինք, անշուշտ իրենք կրնան հայ ըլլալ, եթէ որոշ շփումներ ստեղծենք, մշակութային կապեր ստեղծենք։

Կ.Ս -Կրնայ ըլլալ, որ 21րդ դարուն ազգը բնորոշող որոշիչները կրնան փոխուիլ, բայց պէտք է ընդունիլ, որ մինչեւ հիմա մեր ազգը ազգ պահած են այս երկու տուեալները։ Յաւանաբար, հիմա եթէ ձեզի պէս մտածողներ շատ ըլլան,

Լրագրող, քաղաքական մեկնա- եւ քրիստոնեայ մնացած են, օրինակ *եւ այդ մտածողութիւնը գերիշխէ միւս* մտածողութեան վրալ, հաւանաբար ապագային անոնք ձեւով մը պիտի համարկուին (integrate) hայութեան մէջ։

Վ.Չ - Ես ձեզի իմ մօտեցումս ըսեմ. Ես հանդիպած եմ քանի մը իսլամացած հայերու, թէ դուրսը եւ թէ այնտեղ` հողի վրայ։ Այս մարդիկ ինծի պատմած են իրենց ընտանիքին, իրենց հօր, մեծ հօր, մեծ մօր պատմութիւնը եւ այդչափ ծանր է... Կրնաք երեւակայել, որ այդ մարդիկ ապրած են իրենց գիւղին մէջ, քաղաքին մէջ, եւ գիտեն ո՞ր քիւրտ աղան բռնաբարած է իրենց մեծ մայրը, իրենց հայրը սպաննած է, իրենց հողը գողցած է եւ իրենք հոն մեծցած են եւ ապրած։ Եւ այդ մարդը ինծի կ՛ըսէ, որ ես կ՛ուզեմ հայ ըլլալ, բայց ես չեմ ուզեր իսլամը ձգել։ Կրնա՞ս այդ մարդը չընդունիլ։ Եթէ այդ մարդիկ հիմա կ՛ըսեն՝ «մենք այդքան տառապած ենք, հիմա կ՛ուզենք գիտնալ մեր արմատները ուրկէ են։ Բայց քիչ մը ինծի ժամանակ տուր, հիմա չեմ կրնար իսլամը մէկ կողմ դնել», պէտք չ՞է ժամանակ տալ։

Կ.Ս - Անշուշտ ոչ բոլորին, շատեր կան, որոնք չեն ընդունիր։ Վ.Չ -Անշուշտ, ով որ կ՛ուզէ։

Կ.Ս -Բայց հաւանաբար Յայ Եկեղեցին պիտի պահանջէ քրիստոնէութեան ընդունումը...

Վ.Չ - Անշուշտ, եկեղեցին ալ ունի իր օրէնքները։ Եկեղեցիի տեսանկիւնէն, ե-թէ անոնք քրիստոնէութիւնը չընդունին, եկեղեցիին մաս չեն կազմեր։ Անոնք ալ պէտք է ընտրեն։ Բայց պէտք է նաեւ իրենց ժամանակ տանք։ Կրնայ ըլլալ մարդը այսօր կ՛ուզէ Յայաստան երթալ, Էջմիածինը տեսնել, բայց հիմա դեռ պատրաստ չէ ամէն ինչը ձգելու, իր յիսուն տարուան ապրած կեանքը։ Օրինակ մր տամ` Տիգրանակերտի եկեղեցիին մէջն էինք, մէկը կար, որ եկեղեցիին իոգ կը տանէր։ Ան հայացած էր, քրիստոնէութիւնը ընդունած եւ Արմէն անունը կը կրէր, բայց հայերէն չէր գիտեր։ Ա-նոր տղան` Յասանը, եկաւ, որ մեզի թանգմանէ հօր ըսածները։ Ամառ էր, Ոամատանի շրջան։ Սուրձ բերին, բոլորս առինք, բայց Յասանը չառաւ. ան ծոմ կը պահէր։ Զարմացայ` տղան իսլամական օրէնքներուն կը հետեւէր, իսկ հայրը քրիստոնեայ դարձած էր։ Յետոյ Յասանին hարցուցի` «Ինչ է կեցուածքդ, որ հայրդ քրիստոնեայ դարձած է։ Ան ըսաւ` «կը խորհիմ, որ լաւ բան է, բայց իր ապահավութեամբ մտահոգուած եմ»։ Տեսա՞ք տղան ինչ կ՛ըսէ, որ hoր համար ուրախ է, բայց ինք հոն չէ, ինք ուրիշ տեղ է, ինքզինք աւելի քիւրտ կը զգայ, քրտական պայքարի մէջ է, իսլամի միջոցով կը փորձէ ինքնութիւնը որոշել, բայց hop

Կ.Ս - Կր կարծէ՞ք, որ եթէ Էրտողանի վարչակարգը փոխուի եւ թրքական պետութիւնը աւելի ժողովրդավար դառնայ, հայերը` ներառեալ իսլամացածները, կրնան քաղաքական դեր ունենալ

Թուրքիոյ մէջ։ Վ.Չ - Տեսէ՛ք, հայերը 70 միլիոն թրքական պետութեան մէջ շատ քիչ են։ Բայց երբ Թուրքիան սկսաւ բացուիլ, մէկ հոգի խօսք առաւ, որ Յրանդ Տինքն էր,անշուշտ ինք մինակը չէր, կային նաեւ մտաւորականներ, որոնք գիրքերու վրայ կ՛աշխատէին, ուսումնասիրութիւններ կ-՛րնէին, միութիններու մէջ էին,- եւ ան թուրք հասարակութեան մէջ որքա՛ն բան փոխեց։ Անոր յուղարկաւորութեան ժամանակ այքան մեծ թիւով մարդ հա-

Քաղաքական մեկնաբան դոկտ. Վիգեն Չըթըրեան։

ւաքուիլը փոքր բան չէ Թուրքիոյ մէջ։ Ատկէ առաջ ոչ-պետական հաւաք միայն 1978ին կազմակերպուած է, երբ Մայիս մէկի առիթով ցոյցի ատեն անոնց վրայ կրակած են եւ` երեսուն հոգի սպաննած։ Յրանդի ըրածը թրքական քաղաքական կեանքին մէջ մեծ տեղ ունի, ոչ միայն հայերու համար, այլ նաե` Թուրքիոյ ժո-ղովրդավացման մէջ։ Թէեւ հայերը շատ փոքր թիւ են, եւ հակառակ անոր որ ոչնչացուած են եւ հիմա ձնշուած, դեռ մեծ դեր ունին եւ ըսելիք ունին։ Ես կը խորիիմ, եթէ Թուրքիան այդ ուղղութեամբ պիտի երթայ, հայկական հարցը պիտի մնայ եւ արծարծուի. հայկական հարցը կարեւոր լծակ է Թուրքիոյ յառաջդիմութեան մէջ։ Ինչպէս կրնաս երկրի մը մէջ ըսել, որ ես ժողովրդավարութիւն կ՛ուզեմ եւ մէկուկէս միլիոն մարդոց դրամը եւ ունեցուածքը գողծած ես եւ ատոր մասին չես խօսիր։

Կ.Ս- 100ամեակէն ետք, Ցեղասպանութեան ժառանգութիւնը ինչպէ՞ս պիտի արծարծենք։ Կը կարծէ՞ք, որ դեռ պէտք է ճանաչման ուղղութեամբ աշխատինք, կամ պէտք է օրինական ձանապարհով երթանք, ինչպէս կարգ մը կազ-մակերպութիւններ եւ անհատներ կ՛ընեն։

՛Վ՛.Չ՛-Շատ դժուար հարց է` պատասխանը չունիմ։ Քանի մը տարի առաջ կը կարծէի ունիմ պատասխանը, բայց հիմա պայմանները փոխուեցան։ Առաջին յիսուն տարին մենք չխօսեցանք ատոր մասին, քանի որ լսող չկար, յետոյ 1965ին սկսանք շատ կրթուած ձեւով մեր պահանջատիրութիւնը բարձրաձայնել, յետոյ դարձեալ մէկը ձայն չհանեց։ Ատկէ ետք ահաբեկչութեան տասնամեակն էր, որ ահաբեկելով Յայաստանի հողե-րը պիտի ազատագրէինք։ Անշուշտ հողերը չէինք կրնար ազատագրել, բայց գոնէ հայկական հարցը քաղաքական օրակարգ բերինք, մամույր սկսաւ խօսելու եւայլն։ Ատկէ ետք եկաւ այն տասնամեակը, երբ աւելի օրինական լոպիստական պայքարը սկսաւ Միացեալ Նահանգներու, Ֆրանսայի, Գանատայի մէջ։ Այն ժամանակ ատիկա շատ մեծ իմաստ ունէր, քանի որ այդ ժամանակ մենք թրքական պետութեան խանգարեցինք եւ ստիպեցինք, որ կեցուածք ընդունի։ Գոնէ պետութիւնը եւ անոնց մամուլը յիշեն, որ ցեղասպանութիւն կայ։ Կարեւոր է Թուրքիոյ վրայ ձնշում բանեցնել։ Բայց Յրանդ Տինք եւ Թուրքիոյ մէջ տեղի ունեցած զարգացումները փաստեցին որ դուրսէն ձնշման կարիքը չկար։ Յրանդն ալ ատիկա կ՛ըսէր, չէ՞. «Դուրսէն եկած միջամտութիւնը իր շահերը պիտի փնտռէ, ոչ թէ մերը»։

ես կը խորհէի, որ 100ամեակէն ետք մեր հիմնական հարցը պիտի ըլլայ Թուրքիոյ, ժողովրդավարացումը, Թուրքիոյ

Գիծի եւ Գոյնի Վարպետ Խուպեսէրեանի Ցուցահանդէս՝ **Յամազգայինի Գրադարանին Մէջ**

Սարիկ Պապեան

Երբ Յունուար ու Փետրուար ամիսներուն «մնաք բարով» ըսինք, յուսալով կրկին ժամադրուիլ, ու ահա հազիւ անոնց ձամբած՝ Մարտ ամիսը մեզ կը հրապուրէ իր բացօթեալ խոստումներով։ Ահաւասիկ, օրերը կ՛երկարին, ջերմութիւնը կը բարձրանայ եւ բոլորս անհաբեր ենք գարնան հետ գիրկնդխառնուելու։ Եւ ահա, եղանակներու ամէնէն շնորհալին կը լրացնէ իր առաջին շաբաթը, նշելով իր ութերորդ օրը, որ Կանանց Միջազգային Օրն է։

Այս տարի, որքան բարի զուգադիպութեամբ, Թորոնթոյի Յամազգայինի Գլաձոր մասնաժիւղը, Մարտ 8ին, կատարեց բացումը տաղանդաւոր եւ հանրածանօթ արուեստագէտ Յակոբ Խուպէսէրեանի արուեստի գործերուն։

Յակոբ Խուպէսէրեանի շնորհայի գործերը, նուրբ մատիտի գիծերը, նսեմ գոյները եւ քանդակի ողորկ եզրերն էին Յամազգային Յարութիւն Մանուկեան գրադարանի «պատուոլ հիւրերը», եւ շատ սպասուած թարմացուցիչ շունչ մըն էին բոլոր ներկաներուն համար։ Արուեստը գնահատող ներկաները, կարձ ընթացքի մը համար, բաժակ մը գինի ձեռքերնին, արբեցած էին գոյներու եւ մատիտի նուրբ գիծերու շնորհիւ եւ վայրկեան մը մոռնալով թէ կեանքի եւ թէ գանատական (անգոյ) Գարնան իրականութիւնը, փոխադրուեցան ուրիշ աշխարհ մը` հետեւելով արուեստագէտի անզուգական մատիտէ պողոտաներուն...

Առաջին անգամը չէ, որ այս հանրածանօթ եւ թորոնթոբնակ արուեստագէտը՝ Յակոբ Խուպէսէրեան, ձոխացուցած է Յամազգայինի գրադարանի պատերը։ Իրօք, Յայ Կեդրոնի շէնքի սեմէն ներս ամէն մտնող կը վայելէ Խուպէսէրեանի ստեղծագործ տաղանդն ու ձաշակը` պատերէն կախուած. «1001 Գմբէթներ» Անին, զոր արուեստագէտը նուիրած է Յայ Կեդրոնի շինարարու-

Սարիկ Պապեան եւ Տէր եւ Տիկին Խուպէսէրեաններ ցուցահանդէսի բացման ատեն։

կաները առիթը ունեցան զրուցելու թէ՛ արուեստագէտին եւ թէ այլ արուեստասէրներու հետ։

Ցուցահանդէսը, որ մաս կը կազմէր 7էն 11։

Խուպեսերեանի մեկ քանդակը

Յամազգայինի Գլաձոր մասնաձիւղի ցուցահանդէսի լանձնախումբին տարեկան գործունէութեան, բաց մնաց Մարտ

Խուպէսէրեան ծնած է Եգիպտոսի Ալեքսանտրիա քաղաքը եւ հաստատուած ` Գանատա աւելի քան 50 տարի ա-

JOB POSTING Bookkeeper

Armenian Community Centre, Toronto (Full Time)

The Armenian Community Centre (ACC) is a non-profit organization that offers the GTA and community at large the richness and traditions of Armenian culture through artistic, athletic, recreational, intellectual, social and spiritual programs.

The ACC is seeking an experienced Bookkeeper to oversee and manage the financials for the Armenian Community Centre, Armenian Youth Centre and ARS Armenian Private School. The role will have dual reporting - both to the Chair of the ARS Armenian Private School Board of Directors and a delegate from the ACC Board of Directors. The role will work with the school administration, treasurer, and AYC and ACC managers on a regular basis and ACC organizations as required.

The Bookkeeper provides day-to-day data-entry, bookkeeping, and administrative support. Working with multiple volunteer stakeholders, confidentiality, professionalism and accuracy are core requirements of this role.

Responsibilities and Duties

- · All full-cycle accounting duties
- · Sales transaction entries
- Invoicing
- Customer statement preparation
- · A/R processes
- · A/P processes including issuing customer and expense claim cheques
- · Issuing Tax deductible receipts and maintaining annual logs of all transactions
- · Monthly bank reconciliations for multiple bank accounts
- Payroll responsibilities
- Government filing for monthly, quarterly and/or semiannually HST Returns for multiple companies
- · Account Reconciliations
- Prepared journal entries, as needed
- **Project Accounting**
- Financial reporting, including preparing monthly financials for multiple companies
- Preparing annual budget
- Prepare and provide financial data for external auditor
- Filing and archiving of source documents

Qualifications

- · Minimum 3 years' experience in bookkeeping
- Must have a strong understanding of accounting principles and concepts.
- Computer literacy and expert skills with QuickBooks, Simply Accounting and Microsoft Office are required.
- Understands and demonstrates the value of confidentiality and professionalism.
- Exceptional attention to detail and high degree of accuracy without supervision.
- Strong analytical and problem-solving skills.
- Self-starter, can work in a team and independently.
- Strong organizational skills with attention to detail.

Salary: TBD, will include basic benefits

Work Location: Armenian Community Centre - 45 Hallcrown Place. Toronto, ON.

Hours: Full Time, Flexible Hours

How to Apply: Please forward your cover letter and resume by email to: communityplanning@armenian.ca with the heading "Bookkeeper" in the subject line in

order to be considered for the position. Please apply by email only. We appreciate all expressed interest in this position, however,

only the candidates selected for interview will be contacted.

Application Deadline: April 30, 2018, 5:00pm

Յայկական ռեստորանի մեջ աշխատելու համար փնտրւում է

- Խոհարար,
- Խորովածի մասնագէտ
- Խմորի մասնագէտ,
- Մատուցող

LINE CHEF'S NEEDED, WAITRESS, HOSTESS, **BARTENDER AND OTHER STAFF FOR A NEWLY OPENED**

ARMENIAN RESTAURANT

թեան առիթով։

ռաջ։ Փոքր տարիքէն ցուցաբերած է իր

ստեղծագործական տաղանդ եւ Գանա-

տա գաղթելէն առաջ, մեծ լաջողութեամբ

աเนทุนานั้ง รู้ ลิกาน์ท School of Fine Arts-

ր։ Ցուցադրած է իր գործերը աշխարհի

չորս կողմը եւ ստացած բազմաթիւ

մրցանակեր, շքանշաններ , որոնցմէ կ-

'արժէ լիշատակել ` Prix de Paris

Raymond Duncan in Drawing, Canada

Council for the Arts Travel Grant, Rubens

Prize, Festival de St-Germain des Pres

et d'Art Graphique եւ շատ ուրիշներ։

ւոր արուեստագէտ է` իր գունագեղ նկար-

չական գործերով, որոնք կը կրեն այժ-

մու թուականներ եւ անհուն թրթռուն

Սարիկ Պապեանը, որ քաջալերեց ներ-

կաները «ընկղմելու արուեստագէտի

ստեղծագործական ովկիանոսին մէջ»։

Եւ իսկապէս ալ ներկաները հիացմուն-

քով կորսուեցան Խուպէսէրեանի արո-

Ցուցահանդէսին ընթացքին, ներ-

ւեստի ներաշխարհին մէջ։

Խուպէսէրեան տակաւին բեղմնա-

Ցուցահանդէսի բացումը կատարեց

Յամազգային արութեցու Մշակութային Միութեան «Գլաձոր» Մասնաձիւղ Գրասէրներու խմբակի հաւաքներու շարք ՌՈՒՔԷՆ ՍԵՒԱԿ (1885-1915)Կր ներկայացնեն

Call Grisha - 416-625-3527

Գրասէրներու Խմբակի անդամները

Կիրակի, 29 Ապրիլ, 2018 Յետմիջօրէի ժամը 2:00-ին

Յամազգայինի «Յ. Մանուկեան» գրադարանին մէջ Յայ Կեդրոն, Թորոնթօ

Սիրով հրաւիրուած էք

Արցախի Նախագահը Այցելեց Միացեալ Նահանգներու Ուաշիկթըն

Արցախի Յանրապետութեան նախագահ Բակօ Սահակեան Մարտի երկրորդ շաբաթը Ուաշինկթըն այցելեց, հանդիպումներ ունեցաւ քաղաքական անձնաւորութիւններու հետ, ծանօթացաւ Յայ դատի յանձնախումբի աշխատանքներուն եւ տեսակցեցաւ հայ համայնքի ներկայացուցւչներու հետ։

14 Մարտին նախագահ Սահակեան այցելեց Միացեալ Նահանգներու Քոնկրես։ Նախագահը հանդիպում ունեցած է արտաքին հարցերու յանձնախումբի անդամներու հետ, քննարկեց Արցախ-Միացեալ Նահանգներ լարաբերութիւններուն, դարաբաղեան տագնապի խաղաղ լուծման եւ շրջանային հոլովոյթներուն վերաբերող հարցեր։

Այնուհետեւ` Քոնկրեսին մէջ կազմակերպուած է ընդունելութիւն` նուիրուած արցախեան շարժման 30րդ տարեդարձին։

Իր խօսքին մէջ նախագահ Սահակեան կարեւոր նկատած է Միացեալ Նահանգներու օրէնսդիր բարձրագոյն մարմինին մէջ կազմակերպուած հանդիպումները` նշելով, որ անոնք նաեւ կը բարձրացնեն «մեր պատասխանատուութեան աստիճանը` լամառ ու քրտնաջան աշխատանք իրականացնելու, երկկողմանի յարաբերութիւնները ա՛լ աւելի խորացնելու ու զարգացնելու գործին մէջ»։

«Ես լաւատես եմ` այդպէս ալ պիտի ըլլայ, քանի որ Ամերիկայի Միացեայ Նահանգները մենք կը դիտարկենք իբրեւ բարեկամ երկիր, պետութիւն, որ միլիոնաւոր հայերու համար դարձած է երկրորդ հայրենիք։ Լաւատես եմ, որովհետեւ մենք այստեղ ունինք հաւատարիմ, ազնիւ եւ անշահախնդիր բարեկամներ, որոնք արդէն երկար տարիներ մշտապէս Արցախի հետ եղած են, կ՛աջակցին մեր ժողովուրդին, աշխարհին ճշմարիտ տեղեկութիւններ կը ներկայացնեն մեր երկրին մասին», ըսած է

Նախագահը արժեւորած է Ուաշինկթընի շօշափելի դերակատարութիւնը շրջանին մէջ խաղաղութեան ու կայունութեան պահպանման, ղարաբաղեան

Քոնկրեսման Ճիմ Քոսթա նախագահ Բակօ Սահակեանի հետ նախագահական մետալ ստանալէն ետք։

տագնապի խաղաղ եւ արդարացի լուծման գործին մէջ։

«Միացեալ Նահանգներուն հետ յարաբերութիւններու զարգացումն ու խորացումը եղած է, կայ եւ պիտի մնայ մեր արտաքին քաղաքականութեան հիմնարար ուղղութիւններէն մէկը», ընդգծած է նախագահ Բակօ Սահակեան։

Նախագահ Սահակեան Արցախի Յանրապետութեան պետական պարգեւներ յանձնած է Միացեալ Նահանգներու քոնկրեսականներու եւ ծերակուտականներու` Արցախին սատարելու եւ երկկողմանի լարաբերութիւններու զարգացման գործին մէջ շօշափելի ներդրում ունենալու համար։

Արցախի նախագահ Բակօ Սահակեան 14 Մարտին Ուաշինկթընի մէջ այցելած է Ամերիկայի Յայ դատի յանձնախումբի գրասենեակ, հանդիպում ունեցած կառոյցի ղեկավար կազմին եւ աշխատակիցներուն հետ։

Ան բարձր գնահատած է Յալ դատի յանձնախումբին աշխատանքը ազգային տարբեր խնդիրներու լուծման գործին մէջ։

Նոյն օրը նախագահ Սահակեան հանդիպում ունեցած է 33Դ Արեւելեան Ամերիկայի Կեդրոնական կոմիտէի դեկավար կազմին հետ։ Քննարկուած են Արցախի ներքին եւ արտաքին քաղա-

Արցախի նախագահ Բակօ Սահակեան խօսք կ՛առնէ քոնկրէսականներու առջեւ, Մարտ 14, Ուաշինկթըն։

քականութեան, Արցախ-սփիւռք համագործակցութեան, Միացեալ Նահանգներ-Արցախ կապերու զարգացման եւ խորացման վերաբերող տարբեր հար-

Արամ Յամբարեան. «Բակօ Սահակեանի Այցելութիւնը Մեծ Նուաձում է Արցախ-Միացեալ Նահանգներ Յարաբերութիւններուն Յամար»

«Արցախի Յանրապետութեան նախագահ Բակօ Սահակեանի ալցելութիւնր մեծ նուաձում է Արցախ-Միացեալ Նահանգներ լարաբերութիւններուն համար։ Մերժելով Պաքուի անխոհեմ առաջարկը` խոչընդոտել երկկողմանի բա- նի Ուաշինկթըն Այցելութեան Դէմ նակցութիւնները, կ՛ընդունինք եւ կը հաստատենք, որ Միացեալ Նահանգներ-Արցախ թափանցիկ բանակցութիւնները խաղաղութեան տանող միակ կարելի ձամբան են», նշած է Ամերիկայի Յայ դատի յանձնախումբի գործադիր տնօրէն Արամ Յամբարեան՝ Սահակեանի հետ հանդիպման ընթացքին։

Յանդիպումին ներկայ եղած են Քոնկրեսի հայկական յանձնախումբի համանախագահներ Ֆրենք Փալոն, Ճեքի Սփիրը եւ Տէյվիտ Վալատաօ, փոխնախագահ Էտրմ Շիֆ եւ ներկայացուցիչներ Տէյվիտ Սիսիլին, Ճիմ Քոսթա, Աննա Էշօ եւ Պրետ Շերման, հայկական թեան։

պատուիրակութեան անդամներ` Արցախի արտաքին գործոց նախարար Մասիս Մայիլեան, խորհրդականներ Դաւիթ Իշխանեան եւ Դաւիթ Մելքումեան, նախագահի աշխատակազմի ղեկավարի տեղակալ Դաւիթ Բաբայեան։ Անոնց կ՛ընկերակցէին Միացեալ Նահանգներու մէջ Արցախի ներկայացուցիչ Ռոպերթ Աւետիսեան եւ Միացեալ Նահանգներու մէջ Յայաստանի Յանրապետութեան դեսպան Գրիգոր Յովհաննիսեան։

Պաքու Կը Բողոքէ Բակօ Սահակեա-

Ազրպէլճանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը 14 Մարտին բողոքագիր մր լանձնած է Ազրպէլձանի մէջ Միացեալ Նահանգներու դեսպան Ռապըրթ Սեքութային` այս օրերուն տեղի ունեցող նախագահ Բակօ Սահակեանի մալրաքաղաք Ուաշինկթրն ալցելութեան գծով։ Պաքու քննադատած է կարգ մր քոնկրեսականներու հետ Սահակեանի հանդիպումները` միաժամանակ կոչ ուղղելով Ամերիկային, որ յարգէ միջազգային սկզբունքները եւ վնաս չհասցնէ Ազրպէյձանի ինքնիշխանու-

Միացեալ Նահանգներու Յայ Դատի Յանձնախումբը Կ՜առաջարկէ. 70 Միլիոն Արժող Օգնութեան Փաթեթ Յայաստանին եւ Արցախին

Ամերիկայի Յայ Դատի լանձնախմվար Ռաֆֆի Գարագաշեան Յայաստանի եւ Արցախի համար 70 միլիոն տոլար օգնութեան փաթեթի առաջարկ մը ներկայացուցած է Միացեալ Նահանգներու Ծերակոլտին։

Յանձնախումբը դիմած է Ծերակոլտի` 2019 ելեւմտական տարուան արտաքին օգնութեան օրինագիծի մշակման համար պատասխանատու լանձնաժողովին` կոչ ընելով 70 միլիոն տոլարի օգնութեան փաթեթ տրամադրել Արցախի ականազերծման եւ վերականգնման, սահմանէն դիպուկահարներու հեռացման Ռոլս-էնկել նախագիծի կեանքի կոչման, Միացեալ Նահանգներ-Յայաստան տնտեսական եւ ռագմական համագործակցութեան ծաւալման եւ Յայաստանին իբրեւ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ փախստականներու ապաստարան աջակցելու համար։

Ռաֆֆի Գարագաշեան առաջարբի (ANCA) իրաւական հարցերու ղեկա- կած է 6 միլիոն տոլար տրամադրել Արցախին` ականազերծման եւ հաշմանդամներու վերականգնման համար եւ 4 արժող «խաղաղութիւն եւ բարգաւաձում» միլիոն տոյար` խաղաղութեան աջակցութեան համար, ինչպէս նաեւ 30 միլիոն տոլար Յայաստանին` իբրեւ տնտեսական օգնութիւն, 10 միլիոն տոլար` իբրեւ ռազմական օգնութիւն, 20 միլիոն տոլար` իբրեւ Մերձաւոր Արեւելքէն փախստականներ ընդունելու համար օգնութիւն։ Կ`առաջարկուի նաեւ կասեցնել Ազրպէլձանին տրամադրուող ռագմական օգնութիւնը։

ANCAի ներկայացուցիչը կոչ ուղղած է լանձնաժողովի անդամներուն` Թրամփի վարչակազմին դրդելու ամբողջապէս կիրառելու ԱՄՆ-Յայաստան առեւտուրի եւ ներդրումներու շրջանակային համաձայնագիրը, ինչպէս նաեւ վերջնականապէս արդիականացուած կրկնակի հարկումը բացառելու համաձայնագիր ստորագրելու։

Արցախի Յանրապետութեան Նախագահը Յանդիպում Ունեցաւ Արամ Ա. Կաթողիկոսին Յետ

Արցախի Յանրապետութեան նա-Անթիլիասի մէջ հանդիպում ունեցաւ Մեշին քննարկուեցան հայրենիք-սփիւռք, րութիւններուն, Արցախի ներքին ու արտաքին քաղաքականութեան եւ տարածաշրջանային գործընթացներուն վերաբերող տարբեր հարցեր։

Նոյն օրը Սահակեան մասնակցեցաւ Յալաստանի Յանրապետութեան անկախութեան 100ամեակին նուիրուած համաժողովի բացման հանդիսաւոր արարողութեան եւ հանդէս եկաւ ողջոյնի խօսքով։

Նախագահը նշեց, որ 1918 թուականր մեր ժողովուրդի պատմութեան ամենաբեկումնային ժամանակահատուածներէն էր, երբ հայ ժողովուրդը վերականգնեց դարեր առաջ կորսնցուցած իր ազգային պետականութիւնը։

Ան շեշտեց, որ 1918ի յաղթանակնեխագահ Բակօ Սահակեան, Մարտ 21ին, ըը մեր ժողովուրդին համար տասնամեակներ ի վեր եղած են ներշնչման եւ ծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ. Կաթողիկոսի ոգեւորութեան աղբիւր։ «Դժուար է գեեւ կաթողիկոսութեան հոգեւոր դասի րագնահատել այն լիցքը, որ անոնք հաբարձրաստիձան խումբ մը ներկայա- ղորդեցին մեր ժողովուրդին Երկրորդ ցուցիչներու հետ։ Յանդիպումի ընթաց- աշխարհամարտի տարբեր ձակատներու վրալ եւ Արցախեան ացատամարտի եկեղեցի-հասարակութիւն փոխյարաբե- տարիներուն։ Յիմա ալ անոնք, սփիւռքի եւ հայրենիքի մէջ մեր ժողովուրդի ազգային հպարտութեան ու կենսունակութեան կարեւոր բաղադրամաս կր հանդիսանան»։

Սահակեան ընդգծեց, որ Արցախը կանգնած է եւ հաստատակամ` Մայր Յայաստանի ու Սփիւռքի հետ միասին մաքառելու յանուն հայոց անկախ պետականութեան զօրացման, Յայրենիք-Սփիւռք կապերու ամրապնդման։

. Յամաժողովին կը մասնակցին Մեծի Տանն Կիլիկիոլ Կաթողիկոս Արամ Առաջինը, Յայաստանի, Արցախի, Սփիւռքի եւ տարբեր երկիրներու գիտական, քաղաքական եւ հասարակական շրջանակներու ներկալացուցիչներ։

Միջազգային Իրաւունքի Մասնագէտը կը Յաստատէ Արցախի Ինքնորոշման Իրաւունքը

Յարութ Սասունեան

2018 Փետրուար 27ին, Պրիւքսէլի մէջ Եւրոպական խորհրդարանին մէջ տեղի ունեցաւ հանրային քննարկում՝ Արցախի ինքնորոշման իրաւունքին վերաբերեալ։ Զայն կազմակերպած էին Եւրոխորհրդարանի պատգամաւորներ Միշել Ռիվազին (Կանաչներ/ԵԱԴ) եւ Հարս Ատագդուսոնը (ԵԺԿ), Արդարու-թեան եւ մարդու իրաւունքներու հայկական իրաւական կեղրոնի, Թուֆէնքեան հիմնադրամի եւ ՅՅԴ Եւրոպայի Յայ Դատի գրասենեակի հետ համատեղ։

Յանրային քննարկման բանախօս⁻ներն էին` ՄԱԿի ժողովրդավարական եւ արդար միջազգային կարգի աջակցութեան հարցերով անկախ փորձագէտ դութսան հարցելուվ անվայն կողմակեր դոկտոր Ալֆրէտ տէ Ջայաս, Իրաւունքի ամերիկեան համալսարանի Ուաշինկ-թընի իրաւագիտութեան դպրոցի դա-սախօս, Միջազգային հանրային իրա-ւունքի եւ քաղաքականութեան խումբի համահիմնադիր դոկտոր Փոլ Ուիլիեըմս, Ռուսիոյ պետական համալսարանի դասախօս դոկտոր Սերկէյ Մարգետոնով, Արցախի Յանրապետութեան արտաքին գործոց փոխնախարար Արմինէ Ա-լեքսանեան եւ համադրող, Արդարու-թեան եւ մարդու իրաւունքներու հայկական իրաւական կեդրոնի խոր-հուրդի անդամ Կիրօ Մանոյեան։ Փրոֆէսօր Ալֆրէտ տէ Ջայաս իր ի-

րաւական փաստարկը սկսաւ՝ Քաղա-քացիական եւ քաղաքական իրաւունքներու մասին միջազգային դաշնագիրի եւ Տնտեսական, հասարակական ու մշակութային իրաւունքներու մասին դաշմագիրին մէջբերումով, որ կը սահմանէ` «բոլոր ժողովուրդները ունին ինքնորոշման իրաւունք»։

Միջազգային իրաւունքի փորձագէտ տէ Ջայաս ընդգծած է նաեւ, որ համաձայն ՄԱԿի երկու պայմանագիրներուն, «ինքնորոշման իրաւունքի կրողներ են Դաշնագիրի մասնակից բոլոր պետութիւնները, որոնց ոչ միայն արգիլուած է խոչընդոտել իրաւունքի կիրառման, այլեւ պիտի աշխուժօրէն «նպաստեն» անոր իրականացման+. Անոնք ոչ միայն պէտք է յարգեն այդ իրաւունքը, այլեւ իրականացնեն զայն։ Աւելին, ժամանակակից միջազգային իրաւունքի մէջ ինք-

նորոշումը erga omnes (բոլորին նկատմամբ) պարտաւորութիւն է, որ ամրագրուած է ՄԱԿի կանոնադրութեան բազմաթիւ լօդուածներու եւ Անվտանգութեան խորհուրդի եւ Գլխաւոր ասամպլէայի անթիւ բանաձեւերու մէջ։ Ժողովուրդներու լիազօրութիւնը` օգտուելու մարդու իրաւունքներէն առանց խտրականութեան եւ իրական ացնելու որոշակի աստիձանի ինքնիշխանութիւն, խիստ կարեւոր է ազգային եւ միջազգային կայունութեան հա-մար։ Այլապէս, մեծ է հակամարտութեան hաւանականութիւնը»։

Յատկանշական է, որ փրոֆ. տէ Ջայասը շեշտեց՝ «Թէեւ ինքնորոշումը ի յայտ եկած է իբրեւ jus cogens (պարտադիր օրէնք) իրաւունք, որ գերակայ է միջազգային իրաւունքի այլ սկզբունքներու նկատմամբ, ներառեալ տարածքային ամբողջականութիւնը, սակայն անիկա ինքնստինքեան չի կիրառուիր»։ Փրոֆ. տէ Զայասը «ինքնորոշման օրինական յաւակնորդներ»ուն մէջ նշեց քիւրտերը, սահարափները, պաղեստինցիները, քաշմիրները, Պիաֆրայի իկպոները եւ Մրի Լանքայի թամիլները։ Ան, իբրեւ օ-րինակ, նշեց նաեւ «Լուկանսքի եւ Տոնեցքի ռուս-ուքրանական կազմաւորումները՝ Բրետնեսդրովիան (Մերձտնեսդրի Մոլտովական Յանրապետութիւն), Արցախի Յանրապետութիւնը, Աբխազիան եւ Յարաւային Օսիան+ ժողովուրդներ, որոնք ինքնորոշման հասած են իրական անջատման միջոցով պետական միաւորներէ, որոնց հետ մինչ այդ կապուած էին, սակայն անոնց միջազգային կարգավիճակը կը մնայ անորոշ` մեծ տէրութիւններու միջեւ քաղաքական վէձերու եւ հետեւաբար միջազգային ձա-նաչման բացակայութեան պատձառով»։

Փրոֆէսօր տէ Զայաս աւելցուց, որ ինքնորոշման ձգտող ժողովուրդները «Մարդու իրաւունքներու միջազգային պայմանագրերու լիակատար պաշտ-պանութեան իրաւունք ունին։ Փակուղիէն կարելի է ելլել միայն խաղաղ բանակ-ցութիւններու միջոցով, քանի որ ինքնո-րոշման դէմ զինուած ուժի կիրառումը կրնայ խախտել բազմաթիւ միջազգային պայմանագիրներ, ներառեալ`ՄԱԿի կանոնադրութիւնը, Մարդու իրաւունք-ներու դաշնագիրները եւ Ժընեւի Կար-

Տէ Զայաս կը պնդէ, որ «եթէ անջատման անյետաձգելի պահանջք կայ, ամենակարեւորը` պէտք է խուսափիլ ուժի կիրառումէն, որ կը վտանգէ տեղական, տարածաշրջանային եւ միջազգային կայունութիւնը, եւ աւելի կը վատթարացնէ մարդու այլ իրաւունքներ րէ օգտուելու իրաւունքը»։ Նաեւ, «ինքնորոշման իրականացումը չի վերաբերիր միայն շահագրգիռ պետութեան ներքին իրաւասութեան շրջանակներուն, այլ կը հանդիսանայ միջազգային հանրութեան օրինական մտահոգութիւն»։

Փրոֆէսօր տէ Ջայաս բացատրեց, որ տարածքային ամբողջականութեան սկզբունքը կը՝ գործէ միայն արտաքին յարձակման պարագային. «սկզբունքը նախատեսուած չէ ներքին կիրառման համար, քանի որ ատիկա ինքնաբերա-բար կը վերացնէ ինքնորոշման jus cogens (պարտադիր օրէնք) իրաւունքը։ Ինքնորոշման իրաւունքի ամէն մէկ փորձ, որ կը յանգեցնէ անջատման, կառաջացնէ նախորդ պետական •'3f•'3fմիաւորի տարածքային ամբողջականութեան փոփոխութիւն։ Բազմաթիւ նման նախադէպեր կան»:

Փրոֆեսորին կարծիքով, պէտք չէ խտրականութիւն ըլլայ ինքնորոշման ձգտող ժողովուրդներու միջեւ. «Նախկին խորհրդային հանրապետութիւններու անկախութիւնը եւ նախկին Յարաւսլաւիոյ ժողովուրդներու անջատումը կարեւոր նախադէպեր կը ստեղծեն ինք-նորոշման իրագործման համար։ Այս նախադէպերը չեն կրնար անտեսուիլ ժամանակակից ինքնորոշման ծագող վէձերուն պարագային։ Յնարաւոր չէ «ալո» ըսել Էսթոնիայի, Լաթվիայի, Լիթվիայի, Սլովենիոյ, Խորուաթիայի, Պոսնիոյ՝ եւ Յերցեգովինայի, Քոսովոյի ինքնորոշման, այնուհետեւ «ոչ» ըսել Աբխազիոյ, Յարաւային Օսիայի կամ Լեռնային Ղարաբաղի ժողովուրդներու ինք-նորոշման։ Այս բոլոր ժողովուրդները ունին մարդու միեւնոյն իրաւունքները եւ պէտք չէ խտրականութեան ենթարկուին։ Ինչպէս յաջող յաւակնորդներու պարագային, այս ժողովուրդները եւս միա-կողմանիօրէն անկախութիւն հռչակած են։ Ընդհանրապէս որեւէ արդարացում ներու դաշնագիրները եւ Ժընեւի Կար- չկայ անոնց մերժելու՝ ընտրողաբար կի- տութիւն, քանի որ իսկապէս` ժողովր-միր խաչի համաձայնագիրները»։ րառելով ինքնորոշման իրատնքը եւ մա- դավարութիւնը ինքնորոշման ձեւ է»։

Ալֆրետ տէ Չայաս

կերեսային զանազանումներ ընելով, nրոնք անօրինական են կամ անարդար»։

Անոնց համար, որոնք կը զուգադրեն տարածքային ամբողջականութեան սկզբունքը ինքնորոշման սկզբունքին հետ, ան հակադարձեց «Տարածքային ամբողջականութեան սկզբունքը հիմնաւոր արդարացում չէ ներքին հակամարտութիւններու յաւերժացման համար, որ կրնայ խորանալ եւ վերաձիլ քաղաքացիական պատերազմի, ատով իսկ սպառնալով տարածաշրջանային ու միջազգային խաղաղութեան ու անվ-ហយុប្តជាគ្រប់យប់»:

Աւարտին, տէ Ջայաս առաջարկեց, որ «21րդ դարուն կայուն ներքին եւ արտաքին խաղաղութեան ապահովման համար միջազգային հանրութիւնը պէտք է արձագանգէ վաղ ահազանգման նշան-ներուն եւ ստեղծէ հակամարտութիւններու կանխարգիլման կառուցակազմեր։ Ժողովուրդներու միջեւ երկխօսութեան աջակցութիւնը եւ ժամանակին հանրաքուէի կազմակերպումը` ազգային եւ միջազգային յարաբերութիւններու խաղաղ զարգացման միջոցներն են։ Բոլոր շահագրգիռ կողմերու ներգրաւումը պէտք է պարտադիր ըլլայ, ո՛չ թէ բացառութիւն։ Եզրափակելով, թոյլ տուէք ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքը իռչակել իբրեւ ժողովրդավարութեան արտայայ-

Յայաստանի Գիւղական Շրջաններու Կանանց Իրավիձակին Նուիրուած Քննարկում` ՄԱԿի Մէջ

մագործակցութեամբ ՄԱԿի մօտ Յալաստանի ներկալացուցչութեան, ՄԱԿի Կանանց իրավիճակի լանձնաժողովին գիտաժողովի ծիրէն ներս, Մարտ 12ին տեղի ունեցաւ Յայաստանի գիւղական շրջաններուն մէջ կանանց իրավիձակին նուիրուած քննարկում մը, որուն ներկայ եղան ՄԱԿի շարք մր բաժանմունքներէ, ինչպէս նաեւ ոչ-կառավարական կազմակերպութիւններէ ներկայացուցիչներ։ Ներկաներուն մէջ կային ՅՕՄի առնուազն 55 անդամներ՝ Միացեալ Նահանգներէն, Գանատայէն, Յունաստանէն եւ 3այաստան<u>է</u>ն։

Քննարկումին բացումը կատարեց դոկտ. Նալիրի Տէրտէրեան, որ բեմ հրաւիրեց ՄԱԿի մօտ Յալաստանի դեսպան` Զօհրապ Մնացականեանը։ Դեսպանը շեշտեց, թէ Յայաստանի իշխանութիւնները իրենց կարելին կ'ընեն կիները -յատկապէս գիւղական շրջաններէն --ներգրաւելու երկրին տնտեսութեան զանազան մարզերէն ներս։

woup առաւ UNICEF կողմէ՝ Դոկտ. Թօպի Ուիքս՝ որ խօսեցաւ ճշգրիտ տեղեկութիւններու հաւաքման ու քննարկման անիրաժեշտութեան մասին, առանց

ROՄի նախաձեռնութեամբ եւ hա- որուն կարելի չէ՛ ձշգրիտ եզրակացութիւններու լանգիլ ու կիներու եւ մանուկներու իրավիճակի բարելաւում իրականացնել։ Ան շեշտեց տուեալներու ընդարձակման կարեւորութիւնը` սեռերու հաւասարութեան աշխատանքներու ընթացքին։

Յայաստանի գիւղերուն մէջ ձեռային աշխատանքներու արտադրութիւնը խթանող եւ անոնց առեւտուրը դիւրացնող «Յալրենիքի զարգացման» նախաձեռնութենէն` Արազ Չիլոյեան, մանրամասնութիւններ ներկալացուց կազմակերպութեան գործունէութեան մասին։

Տէրտէրեան ներկայացուց Յայաստանի գիւղական շրջաններուն մէջ 30-Մի շարք մը ծրագիրները՝ յատկապէս 30Մի Ախուրեանի «Մօր ու Մանկան» առողջապահական կեդրոնի եւ ծննդատան իրագործումները, որոնցմէ օգտուած են աւելի քան 150 հազար քաղաքացիներ՝ 1998էն ի վեր։ Ան ներկայացուց նաեւ ՅՕՄի ջերմոցներու եւ ոռոգման ծրագիրները, որոնք կ՛իրականացուին ՄԱԿի հետ գործակցաբար։

Երկու շաբաթ տեւող Կանանց Կար-

ՅՕՄի ներկայացուցիչներ եւ դեսպան Մնացականեան՝ ՄԱԿի մէջ ներկայացման ընթացքին։

վանաւորեց Առողջապահութեան հերթական նիստր։ «Գիւղաբնակ կանանց եւ աղջկանց իրավիճակի եւ ներուժի զարգացման պատասխանատու հոգատարութեան կառուցումը» նիստը կազմակերպուած էր ՄԱԿի Առողջապահութեան Յանձնախումբին կողմէ։

Կանանց Կարգավիճակի Յանձնագավիճակի Յանձնաժողովի 62րդ նիս- ժողովի 62րդ նիստերու մասնակից 30-

տերու ընթացքին, ՅՕՄը նաեւ համահո- Մի անդամները իրենց ներդրումը ունեցան զանազան ոչ-կառավարական կազմակերպութիւններու եւ ՄԱԿի անդամ պետութիւններու ու բաժանմունքներու կողմէ կազմակերպուած նիստերուն։

Նշենք, թէ ՅՕՄը տասնամեակներէ ի վեր կը գործէ ՄԱԿէն ներս եւ անդամ է անոր Տնտեսական եւ Ընկերային խորhուրդին (ECOSOC).

ԱՊՐԻԼ 2018 **1** ժԳ. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 150 อกบาบอกานอ ՍՓԻԻՌՔ

Անթիլիասի Մայրավանքին Մէջ Բացումը Կատարուեցաւ Յայաստանի Յանրապետութեան 100ամեակի Յուշակոթողին

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսին եւ Արցախի Յանրապետութեան նախագահ Բակօ Սահակեանի ներկայութեան, Մարտի 21ին, Անթիլիասի մալրավանքի շրջափակին մէջ տեղի ունեցաւ Յայաստանի Յանրապետութեան 100ամեակի յուշակոթողի պաշտօնական բացումը։

Արամ Ա. կաթողիկոս եւ նախագահ Բակօ Սահակեան նախ ծաղիկներ զետեղեցին Յալոց Ցեղասպանութեան նահատակներու մատուռին առջեւ` իրենց լարգանքի տուրքը մատուցելով, ապա ուղղուեցան եկեղեցւոյ ձախ կողմը կանգնած Յայաստանի Յանրապետութեան յուշակոթող, ուր ինչեց «Գթա՛ տէր» շարականը` հոգիներուն հանգստութեան համար հայ ազգի նահատակներուն, nրոնք իրենց կեանքը տուին ազգին եւ ազատ ու անկախ հայրենիքին համար։

Յայաստանի, Արցախի եւ «Կիլիկիա» քայլերգներուն ունկնդրութենէն ետք ներկաներուն իր պատգամը լղեց Արամ Ա. կաթողիկոսը, որ ողջունեց Արցախի Յանրապետութեան նախագահր, Յալաստանի նախագահին եւ Ամենայն հայոց Գարեգին Բ. կաթողիկոսին եւ միւս համալնքներու ներկալացուցիչները, պաշտօնական եւ ժողովրդային ներկայութիւնը, ինչպէս նաեւ գնահատանքի խօսք ուղղեց յուշակոթողի բարերար տէր եւ տիկին Ալեքքօ Պէզիքեաններուն, յուշակոթողի հեղինակ քանդակագործ Անդրանիկ Դաւթեանին ու անոր գործակիցներուն եւ կաթողիկոսարանի ճարտարապետներէն Յակոբ

Արամ Ա. Կաթողիկոսը Ա. Յանրապետութեան յուշակոթողին առջեւ։

Յուշակոթողի բացումեն պատկեր մը, Անթիլիաս։

hալածանքի, Ցեղասպանութեան ու ա<u>ք</u>սորի ձիրաններուն մէջ տուայտող մեր ժողովուրդը 28 Մայիս 1918ին կերտեց իր նոր արշալոլսը՝ ազատ ու անկախ Յայաստանը` աւելցնելով, որ թէեւ այս անկախութիւնը երկար չտեւեց, ու պալմաններու բերումով կորսնցուցինք զայն, սակայն, Յայաստանի քայլերգին հին բառերով՝ «թշուառ ու անտէր» դարձած հայրենի հողին վրայ ծածանեցաւ Եռագոյնը` դրօշը անկախութեան։ Անոր համաձայն` թէեւ Յայաստանի անկախութեան լաջորդող տարիները տառա-

Արամ Ա. կաթողիկոս ըսաւ, որ աւե- հողին ու դարաւոր մշակոյթին եւ ազատ րեամբ անկախութիւն կերտեցին` Ար-լի քան հինգ դարերու ստրկութեան ու - ու անկախ Յայաստանի գաղափարը միշտ վառ պահեց իր մէջ, որպէսզի երկար տասնամեակներու սպասումէ ետք 21 Սեպտեմբեր 1991ին կրկին դիմաւորէ արշալոյսը:«Յայաստանի Յանրապետութեան 100ամեակին առիթով բարձրացած այս լուշակողոթը անյռելի զանգակատուն է մեր ժողովուրդի զաւակներուն եւ համայն մարդկութեան մեր հայրենիքին ու Արցախին անկախութիւնը, մեր ժողովուրդին ազատութիւնը աւետող, այս յուշակոթողը սիրոյ եւ երախտագիտութեան շօշափելի արտայայտութիւն է նկատմամբ այն բոլոր հայոր- հութի՛ւն եւ յաղթանա՛կ` աւելցնելով, որ պալից եղան, սակայն հայրենի ժողո- դիներուն, որոնք միտքով, գրիչով, խօս- այդպէս պէտք է ոլյալ հայութիւնը` մէկ

ցախէն սկսեալ մինչեւ Արարատեան դաշտ։ Անիկա գնահատանքի, սիրոյ եւ յարգանքի արտայայտութիւն է այն բոյոր հերոսներուն նկատմամբ, որոնք իրենց արիւնը թափեցին Յալաստանի եւ Արցախի անկախութեան ճամբուն վրայ», րսաւ վեհափառը։

Ան նշեց, որ անկախութեան յուշակոթողը կազմուած է երեք ամրակուռ սիւներէ՝ Յալաստան, Արցախ եւ Սփիւռք, որոնք միասնաբար անբաժան ու անբաժանելի երրորդութիւն մըն են, որոնք կը բարձրանան դէպի երկի՞նք, անմա-Շամլեանին ու Վազգէն Չեքիձեանին։ վուրդը կառչած մնաց իր պապենական քով, քրտինքով, ծառայութեամբ եւ ա- ամբողջութիւն, միաձուլուած ու միակամ։

Յայաստանի Յանրապետութեան 100ամեակի նուիրուած համահայկական համաժողով` Անթիլիասի Մէջ

Փրոֆ. Ռ. Յովհաննէսեան եւ Եր. Փամպուքեան Պարգեւատրուեցան Կիլիկիոյ Իշխանի շքանշանով

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսու- գիսեան, Մեսրոպ Ծ. Վրդ. Թոփալեան, թեան Մայրավանքին Վեհարանի դահ- ատենապետ՝ Վեր. Փօլ Յալտոսթեան)։ լիձին մէջ Մարտ 21ին ընթացք առած մեակի նուիրուած համահայկական համաժողովը՝ Մարտ 23ին անարտեց իր աշխատանքները։

Տասը նիստերէ բաղկացած համաժողովին վերջին չորս նիստերը քննեցին 1918 թուականէն 1991 թուականեն երուն ընթացքին տեղի ունեցած իրադարձութիւնները, ինչպէս՝ Ղարաբաղի Ազրպէյձանին յանձնումը, 1960-70ական թուականներուն Յայաստանի ալլախոհական շարժումները եւ խորհրդային կարգերուն մէջ անկախութեան գաղափարի պահպանումը (զեկուցա-բերներ` Դոկտ. Ջաւէն Մսըրլեան, Դոկտ. Ամատունի Վիրապեան, Միքայէլ Յա-ձեան, ատենապետ` Դոկտ. Խաչիկ Տէր Ղուկասեան)։ Նիստերը նաեւ յաջորդա-բար քննարկեցին Յայաստանի եւ Սփիւռքի մէջ Յայաստանի անկախութեան գաղափարախօսութեան պահպանումը (զեկուցաբերներ՝ Տոքթ. Եղիկ Ճէրէձեան, Նազարէթ Պէրպերեան, Փրոֆ. Էտիկ Մինասեան եւ Դոզենտ Խաչատուր Ստեփանեան, ատենապետ` Շահան Գանտահարեան), անկախութեան գաղափարախօսութեան պահպանումը հայ մշակոյթին մէջ (Դոկտ. Գուրգէն Վարդանեան, Փրոֆ. Երուանդ Տէր խաչատուրեան, Դոկտ. Մովսէս Յերկէլեան, Կարօ Յովհաննէ-սեան, Դոկտ. Ռուբինա Փիրումեան, ատենապետ՝ Ժիրայր Դանիէլեան) եւ վերջապէս`իայ եկեղեցւոյ դերակա-տարութիւնը Յայաստանի անկախութեան կերտման, պահպանման ու hqoրացման մէջ (զեկուցաբերներ` Դոկտ. Վարդան Դեւրիկեան, Սեպուհ Արք. Սար-

ատենապետ՝ Վեր. Փօլ Յայտոսթեան)։

Յամաժողովին պաշտօնական փա՛կումը կատարեց Արամ Ա. Կաթողիկոս, որ իր խօսքին մէջ առաջին հերթին գնահատեց համաժողովին նախապատրաս-տական աշխատանքները ու ժողովականներուն ներկայութիւնը, որոնց շնորհիւ իրականացաւ նշանակալից եւ բարձրորակ եռօրեայ համաժողով. Նորին Սրբութիւնը բարձր գնահատեց նախապատրաստութեան յանձնախումբի անդամները` Երուանդ Փամպուքեան, Փրոֆ. Աշոտ Մելքոնեան, Շահան Գան-տահարեանին, Կիրօ Մանոյեան, Դոկտ. Խաչիկ Տէր Ղուկասեան եւ Խաչիկ Տէտէեան։ Յայրապետը ընդգծեց, որ համաժողովի ընթացքին տեղի ունեցած տարբեր կարծիքները, մտածումները եւ նշումները հարստացուցիչ էին, մինչ միաձոյլ ու միատեսակ կարծիքներ, մանաւանդ երբ անոնց մէջ զգացական գիծը աւելի շեշտուած է, քան գիտական ու քննական մօտեցումը, կրնան նոյնիսկ քանդիչ ըլլալ, ու աւելցուց, որ այս տարբերութիւններէն վեր հարկ է համախնբուած մնալ արժէքներու շուրջ, որոնք կը կազմեն հայ ինքնութեան հէնքը։

Արամ Ա. պատմագէտներ` Փրոֆ. Ոիչրրտ Յովհաննէսեանին ու Երուանդ Փամպուքեանին պարգեւատեց Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան բարձրագոյն կարգի` Իշխանի շքանշանով։ Ան ըսաւ, որ պատմագէտները յարգանքի արժանի են իրենց տարած աշխատանքին համար։ Ան նշեց, որ Յայաստանի Ա. Յանրապետութեան վերջին վարչապետ Սիմոն Վրացեանին մօտ ըլլալով երկուքը շատ բան սորված են անկէ ու դարձած են ազատ, անկախ

Ա. Յանրապետութեան նուիրուած խորհրդաժողովը՝ Անթիլիասի մէջ։

Պատմաբաններ Ռ. Յովհաննիսեան եւ Եր. Փամպուքեան Արամ Ա.ի հետ։

Փարիզի Մէջ Զապէլ Եսայեանի Անուան Ծառուղի

Մարտ 8ին` կանանց իրաւունքներու համար մէջ գտնուող ծառուին ապայքարի օրուան առի- նուանակոչեց հայ կին թով, Փարիզի քաղաքա- գրող, մարդու իրաւունքնեպետ Անն Իտալկօ Ֆրան- րու պաշտպան Զապէլ Եսայի մէջ 33 դեսպան սայեանի անունով։ Ծակալութեամբ քաղաքի մոնթան պողոտալի կեդ- բաժինը։ Ստալինեան Յան-րապետութեան պո- րոնական հատուածով։ բռնութիւններու օրերուն` ղոտայի եւ Թյիմսեն ու Սփինոզա փողոցները Պոլսոյ Սկիւտար թաղա- եւ կ՛անհետանայ 1943 թո-(20րդ եւ 11րդ շրջաններ) մասին մէջ ծնած Զապէլ ւականին։

իրար կապող հատուածին Վիգէն Չիտեչեանի ներ- ռուղին կ՛երկարի Մենիլ- տեան գրականութեան

Եսալեան (ծն. Յովհաննիսեան) ուսած է Փարիզի Սորպոնի համալսարանին մէջ։ Իր «Աւերակներուն մէջ» (1911) աշխատութեան մէջ Զապէլ Եսայեան վաւերագրած է Ատանայի մէջ 1909ին տեղի ունեցած հայերու ջարդերը, որոնց ընթացքին աւերուած են քաղաքի հայկական թաղամասերը, սպաննուած աւելի քան 30.000 հայ։

Եսայեան ճամբորդած Եւրոպայով` բարձրաձայնելով հայերու ջարդերու մասին, նուիրուած երիտասարդ աղջիկներու կրթութեան եւ ցեղասպանութենէն որբացած երեխաներու փրկութեան առաքելութեան։ 1933ին ան մշտական կը հաստատուի Խորհրդային Յայաստան։ Երեւանի մէջ կր դեկավարէ Պետական համալսարանի Արեւմ-1878ի Փետրուար 4ին կը ձերբակալուի 1937ին

Թորոս Թորանեան 90 Տերեկան

Թորանեան ծնած է Յալէպ, 1928ին։ Նախնական ուսումը ստացած է Յալէպի հայկական վարժա<mark>ր</mark>աններուն մէջ ապա՝ Կիպրոսի Մելքոնեան հաստատութեան մէջ՝ հասնելով Երեւան բժշկական համալսարան։

Չկայ երկիր մը, ուր Թորանեան չէ այցելած ու հայու բեկորներուն հետ, ըլլան անոնք պարզ մարդիկ կամ աշխարհահռչակ անձնաւորութիւններ, որ չէ ծանօթացած ու անոնց մասին չէ գրած։ Անխոնչ գրիչ մը ու մարդ մըն է, որ հայը փնտռած է ամէն երկրի մէջ ու մեծ խանդավառութեամբ գրած ու հրատարակած է անոնց մասին։

Թորանեանի երեւոյթը բացառիկ երեւոյթ մըն է մեր համայնական արդի գրականութեան մէջ։ Իրեն չափ ձամբորդող ու յատկապէս երկարակեաց գրող գրագէտներ շատ քիչ ունինք։

Յարիւրաւոր հանդիպումներ, հարցազրոյցներ, գրախօսականներ, տպաւորապաշտ ներկայացումներ, յուշագրութիւններ...։ Աս է Թորոս Թորան-եանը, իր ամբողջական դիմագծով, որ գոյութիւն ունի մեր կեանքին մէջ ու այսպէս ալ պիտի ապրի արդի հալ գրականութեան մէջ, Յայաստանն ու հայութիւնը միշտ իր կիզակէտը ունենալով։ Թորանեան աշխարհ պտըտելէ ու վերջին տասնամեակներուն Յալէպ ապրելէ ետք, երեք տարի առաջ վերջնական կերպով կը հաստատուի Երեւան, տուն տեղ կը գնէ ու խանդավառութեամբ եւ հաւատքով կ՛ապրի իր պաշտած

Թորոս Թորաևեաև

տարակելով, զանազան գրախօսականներ գրելով ու նոր երազներ հիւսելով։

Թորանեանի գրական վաստակը այժմէական է ու յարատեւ։ Ան խրթին ու մանուածապատ կածաններու մէջ չի դեգերիր։ Յայրենիքը հիմնաքարն է իր ապրումներուն։

Արդարացի կերպով, Թորանեան շարժուն ու ճշմարիտ համայնագիտարան մրն է, արդի հայ մտածումին հայրենիքին մէջ, նոր հատորներ հրա- իրական ու ապրող աշխարհակալ մը։

Թորոս Թորանեանին նուիրուած երկու ցերեկոյթ

Էլիզ Շարապխանեան

ጓինգշաբթի, 1 Մարտ, 2018

Առաւօտուն անակնկալ մը կը սպասէ մեզի։ Մեր գիւղին մէջ մահացած է 85ամեայ տատիկ մը։ Թաղումը կը նախատեսուի Մարտի 3ին։ Յոգեմաշը ըստ սովորութեան Մշակոյթի տան մէ՜ջ տեղի պիտի ունենայ։ Կը թելադրուի, որ յետաձգենք նոյն սրահին մէջ նախատեսուած Թորոս Թորանեանի 90ամեակին նուիրուած ձեռնարկը... Յետաձգելը ի՞սկապէս անկարելի է։ Բազում հեռաձայն-ներ, կարգադրութիւններ, հրաւէրներ կարելի չէ տեղաւորել յաջորդ օրուան մէջ։ Կը թելադրենք, որ թաղումը յետաձգուի մէկ օրով։ Անդրդուելի կը մնան։ Յոս հաստատուելէն տասը տարի ետք, տակաւին մեզի կը զարմացնէ մահուան հետ կապուած արարողութիւններուն գերակայութիւնը եւ սովորութիւններէն չշեղելու հաստատակամութիւնը։ Թաղումը պէտք է կատարուի մահուանէն ետք երրորդ օրը... Ստիպուած, ձեռնարկը կը փոխադրենք մեր դպրոցի «Լեւոն Շանթ»ի անուան հանդիսասրահը... Դժգո՛հ ենք, բայց ուրիշ ե՛լք չկայ։ Մշա- նե՛րը կը տանի դպրոց, ուր տեղի պիտի կոյթի տունը որպէս այդ օգտագործելու համար պէտք է ապաւինիլ նախախնամութեան... Կը մտածենք գիւղապետարանին հետ համաձայնութեան մր գալ, ապագալին նման անակնկայներ կանխելու համար...

Այսօր, Երեւանի «Աւետիք Իսահակեան»ի անուան հանրային գրադարանի սրահին մէջ, տեղի պիտի ունենայ Թորոս Թորանեանի 90ամեակին նուիրուած ցերեկոյթ մը։ Նախաձեռնողը գրադարանի տնօրէնութիւնն է։ Քաղաք կ֏իջնենք ներկայ ըլլալու։ Գրադարանի փոքրիկ սրահը լեփլեցուն է։ Ոտքի վրայ մարդիկ ալ կան։ Ձեռնարկը լաւ կազմակերպուած է։ Յանդիսավարը Գայանէ Սամուէլեանն է, որ Թորոսի բանաստղծութիւններէն ընթերցումներով կր համեմէ իր խougn։ Խoug կ֏առնեն

Մարգարիտ Խաչատրեանը, Սփիւռքի փոխ նախարար Սերժ Սրապիոնեանը, Եղիշէ Չարենցի անուան Արխիւի տնօրէն Կարօ Վարդանեանը, Գէորգ Ուզու-նեանը, Ռուզան Ասատրեանը, Արեւշատ Աւագեանը, Գէորգ Եազըձեանը, Սէրկէյ Դանիէլեանը, Սէյրանուհի Գեղամեանը, Լեւոն Պլպուլեանը, Մամիկոն Յովհաննիսեանը եւ Բագրատ Ալեքսանեանը։ Փակման խօսքը կ֏ընէ գրադարանի տնօրէն Յասիկ Կարապետեանը ապա խօսք կ՛առնէ Թորոսը։

կը փակուի ձեռնարկը բարեկամական խանդավառութեամբ։

Շաբաթ, 3 Մարտ, 2018

Առաւօտուն հարեւաններս` Սուսանր, Լաուրան եւ Վերգուշր կու գան օգնելու, որ ձեւաւորենք պատրաստած նախուտեստներս, Թորոս Թորոնեանի ձեռնարկէն ետք հիւրասիրութեան սեդանին համար։ Յոս իրարօգնութիւնը կեանքի ձեւ է։ Երեւանցի Անիին բերած «Կուրմէ Տուրմէ» շոքոլաներն ալ կ֏ա-ւելցնենք սեղանին։ Վալդերը սկուտեղունենայ ձեռնարկը։

Յատուկ ուղեւորատարը, որ Երեւանի գրողներու Միութեան տան առջեւէն Ուշի պիտի բերէ փափաքողները, կը հասնի ժամանակին։ Շուտով կր հասնի նաեւ Թորոսը իր տղուն` Արային եւ փեսային` Էտուարտին հետ։ Ներկայ են Գրողներու Միութեան նախագահ Էտուարտ Միլիտոնեանը, Յամազգային Յայ Կրթական եւ Մշակութային Միութեան Կեդրոնական Վարչութեան Յայաստնի ներկայացուցիչ Սպարդակ Ղարաբաղցեանը, եւ մտաւորականներու, պատմաբաններու, գրդներու եւ բանասէրներու կոկիկ բազմութիւն մը։ Օրուան իանդիսավարը Վահագն Մարգսեանն է Երեւանի «Յայաստան» հրատարակչատան տնօրէնը։ Յերթով խօսք կ֏առնեն,Էտուարտ Միլիտոնեան, Արծուի

Թորոնեանի 90ամեակի նշումը Ուշիի մեջ։

Բախչինեան, Սուրէն Դանիէլեան, Պետ- ւէլեանը` Թորոսի գործերէն ընթերցուրոս Տեսիրձեան, հենրիկ Բախչինեան, մով եւ երեւանցի Արսէն համբարեանը Արեւշատ Աւագեան, Գրիգոր Ջանիկեան, իր հեղինակած երգերով։ Կրկին կը Սերժ Մանուկեան, եւ Էտուարտ Գրիգո- լսենք Դանիէլ Վարուժանի Ձօն բանաս-րեանը։ Կանդրադառնան Թորոսի բե- տեղծութեան իր երգի վերածած մատուղուն վաստակին (260է աւելի հատորներ), ժամանակագրական պատմագրական կարեւորութեան, անոր անսակարկ հայրենասիրութեան, բացառիկ աշխուժութեան եւ անոր վաստակին առանցքը եղող ազգիալրենիք, մշակոլթգրականութիւն ու անսակարկ սէր ու նուիրում այժմ հանգուցեալ իր կնոջ` Արմիկին։ Պէտք է ընդունիլ, որ Թորոսը եզակի երեւոյթ է մեր իրականութեան մէջ։ Կարելի չէ զայն բաղդատել ուրիշ ոեւէ մէկու հետ։ 90ամեալ այս եիտասարդը տակաւին այնքան աւիւն եւ ուժականութիւն ունի, որ պարզապէս ափշեցուցիչ է։ Ձեռնարկին իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն մեր գիւղի մանուկներու պարախումբը, մեր համագիւղացի պատանի Արսէն Յովակիմեանը` քյարինէթով, երեւանցի Գայանէ Սամո-

ցումը մեծ հաճոյքով։ Մարգարը իր խօսքէն ետք բեմ կր հրաւիրէ Թորոսը, որ միշտ իր յուշերէն հաճելի պատմութիւններով կը համեմէ իր խօսքերը։ Ձեռնարկէն ետք, ներկաները դպրո-

ցի միջանցքին մէջ, կոնիակի եւ նախուտեստներու սեղանին շուրջ կր լամենան։ Կրկին եւ կրկին կը յայտարարուի ուղեւորատարին Երեւան վերադարձի մասին, սակայն այս ջերմ մթնոլորտը լքելու պատրաստակամութիւնը չնչին է...

euwն hnghung խումբով մը Աշտարակի «Յին Աշտարակ» ձաշարանը կ֏երթանք շարունակելու տօնախմբութիւնը։ Ճաշի կողքին, ասմունք, երգ եւ նոյնիսկ պար, երբ տարեդարձի թխուածքը կը հասնի... Յաճելի ու Թորանեանին արժանի երեկոյ մը իսկապէս։

Ս. Զատիկ

Կր Գրեն ՅՕՄի Գոլոլեան Վարժարանի աշակերտները.

Ս. Զատիկ

Զատիկ, Զատիկ, ի՞նչ է Զատիկ, Արդեօք միայն հաւկիթ, նապիկ եւ ձուտի՞կ, Գիտենք, թէ Յիսուս խաչուեցաւ, Ու երրորդ օրը յարութիւն առաւ։

Կարեւոր է, որ միշտ յիշենք, Իր թափած արիւնով է, որ մենք կեանք գտանք, Այս յիշելով իրար մաղթենք, «Քրիստոս Յարեաւ Ի Մեռելոց, Օրհնեալ է Յարութիւնը Քրիստոսի» ըսենք։ Թամար Չերքէզեան

Ս. Զատիկ

երբ Ջատիկը գայ, Կը ցատկենք ու կը պարենք, Յաւկիթներ կը ներկենք, Եւ մեր տուները կը զարդարենք։

Երբ Ջատիկը գայ, Բոլորս եկեղեցի կ'երթանք, Կ'աղօթենք եւ մոմ կը վառենք, «Քրիստոս Յարեաւ Ի Մեռելոց» կ'ըսենք։

Ս. Զատիկ

Ջատիկ է, Ջատիկ է, Շատ հաձելի տօն մըն է, Ուրախութիւն կ'ընենք, Յիսուսին միշտ կ'աղօթենք։

Մենք նապիկի հետ կը պարենք, Կը մաղթենք, որ առողջ կեանք ունենանք, Շատ ուրախ ժամանակ կ'անցընենք, Կ'երգենք ու կը պարենք։

Երբ Ջատիկ գայ, Ամէն մարդ ուրախ կ'ըլլայ, Եկեղեցի կ'երթանք ու կ'աղօթենք, «Քրիստոս Յարեաւ Ի Մեռելոց» կ'ըսենք։ Քարինա Սարգիսեան

Ս. Զատիկ

Ընկերներով կը խաղանք, Եւ ուրախութիւն կ'րնենք, Իրարու «Քրիստոս Յարեաւ Ի Մեռելոց» կ'ըսենք, «Օրինեալ է Յարութիւնը Քրիստոսի» կը մաղթենք։

Սուրբ Զատիկին ամէն մարդ ուրախ է, Երբ նապաստակը գայ ամէն մարդ խնդուն է, Մենք եկեղեցի կ'երթանք, Ու մոմ կը վառենք։

Ընկերներով ուրախ ենք, Սուրբ Ջատիկ է կ'ըսենք, Եկեղեցի կ'երթանք ու կ'աղօթենք, խաղաղութիւն կը խնդրենք, «Քրիստոս Յարեաւ Ի Մեռելոց» կ'ըսենք, եւ իրար կը շնորհաւորենք։

Ս. Զատիկ

Ձատիկ է եկեր, Բերեր մեզ աւետիս, Յարութիւն առած է, Փրկիչն աշխարհի։

Բոլորս կը հաւաքուինք, Եկեղեցի կ'երթանք, Կ'աղօթենք ու կը խնդրենք, Որ Փրկիչն մեզ միշտ օգնէ։

Նինարէ Նազարեան

Ս. Զատիկ

Ջատիկ է մեր տան մէջ, Սուրբ Փրկիչը մեր հետ է, Բարիքները վայելելով, Փառք կու տանք իրեն։

Ս. Զատիկ

Ջատիկ է, U. Ջատիկ է, Ամէն տեղ գունաւոր հաւկիթներ եւ տուրմեր, Յամով ձաշեր ուտելու օր է, Յաճելի ժամեր անցընելու տօն է։

Շանթ Մաքսուտյեան

Ս. Զատիկ

«Քրիստոս Յարեաւ Ի Մեռելոց, Օրինաել է Յարութիւնն Քրիստոսի» Այսպէս կ'ըսենք Սուրբ Ջատիկին, Երբ իրար տեսնենք եկեղեցին։

Գարուն է, Ջատիկ է, Ամէն տուն ուրախ է, Նապաստակը նորէն կու գայ, Ու հաւկիթներ մեզի կու տայ։

Ս. Զատիկ

<u>Զատիկ է, Զատիկ է,</u> Նապաստակը եկած է, Շնորհակալ ենք, մենք րսենք, *Լեոնիդ Բրուտեան* Ուրախ-ուրախ ցատկենք, պարենք։

Քրիսչըն Թրիոնֆօ

Ս. Զատիկ

եկէ՛ք, երթանք եկեղեցի, Ու աղօթենք Քրիստոսի, Որ մեզ համար խաչուեցաւ, Ու բոլորիս սէր ու հաւատք տուաւ։

Մարիա Գլունաշեան

Ս. Զատիկ

Ջատիկ է, Ջատիկ է, Նապաստակը եկեր է, Ամէն ընտանիք միասին, Կը տօնեն Սուրբ Ջատիկ։

Սուրբ Զատիկը կը տօնենք, Յաւկթախաղ կը խաղանք, Կը պարենք ու տուրմ կ'ուտենք, Սուրբ Ջատիկ է կ'ըսենք։

Ս. Զատիկ

Մենք ուրախ ու խնդուն, Սուրբ Ջատիկ է կ'ըսենք ժպտուն, Յաւկթախաղ կը խաղանք, Եկեղեցի կ'երթանք ու կ'աղօթենք, «Քրիստոս Յարեաւ Ի Մեռելոց» կ'ըսենք։

Նիգոլաս Արթինեան

Ս. Զատիկ

Ձատիկ է, Ձատիկ է, Յիսուս Պապային կը յիշենք, Եկեղեցի կ'երթանք կ'աղօթենք, Ընտանիքով ուրախ ժամանակ կ'անցրնենք։

Յպարտ հայեր կը տեսնենք, Շաքար, շոքոլա մենք կ'ուտենք, Ընտանիքի հետ ժամանակ կ'անցընենք, *Արազ Չարշաֆեան* Յիսուս Պապալին կր լիշենք։

Կարէն Սայլախեան

*Գայանէ Ար*թինեան

Ս. Զատիկ

Յիսուս խաչին վրայ խաչուեցաւ, Երեք օր վերջ յարութիւն առաւ, Մեր մեղքերուն քաւութիւն տայու, Ու մարդոց օրինակ ըլլալու։

Ս. Զատիկ

Զատիկ կու գայ շատ շուտով, Յաւկիթ ներկենք գոյներով, Որ խաղանք ընկերներով, Ինչպէս նաեւ՝ բուն ընտանիքով։

Յիսուս մեռաւ մեց համար, Խաչուեցաւ ու չարչարուեցաւ, Եկեղեցի երթանք, աղօթենք, Մեր մեղքերու քաւութիւն խնդրենք։

Նանար Շէօհմելեան

Ս. Զատիկ

Սուրբ Ջատիկ է դարձեալ, Յիսուս Փրկչին յիշելու օր, Ելէ՛ք, խորհինք ու շատ սորվինք, խրատներէն ու խօսքերէն իր։

Եկեղեցի երթանք ու աղօթենք, Ու հաւատքով մոմեր վառենք, «Քրիստոս Յարեաւ Ի Մեռելոց, Օրհնեալ է Յարութիւնն Քրիստոսի» ըսենք։ Լուսէ Ղազարեան

Ս. Զատիկ

Զատիկ է, Ջատիկ է, ի՞նչ ուրախ տօն է, Գունաւոր հաւկիթներ առնելով, Թագա-թոքէ կը խաղանք, *Լոռի Ակոբ* Ուրախ ժամանակ կ'անցընենք։

> Եկեղեցի կ'երթան աղօթելու, Յիսուսի յարութիւնը նշելու, Յայր Սուրբին քարոզը լսելու, Անկեղծ հաւատաւոր ըլլալու։

Նարինէ Արդին

Ս. Զատիկ

Սիրելի ընկերներ, Եկէք, երգենք եւ պարենք, Ուրախ ըլլանք ու խիզախ, Զատիկը շնորհաւորենք, «Քրիստոս Յարեաւ Ի Մեռելով» ըսենք։

Նարէ Ճապրայեան

Ս. Զատիկ

Գարուն եկաւ ի՞նչ աղուոր, Զատիկն ալ հետը բեռաւ, Յագնինք հագուստներ գեղեցիկ, Եկեղեցի երթանք ու աղօթենք։

Ձատիկը մեզ համար, Շատ խանդավառ ուրախ տօն է, Էւա Եարտըմ Յարութիւնն է, որ կը տօնենք, Յիսուս Փրկչին պահապան։

> Յաւկթախաղ կը խաղանք ու կ'երգենք, Զատկուայ պատմութիններ կը խօսինք, Սիրելու միշտ Աստուածին օր, Շատ կը սիրեմ Ջատիկի տօն։

> > Թանիա Աթամէր

Ս. Զատիկ

<u>Զատիկը ուրախ օր մրն է,</u> Յիսուսի լարութեան տօնն է, Եկեղեցի կ'երթանք ընտանեօք, «Օրինեալ է Յարութիւնն Քրիստոսի» մարթելով։ Կալիա Թիքձեան

Ս. Ջատիկ

Ինչ հաժելի տօն է Ջատիկը, երբ երկար արձակուրդ կ'ունենանք եւ մեծ ուրախութեամբ կր պատրաստուինք Ջատիկը դիմաւորելու։ Մայրս կարկանդակ կը պատրաստէ, գոյնզգոյն հաւկիթներ կը ներկէ, որպէսզի հաւկթախաղ ընենք եւ ուրախանանք մեր ըներներուն հետ։ Ամէն տարի անհամբեր կը սպասեմ Ջատիկը, որպէսզի ըսենք. «Քրիստոս Յարեաւ Ի *Աւետիս Գրժիքեան* Մեռելոց», «Օրինեալ է Յարութիւնն Քրիստոսի»։

Աննա Տանատեան

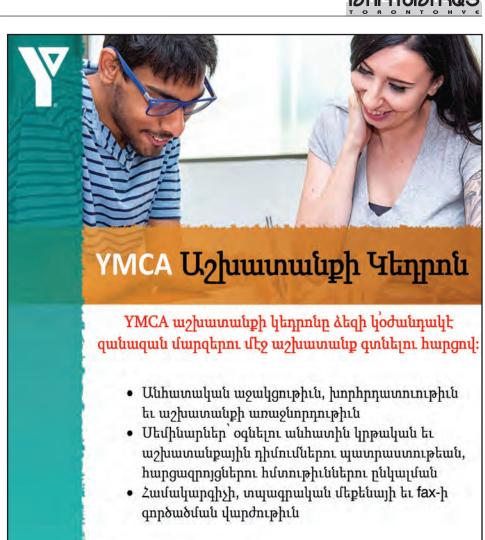

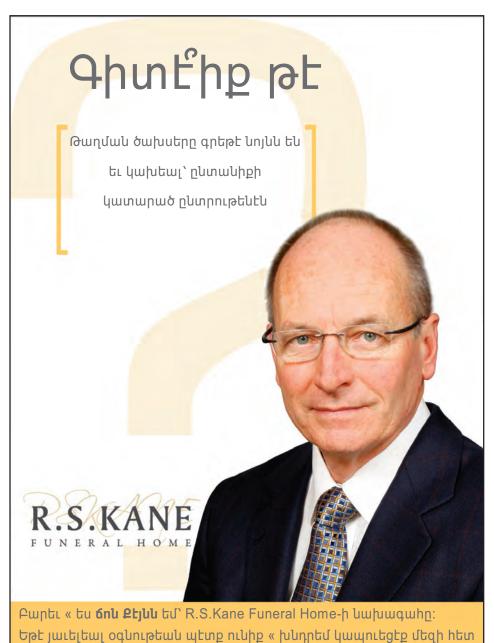
Join us www.facebook/ **Torontohye newspaper**

Ամապարէ եւ հեռաձայնէ՝

մասնագէտներուն հետ։

ONTARIO

խորհրդակցելու համար մեր

Lawyers & Mediators

Մարի Պատայեան

ymcagta.org

Scarborough

416-335-5490 ext. 30403

5637 Finch Ave. East, Unit 5

Scarborough Finch Ave Employment &

Immigrant Services YMCA Centre

Real Estate Wills and Powers of Attorney Estate Administration and Corporate Law

Robert P. Adourian
416-446-3303
robert.adourian@devrylaw.ca

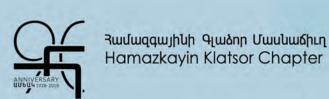
Alleen Sakarian 416-446-3307 alleen.sakarian@devrylaw.ca

95 Barber Greene Road, Suite 100 Toronto, ON M3C 3E9 416-449-1400 www.devrylaw.ca

ԴԵՐԱՍԱՆՈԻԹԵԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑՆԵՐ

Սօս Սարգսեանի անուան Յամազգային Պետական Թատրոնի տաղանդաւոր դերասանուհի, «Լաւագոյն դերասանուհի» մրցանակին արժանացած բեմական խօսքի դասախօս՝

ՏԱԹԵԻ ՂԱՉԱՐԵԱՆի հետ

Յատկապես հրաւիրուած Յայաստանեն

Ապրիլ-Մայիս, 2018

Դիմեցեք Լորիկ Գաթրճեանին՝ 647-381-6366

MASTER CLASSES
THEATRE WORKSHOPS

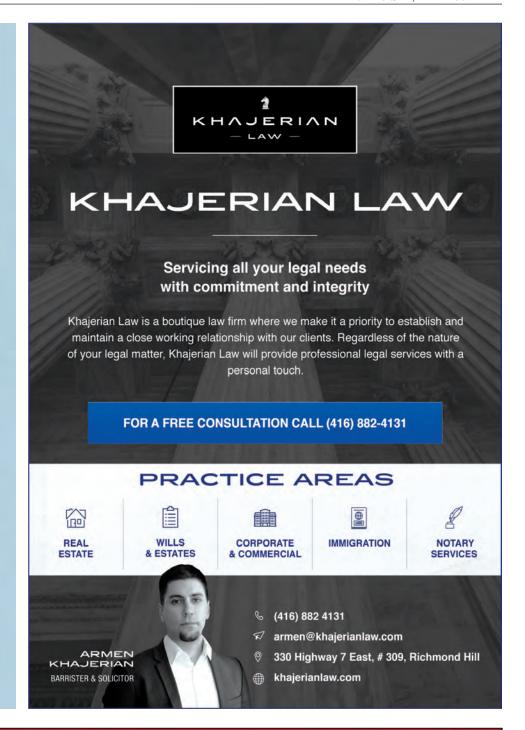
With talented Award-winning actress

> DATEV GHAZARIAN

April-May, 2018

Don't miss out!

Register by calling
Lorig or writing to
info.toronto@hamazkayin.ca

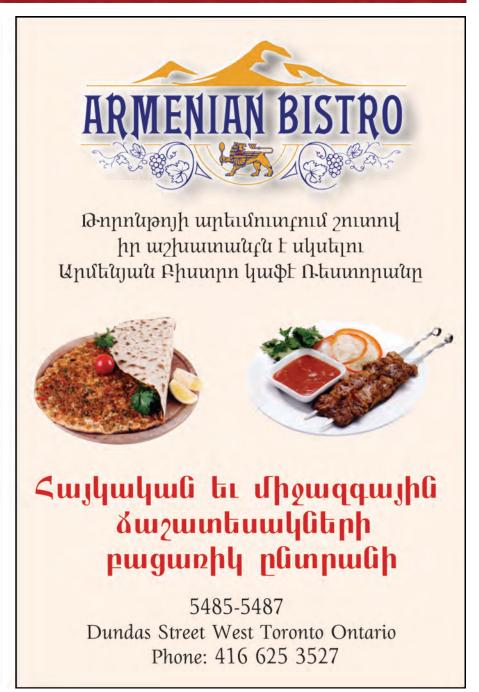

Tel.:905-277-2800

www.crystalgrand.ca

ARMENIAN HERITAGE CRUISE®

BOOK NOW AS PRICES WILL BE INCREASING MAY 1, 2018!

Rates are per person for double occupancy cabins:

Limited additional luxury suites available upon request.

For pricing on triple and quad occupancy cabins, please contact TravelGroup.

Prices include Cruise, Port Charges and all AHC private events. Government tax of \$137.45 per person is additional. Prices valid through April 30, 2018. Rates and Information subject to change at any time without notice.

INSIDE CABIN	\$949 \$1,049	
CENTRAL PARK VIEW		
OCEAN VIEW	\$1,129	
CENTRAL PARK BALCONY	\$1,239	
BOARDWALK BALCONY	\$1,239	
OCEAN VIEW BALCONY	\$1,409	
JUNIOR SUITES	\$2,279	
GRAND SUITES	\$3,479	

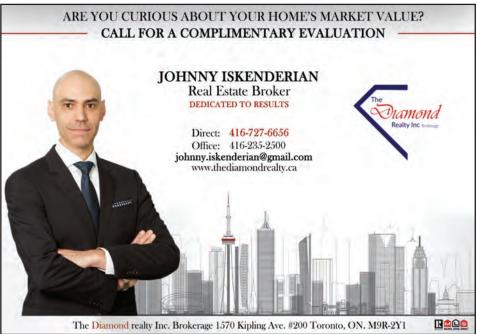

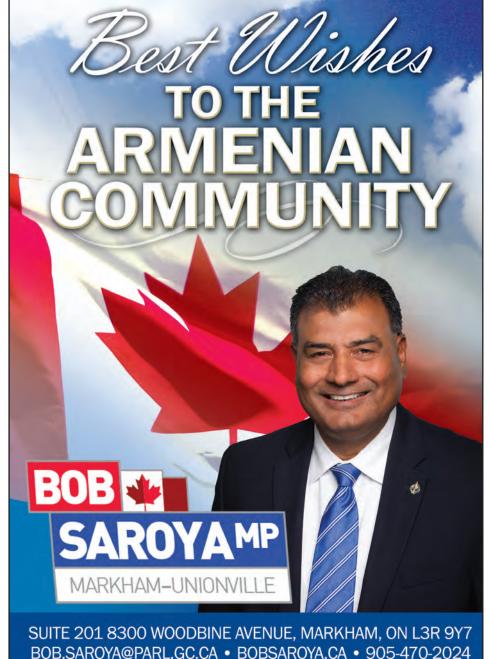
For Reservations Contact:

Local **561-447-0750** • Toll Free **1-866-447-0750** Ext 108 or 102 125 SE Mizner Blvd., Suite 14, Boca Raton, FL 33432 • AHC@travelgroupint.com

Յամազգայինի Գլաձոր Մասնաճիւղ Hamazkayin Klatsor Chapter

Գրական յանձնախումբի կազմակերպութեամբ՝

ԱՐՏԱՍԱՆԱԿԱՆ ՄՐՑՈՅԹ

Նուիրուած՝ Չայաստանի Չանրապետութեան 100-ամեակին

Կիրակի՝ 6 Մայիս, 2018

ժամը 2:00, հայ Կեդրոնի սրահ

Կը քաջալերենք Օնթարիոյի մեջ բնակող՝ 5-12 րդ դասարաններու աշակերտներուն մասնակցութիւնը

Upawluqpn.phwl dwdytm` 20 Umpht arda.derhagopian@yahoo.com 647-885-5906

POETRY RECITATION CONTEST

Dedicated to the 100th anniversary of the Republic of Armenia

Sunday, May 6th, 2018, 2:00 p.m.

Armenian Community Centre, 45 Hallcrown Place, Toronto

We encourage the participation of students Between grades 5-12

Register by April 20th. arda.derhagopian@yahoo.com

Day 1	STOCKHOLM, SWEDEN	SC BOARDING AND	HEDULE	STATEROOMS & RATES INSIDE CABINS	*RATES ARE PER PERSON, IN USD
Day 2	STOCKHOLM, SWEDEN		4:00 PM	Cat. 6 V \$ 1559	BASED ON DOUBLE OCCUPANCY:
Day 3	HELSINKI, FINLAND	10:30 AM	5:30 PM	Cat. 4V \$ 1609	RATES ARE SUBJECT TO CHANGE AT ANY
Day 4	ST. PETERSBURG, RUSSIA	7:00 AM			TIME WITHOUT NOTICE.
Day 5	ST. PETERSBURG, RUSSIA	OVERNIGHT			CABINS ARE CAPACITY CONTROLLED.
Day 6	ST. PETERSBURG, RUSSIA		6:00 PM	OCEAN VIEW CABINS	
Day 7	TALLINN, ESTONA	7:00 AM	4:00 PM	Cat. 8 N \$ 2009	TRAVEL INSURANCE IS
Day 8	RIGA, LATVIA	10:30 AM	6:30 PM	Cat. 2 N \$ 2139	HIGHLY RECOMMENDED.
Day 9	KLAIPEDA, LITHUANIA	10:30 AM	7:30 PM		PORT CHARGES \$390 AND
Day 10	CRUISING			BALCONY CABINS	GOVERNMENT TAXES
Day 11	FREDERICA, DENMARK	7:00 AM	7:00 PM	Transfer married	\$180 -ARE ADDITIONAL
Day 12	ARHUS, DENMARK	7:00 AM	7:00 PM	Cat. 6 D \$ 2509	ALBA
Day 13	COPENHAGEN, DENMARK	7:00 AM		Cart. 2 D \$ 2639	A DESPOSIT OF \$450 PER PERSON
Day 14	COPENHAGEN, DENMARK	DEPARTURE		SUITES MAY BE AVAILABLE UPON REQUEST	IS NECESSARY TO MAKE A RESERVATION

ARS guests will enjoy Armenian dances and cultural events in addition to the ship's wonderful shows.

Also the Royal Caribbean Serenade of the Seas enhance guests' precious vacation time with a host of industry first venues and experiences.

REGIONAL CRUISE REPRESENTATIVES:

East Coast: Shakeh Basmajian | Shakehb@aol.com
West Coast: Lousia Gourjian | Louisagourjian@yahoo.com
Australia: Adele Kradjian | Adelkradjian@yahoo.com.au
Lebanon: Lillian Ordoghlian | Lilordoghlian@yahoo.com
South America: Lucy Nalpatian | Lucynalpa@fibertel.com.ar
Cyprus: Maggie Mahdesian | Kesmail@cytanet.com.cy

CEB LIASON

Sonia Akellian | Soniaakellian@ars1910.org Varsenig Sarkissian | Varsenigsarkissian@ars1910.org

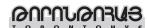
RESERVATIONS MUST BE MADE THROUGH SIDON TRAVEL TO ATTEND PRIVATE ARMENIAN RELIEF SOCIETY EVENTS.

FINAL PAYMENT DUE NO LATER THAN APRIL 4, 2018

FOR RESERVATIONS AND FURTHER INFORMATION:

SIDON Travel CALL TOLL FREE USA & CANADA ONLY | 1800.826.7960 OR EMAIL | ARSCRUISE@SIDONTRAVEL.COM

ARMENIAN RELIEF SOCIETY | 80 BIGELOW AVE. #300. WATERTOWN, MA 02472 | 617-926-5892 | ARSCRUISE@ARS1910.0RG | WWW.ARS1910.0RG

CASSANDRA HEALTH CENTRE

ARMENIAN MEDICAL CENTRE & PHARMACY

Gastroenteology

Dr. Mari Marinosyan

Family Physician

Dr. Omayma Fouda

Family Physician

Dr. I. Manhas

Family Physician

Dr. H. Kavazandjian

Family Physician

Physioworx Physiotherapy

DR. MARI MARINOSYAN

Family Doctor

Accepting New Patients

Located at Cassandra Health Centre 2030 Victoria Park Ave.

Please call 416-331-9111 to arrange an appointment

Vartan (PharmD, RPh), Sarkis (BScPhm, RPh) & Maral Balian (PharmD, RPh)

Դեղագիրներու պատրաստութիւն` շաբաթական յատուկ տուփերու մէջ։

Արեան ձնշման քննութիւն եւ հետեւողականութիւն` անվճար։

Շաքարախտի քննութիւն։

Դեղերը իրենց հասցէներուն առաքելու անվճար սպասարկութիւն։

Տարեցներու 10% զեղչ։

Կը յարգենք եւ սիրով կը կատարենք բոլոր ապահովագրական ընկերութիւններու պայմանները։

Walk - in Clinic բաց է շաբաթը 6 օր։ Կրնաք բժիշկները տեսնել առանց ժամադրութեան։

WALK-IN CLINIC ONSITE 416-331-9111

Դիմեցէք մեզի եւ պիտի դառնաք մեր մնայուն յաձախորդը

2030 Victoria Park Ave. (south of Ellesmere) North York, ON M1R 1V2

> Tel: 416-449-2040 Fax: 416-449-2048

ARS Roubina Chapter's 9th Annual International Women's Day Event Celebration

By: Raffaella Keshishian

ARS Roubina Chapter celebrated International Women's Day on March 4, at the Westin Prince Hotel in Toronto with 410 women and men in attendance.

There was a pre-luncheon reception with finger foods and refreshments. While socializing, there was a beautiful photo booth designed by Paper Blossoms by Margo which helped set an atmosphere of loveliness, magnificence, and beauty.

Hosts of the event Ani Titizian and Hoorik Yeghiazarian (who addressed the audience in both Armenian and English) spoke passionately about the importance of celebrating International Women's Day every year and the many magnificent projects that ARS undertakes around the world.

On a day like International Women's Day, it's necessary to reflect on the strides women have taken and the barriers that have been broken.

Historically women have been seen as the inferior gender. Women have faced discrimination from every level and have had to fight for their rights for decades. It used to be assumed that women were unable to handle pressures of life outside of their home. There was a time that women could not vote, could not work, and were excluded from politics and sports. Women's role was confined to raising children and keeping the household and family together.

Cambridge University only fully validated degrees for women in 1947 and in 1963, only 55 years ago, the Equal Pay Act was passed. The following year, the Civil Rights Act granted equal rights to women in all areas of employment.

Over the years, women fought to be seen as more than just wives and mothers and wanted recognition of being whatever they dreamed of.

The keynote speaker of the event was Dr. Maral Ouzounian, the only Armenian cardiac surgeon in Canada. During her speech, she reminded us all that anything is possible — we can have it all: a career and a family.

Dr. Ouzounian is married to Michael Torbay and has two sons: Oliver and Wesley. Her family moved to Toronto from Lebanon when Dr. Ouzounian was just a little girl. Lena Ouzounian, her mother, who introduced her to the audience, described her firstborn as a happy child and said she preferred to run growing up. "She would fall, but always got up," Mrs. Ouzounian recalled. "She persistently got up and kept going. She was fierce and optimistic. This would be how she lived her life as she got older."

Her father, Dr. Zareh Ouzounian, introduced Dr. Maral and her two sisters to sports without setting limits due to the fact that they were girls. Her parents encouraged their daughters to do anything they wanted.

Not only did she share her personal story, but she educated the sold-out crowd of women women: heart disease.

She informed the audience that women are least likely to get checked, and their blood pressure is likely to rise as they get older. She said that if women ate right, didn't smoke and stayed active, they would reduce their risk of cardiovascular disease by 82%.

Although Dr. Ouzounian is now in the science field, she always loved reading and would read during class. Music also played a big role in her life and was successful as she won piano playing competitions at the provincial and national levels. Music taught her a lot when it came time for medical school, like memorization, practice, discipline, and appreciation for the arts.

Dr. Maral Ouzounian

Lena Ozounian

medical school entrance interview, the interviewer was more interested in her music background than her medical school

In May 2017, the Toronto Star published an article on Dr. Ouzounian — she was working, while pregnant with her second child, on Mother's Dav.

She credits her success to her hard work and dedication, but she knows that her cornerstone is her family. "Without them, she said, I wouldn't have accomplished anything.' She referred to her family as a village, and they are the only reason her unconventional lifestyle works.

Dr. Ouzounian is a great role model for women to go after what they want. Being a woman never stopped her, and now, she is saving lives as a cardiovascular heart surgeon. She is proof that anything is possible.

Events like these put together by ARS Toronto Roubina Chapter help inspire women and men of all ages to find what they're passionate about and go after their dreams.

For a young woman like me, it's important to see someone such as Dr. Ouzounian succeeding in a field where we typically don't see many women.

Dr. Ouzounian received standing ovation and men about the number one killer of at the end of her speech. She was presented by a bouquet of flowers and a small gift by Iren Telemian, the Chair of ARS Roubina Chapter and by Isabelle Davidian, the Chair of the International Women's Day Event Committee.

> Lunch followed the keynote speech during which classical guitarist Haig Ashod Beylerian, entertained the audience with his music. After the luncheon, Hoori Chitilian and Seven Titizian hosted a fashion show which featured clothes by NVU Boutique and Rebellious Rose Boutique. The three segments showcased clothes for daytime, business and evening wear and were modeled by 10 volunteers of all ages and sizes.

A portion of the net proceeds of this event In fact, in 2001 during Dr. Ouzounian's will support hEr VOLUTION, which provides

ARS IWD committee members

MCs Ani Titizian and Hoorik Yeghiazarian

IWD event attendees

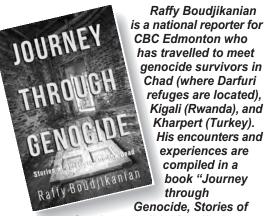

Youth performing fashion show

assistance, counselling and support to young and Birthing Center in Akhourian, Armenia to women seeking employment in STEM-related which ARS has been providing financial fields (Science, Technology, Engineering and support for years and which registers more Math) and to ARS "Mother and Child" Health than 1,200 births annually.

ሀጣቦኮL 2018 **2 1** ժዓ. SUቦኮ, ወኮተ 150 TAI TAD BUFNOOTHO

Raffy Boudjikanian On His New Book "Journey through Genocide: Stories of Survivors and the Dead"

Survivors and the Dead", due out

TorontoHye editor Karin Saghdejian had an email interview with Boudjikanian about his visits and how they changed or added to his understanding of the crimes against humanity.

Karin Saghdejian -Raffy, how did you come up with the idea of writing this book?

Raffy Boudjikanian- Having grown up in an Armenian household, I've been interested in the history of crimes against humanity from an early age. I learned about the Armenian Genocide and what happened to my own ancestors. Shortly after deciding I wanted to be a journalist for a living, I began planning a trip to different countries where there had been genocides, in an effort to better understand what victims and survivors go through firsthand. My original intention was to produce some short radio documentaries from each segment of the trip, and then link them all together in one longer piece when I returned. But that latter project just proved too daunting. I'd come back to Canada from a five-week trip through Chad, Rwanda and Turkey with more than twenty hours of interviews. Luckily, I'd also kept a diary every day. So, I switched gears and tried my hand at writing a nonfiction book instead, and here we are.

KS-You travel to meet both the survivors and the sites of the major genocides of our times. Besides the horrors of these crimes, as a journalist what are you looking for?

RB- Especially in the cases of Rwandans and Darfuris, I was looking to see how people cope with trauma, and how genocide affects them to this day. News stories about crimes against humanity tend to be, by the very nature of the medium, largely about the moment the atrocities occur. Rarely do they explore what mark the events leave on survivors.

I believed meeting them, seeing how they live--in Darfuris' cases, as refugees in another

country, after all they've already been through--would help me better understand what my own grandparents' generation went through, and, hopefully, better explain to the world what modern survivors are going through right now.

KS-You visit genocides that differ from Kigali (Rwanda), and each other in terms of execution, and aftermath. What similarities and parallels can you draw?

RB-It struck me that in all three cases, the victims and survivors appear unable to move on unless there really is some sort of attempt at justice. In Chad, some of the Darfuris I met wanted to return home, but they could not, because Sudan's president, Omar Al-Bashir, is the same person whom they hold responsible for what happened to them. He's wanted by the International Criminal Court but has never accepted to face his charges.

In Rwanda, justice is being meted out. Even as the victims and perpetrators live side by side in the spirit of reconciliation, the country is still looking for génocidaires to bring them

And in Turkey, the Armenians I met still want to look for some sort of acknowledgement by the country that what happened to their ancestors was genocide. That is to say, nothing, of course, of the demands by Diaspora Armenians and the country of Armenia.

KS-- What impact do the post genocidal trials have both on the psyche of the victim and the perpetrator?

Of the three cases I examine in the book, I only really noticed the justice system at work in Rwanda. The country's government preaches moving on and reconciliation, but also clearly believes these goals are tied to justice. It has a special prosecution office dedicated to hunting down escaped and exiled genocidaires and bringing them back to their home country to face criminal trials. Now, this may be a government initiative, but as far as I could tell, the idea resonated with the average

I attended a genocide reconciliation workshop for high school students while I was in Kigali. One of the lecturers played a short audio clip, about forty seconds, then hit pause and asked listeners if they could identify the person on tape. "[Léon] Mugesera," the room said in quasi-unanimity. Mugesera, back then, was a man wanted for genocide-related charges, specifically hate speech, in relation to a speech he'd made in 1992 comparing the Tutsi to cockroaches. Keep in mind this audience consisted of people who would not yet have been born when he said those

Raffy Boudjikanian in Kharpert, Turkey, May 2012.

Furthermore, Mugesera actually appeared in a pre-trial court proceeding while I was in Kigali (he'd be found guilty years later). I attended the hearing, and discovered a packed courtroom audience, and a flurry of activity at the courthouse. Clearly, there was a lot of interest in the case.

I can also tell you that in Rwanda's case, the country has found it important to mete out justice itself, instead of relying on the international community. According to Jean Bosco Siboyintore, the head of the aforementioned special prosecution office, it was not until 2011 that the U.N. approved having one of its own war crimes defendants transferred to Rwanda's jurisdiction, four years after the country abolished its death penalty.

KS- What do victims of a genocide really

RB- I believe they are looking for acknowledgement, both by the wider world and the perpetrator, of what happened to them.

The refugee Darfuri student I told you about knew that telling me his story was not going to get him out of his situation. But he also understood that I was a journalist and would communicate what's happened to him to an audience.

Even in Rwanda, where reconciliation is the political order of the day, I met one survivor who was furious that she had confronted one of the men whom she was sure had helped kill her family, only for him to completely deny it. She told me she would have been ready to forgive him, if only he'd admitted to what he'd

KS- Is reconciliation, in the real sense of words...and yet they all identified him. the word, possible and what is the most through-Genocide)

important step to achieve it?

RB- As a journalist, I'm not sure I can speak for different political actors with their own agendas, and I should not do that.

But based on my observations during this trip, and a general understanding of history, I would say reconciliation appears to work out when there's a sincere acknowledgement by the perpetrator of what they've done, and sincere attempts at apology or atonement.

KS- You visit Istanbul and Kharpert, your ancestral home. How does a close-up view of the aftermath of a genocide change your perception of it?

RB- I'm not sure my perception of the Armenian Genocide changed per se. Intellectually, I've known about how my greatgrandfather and others were killed, and the rest of my family escaped, since I was a little

I was surprised at the level of fear I found among Armenians in Turkey, 97 years after 1915 (the trip was in 2012). I suppose it does add something to my understanding of the events when I heard from Armenians in Istanbul that they estimate there are only about 40 Armenians living in the entire region surrounding Kharpert now. I met one of those 40 Armenians, and very briefly interviewed them. I tried pushing them to speak more, and to not hide behind anonymity, and their answer to those requests both devastated me and made me see their point: "Hrant Dink spoke. What happened to him?"

"Journey through Genocide: Stories of Survivors and the Dead" published by (Dundurn Press, April 2018:

https://www.dundurn.com/books/Journey-

Zoryan Organizes Symposium on Climate Change and Population Growth: **Future Threats and Solutions**

has been based on important case studies such as the Armenian Genocide, The Holocaust and the genocide in Rwanda among others. However, new models of genocide and human rights violations have begun to emerge. The older cases of nation-states targeting specific groups for destruction has given way to more dispersed forms of violence perpetrated by criminal groups and national/religious, ethnic based organizations such as ISIS. Confrontation with these altered forms of violence must be addressed if the puzzle of genocidal violence is to ever be solved.

In this context, Zoryan Institute organized a Symposium on "Climate Change and Population Growth: Future Threats and Solutions" that took place on March 9, 2018 at Munk School of Global Affairs Conference Centre. University of Toronto.

The symposium brought together the leading experts in the field of climate change and population growth to explore the future causes of continuing genocides. The symposium particularly focused on climate

The study of genocide and human rights change and population growth which are already having a global impact to cause political violence and might very well lead to future genocides.

> The first session of the symposium began with a lecture by Dr. Alex Alvarez, professor of criminal justice at Northern Arizona University and a founding co-editor of Genocide Studies International. Dr. Alvarez is the author of the most recent book on climate change and genocide: "Unstable Ground: Climate Change, Conflict and Genocide". He laid out the possible connections between climate change and genocide. His lecture was followed by commentary and analysis by Dr. Herbert Hirsch, Professor of Political Science at Virginia Commonwealth University and one of the founding co-editors and remaining coeditor of Genocide Studies International as well as an instructor in the summer seminar on genocide and human rights. Dr. Hirsch pointed out that Dr. Alvarez did not comment on the political connections and the relationship between the rise of populist/authoritarian movements and the decline of democracy. Dr. Hirsch noted that this has major impacts

Dr. Henry Theriault, Dr. James Tyner and Dr. Roger Smith.

authoritarian states do not take action to the implications of climate change and combat climate change nor to prevent genocide.

A second commentary by Dr. Maureen Hiebert. Professor of Political Science at the University of Calgary and a former co-editor

on climate change and genocide as of Genocide Studies International revealed genocide in the international political system. This was followed by a vigorous guestion and answer session, which featured large scale audience participation.

cont. on page 22

Swimming with the Sharks

By: Talyn Terzian-Gilmour

Every now and then, life seems to take on a sort of significance; the universe delivers. It's not always a good thing or a positive thing, rather, we take a step that is neither backward, nor sideways, but most definitely forward and toward something that we've never seen before but that seems to be the next logical step to what had been brewing for some time.

It seems to me that we rarely take the time to fully stop. STOP. Like stop reading this entry...for a moment. Ok, stop reading this entry after you read the rest of this sentence and take a moment (like 10 seconds perhaps?) that will come after the period to do these things: close your eyes, take the deepest breath, hold it, and from behind your eyelids, try and see the light...try and see the images that present themselves, and let yourself go....NOW.

What did you see? Perhaps you saw nothing. Perhaps you counted to ten. Or perhaps, just perhaps, you, like me, began to smile a little at the wonder of just how vast your imagination can truly be...and found it hard to focus on just one thing.

This, is not a surprise. In our fast paced lives we rarely ever stop and seem to only have more and more questions to which thankfully google has most of the answers. But the burning questions, the questions we can't seem to find the answers for like, "What am I really good at?" or "What is my purpose?" seem to sit, marinate and take on a preternatural state than when you first started asking them days, months and years before

To make us stop, really stop, the universe has to compete with a lot of noise to be heard. I, for one, asking the universe to tell me, "What is my purpose???" for some time

I didn't initially; my path seemed so clear and certainly much clearer than my sister's (yes, I'm competitive and that sentiment sometime knows no bounds). I was the goodie-two-shoes, straight-A-having, hardworking, conscientious, first born child who would never dream of letting ANYONE down. I would have a great job, get married, have 2 or maybe 3 children, a pet, and live in a 3-storey walk-up in midtown or by the beach in Malibu. But somewhere along the way I seemed to have taken a right, when I should've gone left. And the question, got

losses and setbacks – all of which surrounded I had tremendous clarity. and enveloped me...and still, no answers. Yet, a building desire to find them. Along with a growing anxiety that I won't ever have the answers or that if I do, I won't be able to recognize them.

I need to have faith. And I had no trouble step forward...now to find out where it leads... with this reminder as it felt like a blow to my head.

Faith is a tricky thing - you can't really measure or examine it. Can you say a regular, Sunday church going person has more faith than me? Perhaps - if demonstrating faith meant doing the obvious and traditional.

What if I told you, though, that from a very young age I've always looked up to the stars (or heavens) and spoken to God? That as an angst-filled teenager, many-a-night, I would step out of my window and onto our garage roof just to have some one-on-one moments with Him? Where I'd talk about my doubts and troubles and be thankful for all the blessings I had. What about then?

Such a contradiction with my unwavering belief in science but in great appreciation that science is boundless and so too, may be, our understanding of the world. But now I'm getting far too philosophical!

At any rate...we're all individuals and what I have always had faith in - though my anxieties have sometimes led me to doubt - is that the universe finds a way. After many months of searching and asking, I finally heard the universe while on the Big Island of Hawaii when I came face to face with a family of reef sharks.

It was a gloriously sunny day and my adventure-seeking family was once again on a snorkeling adventure to Kealakekua Bay – one of the most magical snorkeling spots I've ever been too and incidentally, the location of Captain James Cook's demise. He was the first European to arrive to the island and interestingly enough his boats were named Resolution and Discovery. And with my resolve to find answers, I discovered

I leapt off the boat's near 15 ft high dive into the water and in so doing, may have completely left any worries behind - plus the amount of adrenaline that then surged through my body felt like an enormous electric shock! Next, down another 10 or 15 ft below the water's surface and thanks to Mr. Niceguy's initial scouting, I came face to face with a family of reef sharks. All at once I wanted to run, but I kept swimming closer. I wanted to touch them, but one look into the eyes of that shark and I remembered to keep my distance. In that split second there was nothing else in the world and I don't know who would've heard my call through my snorkel when all I could think to say was, "Oh my God."

The moment couldn't have been more pure. Akin to giving birth, a standing ovation Graduate degree, marriage, job, children, at a performance or what I imagine would family, friends, passions, interests, ailments, be breaking some sort of personal record.

Now, a number of weeks have passed. I remember the feeling and still can't believe it happened. Was it real? Was I in a movie? Was it a dream? My old habits are starting to get in the way and doubt is creeping in...but Luckily, I was reminded once again that I must remember. I have just taken one big

Խմբագրութեան կողմէ

«Թորոնթոհայ» պատասխանատու չէ իր էջերուն մէջ լոյս տեսած ծանուցումներու բովանդակութեան։ Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները ենթակայ են որոշ խմբագրումի։

ARS School Volleyball Wins 2nd Championship Banner

ARS school girls volleyball team

By Sam Manougian

On March 1st, the ARS Armenian private school girls under 20 high school volleyball team participated in the SSAF high school girls' volleyball championship tournament.

The ARS school is a member of SSAF (Small Schools Athletic Federation), an organized league of many sports that run throughout the year.

Five years ago athletic director Alex Movel set out to develop an athletic program that would add athletic achievement to academic excellence of the ARS school. He recruited volunteer coaches Sam Manougian and Jack Hagop Kakousian and started a training program for the girls' volleyball team at the elementary and high school levels. For the first few years the teams struggled as they faced more experienced teams. However, the players never gave up and continued to work hard and started to develop their skills and teamwork. Every year their results slowly improved and finally won their first championship 2 years ago. Last year the team advanced all the way to the semi-finals before losing by a very close margin.

This year the ARS team once again finished the regular league season in 1st place in their division with a perfect 6-0 win-loss record. They were headed to the final championship tournament as the number 1 seed.

The top 4 teams in each division came together for an all-day tournament. The tournament draw was made up of 2 pools of 4 teams each. Each team would play a roundrobin match with each of the other 3 teams in their pool. The ARS team which finished in 1st place in the North Division was in the same pool with Toronto Prep and UOG who finished 2nd and 3rd in the South Division as well as Toronto Waldorf which finished 4th in the North Division.

The ARS team completed their 3 roundrobin games in 1st place in their pool with a perfect undefeated record. In the semi-final game ARS faced a very tough team from year's champions. ARS completely dominated the opposition and easily advanced to the championship final.

After a long day and many matches it came down to 2 teams and the final match of the day to decide the championship. In the final championship game ARS was matched against the team from Hudson College. Hudson College was from the South division

and also had an undefeated record in the regular season. In the first game ARS completely dominated. The second game was much closer and as the whistle blew to end the game the ARS team erupted in celebration. They had captured their second volleyball championship banner in the last 3 years. They all cheered as they raised the championship banner with pride which was a culmination of all their hard work and dedication throughout the season.

After 5 years of development it is official. The ARS school senior girls' volleyball team and their development program is now known as a volleyball powerhouse. With a strong nucleus of players led by their leader and captain Liza Babaoglu and a large group of juniors coming up through the ranks, the ARS girls volleyball team will continue to grow and dominate for the next several years.

The team will only lose one senior member Celia Barsamian who is in grade 12 and will be graduating this year. When asked about her experience playing volleyball at ARS, she replied: "I was proud to be part of 2 championship teams and helped to bring 2 volleyball championship banners to ARS, especially in my graduating year.'

With a large number of grade 8's moving up to the senior ranks next year, there will be a bigger pool of talent and the competition will be much tougher.

Coach Jack Hagop Kakousian said: "Our players matured throughout the season and when they set aside their individual needs and focused on the needs of the team, magic started to happen. It is all about attitude."

Captain Liza Babaoglu provided the leadership the team needed on and off the court. Her experience was invaluable and she always provided the team with that extra lift when they needed it. During the championship tournament she said "All the players supported each other. It was a team victory. We were focused on our goal but also had lots of fun playing volleyball this year. Thank you to all

Now the new championship banner hangs Newtongrove who also happened to be last proudly in the ARS gymnasium next to all the other championship banners for all to see and as a constant reminder of their achievement. Every time the girls see the banner, they are reminded of what can be accomplished if you have a goal and are willing to work for it. The younger students see the banner and say: "I am going to work hard, become a better athlete and win a championship banner for the school before I graduate."

Zoryan Organizes...

cont. from page 21 The afternoon session started with a lecture by Dr. James Tyner, Professor of Geography at Kent State University and the author of numerous books on the subject. Dr. Tyner drew a connection between population growth and population movements to climate change and political violence and genocide. His lecture was followed by comments from

Dr. Roger Smith, co-editor of Genocide Studies International and a member of the Zoryan Institute Board of Directors who noted the importance of this subject and by Dr. Henry Theriault, Professor at Worcester State University and a co-editor of GSi, who provided contemporary examples and pointed out theoretical explanations. This was also followed by audience participation in a question and answer session.

Aurora Dialogues Hosts Humanitarian-Themed Panel at 9/11 Memorial Museum

NEW YORK—On March 1. The Aurora Humanitarian Initiative, in partnership with the National September 11 Memorial and Museum, hosted distinguished members of the humanitarian community for talks and a panel discussion during this year's Aurora Dialogues event. In past years, the Aurora Dialogues have taken place in various locations in Armenia, as well as in Berlin, Germany. This was its first time taking place in the United States.

The event titled "Solidarity Beyond Borders: Stepping Up When Others Step Back," focused on what moves people to risk their lives and stand up for others in challenging situations. The Dialogues began with words from Aurora Humanitarian Initiative co-founder Vartan Gregorian and National September 11 Memorial and Museum President and CEO Alice Greenwald.

"We are honored to join the Aurora Humanitarian Initiative in promoting the generosity of the human spirit, as this is also a positive legacy of the September 11, 2001 attacks," said Greenwald in her opening remark, "These stories should be celebrated, and demonstrate that, when the times require, human decency will ultimately triumph over human depravity."

Attendees to the event were greeted to the museum with a guided tour, where they experienced the exhibit, which consists of more than 900 personal and monumental objects and a collection that includes more than 60,000 items that present intimate stories of loss, compassion, reckoning and recovery linked to the events of 9/11 and the aftermath. Located on eight of the 16 acres of the World Trade Center site, the Memorial and Museum remember and honor the 2,983 people who were killed in the horrific attacks of September 11, 2001 and February 26, 1993. The Museum also explores the global impact of 9/11 and its continuing significance through education

Aurora Dialogues panelists: David Ignatius, Lieutenant Bill Keegan, Marguerite Barankitse and John Prendergast.

features that cover contemporary topics designed for diverse audiences.

The Aurora Dialogues' first presentation was given by world-renowned psychologist and Professor Emeritus at Stanford University, Dr. Philip Zimbardo, whose landmark psychological experiment in 1971 into the, launched a worldwide conversation into the capacity of ordinary people to commit acts of evil and has inspired an award-winning movie, a New York Times bestseller, and a documentary DVD. Dr. Zimbardo spoke atlength about his more recent project, the Heroic Imagination Project, a non-profit organization dedicated to promoting heroism in everyday life.

The panel discussion was moderated by Washington Post Columnist and Associate Editor, David Ignatius. The panelists included 2016 Aurora Prize Laureate Marguerite "Maggy" Barankitse, who spoke about her traumatic experiences during the Burundian civil war, where she, a Tutsi, tried to hide 72

programs, public programs, live talks and film of her closest Hutu neighbors to keep them safe from persecution and was forced to watch as her neighbors were discovered and executed. She received the award in 2016 for her humanitarian work in spite of the horror she experienced. Focusing on youth to "build a new generation," Barankitse has saved roughly 30,000 children as the founder of Maison Shalom, a children's home and support center, and treated more than 80,000 patients by founding the REMA Hospital in 2008.

The panel also featured Lieutenant Bill Keegan, Retired Port Authority Police Department Lieutenant, Special Ops, who was Night Operations Commander of the World Trade Center Rescue/Recovery Teams at Ground Zero from September 11, 2001 until the end of the recovery, which was marked on May 30, 2002 when the last steel column from the original World Trade Center was ceremoniously removed. He spoke about the recovering the victims and sustaining the recovery teams' mission of compassion and selflessness through his organization

H.E.A.R.T. 9/11, which utilizes first responders' skills to respond to contemporary disasters and rebuild in hard-hit areas.

The third panelist was human rights activist and Enough Project Founding Director, John Prendergast, who discussed his work utilizing the influence of modern celebrities in focusing global attention on humanitarian crises. Prendergast has also worked closely with celebrities like Angelina Jolie, George Clooney, and Don Cheadle to put an end to mass atrocities in Africa's deadliest conflict zones

At the end of the event, guests were offered a free copy of a recently published book titled "Armenian Legacy of America: 400years Heritage," by Hayk Demoyan, the director of the Armenian Genocide Museum-Institute. The book, which is dedicated to the 400th anniversary of the arrival of the first Armenian to America "Martin the Armenian" (Virginia, 1618), contains more than 2000 images of artifacts, documents and rare photos showing the history and legacy of the Armenian-American community. Most of the materials and visual data were being published for the first time. The book was published through the generous support of the Noubar and Anna Afeyan Foundation on behalf of the Aurora Humanitarian Initiative.

Founded on behalf of the survivors of the Armenian Genocide and in gratitude to their saviors, the Aurora Humanitarian Initiative is an eight-year commitment (2015 to 2023, in remembrance of the eight years of the Armenian Genocide 1915-1923) to support people and promote global projects that tackle the needs of the most helpless and destitute and do so at great risk. The Initiative is the vision of philanthropists Vartan Gregorian, Noubar Afeyan and Ruben Vardanyan who have been joined by more than two hundred new supporters and partners.

Dean Cain, Montel Williams awarded **Armenia's Order of Honor**

YEREVAN- President Serzh Sargsyan met with producers of the documentary Architects of Denial Dean Cain and Montel Williams and their families.

The president shared his impressions of the film that premiered at Moscow Cinema on March 5, emphasizing its importance in the international recognition and condemnation of genocides, including the Armenian Genocide.

Sargsyan noted that although there is much discussion on the topic in scientific circles, there is lack of documentaries, and the Architects of Denial comes to fill the gap.

"The parallels between today's reality and the events of 100 years ago are very important," Sargsyan said. He pointed to the parallels between the Armenian Genocide and today's developments in Nagorno Karabakh.

President Sargsyan awarded Dean Cain and Montel Williams with Orders of Honor for their contribution to the international recognition of the Armenian Genocide and prevention of genocides and crimes against humanity.

The producers voiced hope that the film would help change perceptions of the issue not only in the US, but also worldwide.

Dean Cain and Montel Williams receive Order of Honor from Armenian president Serzh

Your Most Reliable Transportation Partner To/From Armenia & Worldwide

- Ocean, Air & Land Int'l Transportation
- **Door to Door Services Available**
- 20', 40', LCL and Break-Bulk
- **Insurance Coverage**
- **Export Documentation. Letters of Credit Handling and Banking Negotiations**
- **Dedicated Agency Network Worldwide**

METRAS

SHIPPING & FORWARDING INC.

2175 Sheppard Ave. €. Suite 215 Toronto ON, M2J 1W8

Tel.: 416-497-0377 Fax: 416-497-0783 info@metrasshipping.com www.metrasshipping.com

อกากบอกานอ

Members of Congress Welcome Artsakh President to Capitol Hill on Historic Visit

the U.S. Capitol by an Artsakh (Nagorno Karabakh) head of state, President Bako Sahakian delivered a powerful pro-peace and prosperity message to the American people, thanking U.S. legislators for ongoing aid programs and encouraging continued U.S. leadership toward a durable, democratic resolution of outstanding Artsakh-Azerbaijan status and security issues, reported the Armenian National Committee of America.

"Our people are building an independent, sovereign, democratic state and civil society," said Sahakian. "We are committed to these ideas consciously. They have been inherited from generation to generation, constituting part and parcel of the Armenian civilization."

Citing Artsakh's democratic and economic progress over the past 25 years, President Sahakian noted "Representatives of numerous countries, including the United States, who periodically visit Artsakh, carry out observation missions in various elections also point to our achievements registered on this path. Artsakh people have earned the right to become a full member of the international community and to be integrated into the civilized world."

President Sahakian concluded, noting "Washington has a tangible role in maintaining peace and stability in our region, peaceful and just settlement of the Azerbaijani-Karabakh conflict conducting its mediation mission as a co-chair of the OSCE Minsk group. Cementing and deepening ties with the United States have always been and will remain among the fundamental directions of our foreign policy."

The Artsakh briefing and reception marking the 30th anniversary of the Artsakh Movement on Capitol Hill featured Congressional participation by Congressional Armenian Caucus Co-Chairs Frank Pallone (D-NJ), Jackie Speier (D-CA) and David Valadao (R-CA), Vice-Chair Adam Schiff (D-CA), and Representatives David Cicilline (D-RI), Jim Costa (D-CA), Anna Eshoo (D-CA), and Brad Sherman (D-CA). They each welcomed the President and his delegation, which included Foreign Minister Masis Mayilian, Parliamentarians David Ishkhanian and David Melkoumyan, and the President's Deputy Chief of Staff David Babayan. They were accompanied by Artsakh's Representative in the United States, Robert Avetisyan. Also in attendance was Armenian Ambassador to the U.S. Grigor Hovhannisian and his Embassy team.

Opening up the Congressional briefing, Rep. Pallone cited the importance of lifting artificial barriers to dialogue and travel to Artsakh. "When we were there (in Armenia) in September," explained Rep. Pallone, "we Republic.

WASHINGTON—In a first-ever visit to were strongly urged by the Administration, by the State Department not to go to Artsakh, which I think is very wrong that they continue to do that. That is one of the reasons that we introduced this bill (H.Res.697) - to make it clear that travel and communications with Artsakh - even though it is not recognized by the United States – is very important." Support for H.Res. 697, introduced in January, 2018, is growing with 12 cosponsors to date. Congressman Pallone went on to stress the importance continued visits to Artsakh as well as the continuation of U.S. assistance to Artsakh and the implementation of the Royce-Engel proposals for peace in the region.

Congressional Armenian Caucus Co-Chair Jackie Speier (D-CA), one of two Members of Congress of Armenian descent, announced that she would be leading a Congressional delegation to Armenia and Artsakh this year "to help everyone understand and appreciate what a grand and prosperous country it is and how important it is for Artsakh to be recognized as part of Armenia."

Rep. Schiff told the ANCA of the importance of implementing the Royce-Engel proposals. "That [the proposals], of course, are supported by Artsakh and Armenia but opposed by Azerbaijan, which has consistently been a belligerent and aggressor, but in the absence of that kind of deterrent, there is a grave risk that Azerbaijan may provoke a conflagration in the region," said Rep. Schiff. "As Aliyev struggles with conflicts and unpopularity at home and spends billions on his military, there is a great temptation to use that, and we have to insist upon the peace as well as hold those who violate it accountable."

Congresswoman Anna Eshoo (D-CA), also of Armenian and Assyrian descent and from Rep. Speier's neighboring district, spoke fondly of her trip to Armenia last September, and of her "Armenian family" present on Capitol Hill and across the United States, all dedicated to advancing Armenia and Artsakh priorities.

During the Congressional luncheon. President Sahakian announced the awarding of Presidential Medals of Gratitude to a number of US legislators, including Senator Jack Reed (D-RI), House Foreign Affairs Committee Chairman Ed Royce (R-CA) and Ranking Democrat Eliot Engel (D-NY), and Representatives David Cicilline, Jim Costa, Brad Sherman, Adam Schiff, and David Valadao. The Medal of Gratitude is awarded to individuals, organizations for significant contribution in restoring and developing the economy, science, culture, social spheres of the NKR as well as for defending and promoting international recognition of the

Artsakh president Bako Sahakian speaks at an event at the US Capitol, March 14.

Rep. Cicilline noted, "I know that the relationship between Artsakh and the United States is a strong and important one and we will continue to do everything we can to support the aspirations of your countrymen and women and be sure that they enjoy freedom and independence and self-determination." He went on to praise the active efforts of the Armenian community in his state in support of Artsakh freedom and recognition. "Rhode Island was the first state in the country to recognize the independence of Artsakh," said Rep. Cicilline, citing the efforts of ANC-Rhode Island leader Ani Haroian and his own staff member Lisa Sarkisian Tatarian.

Rep. Cicilline issued a separate statement marking the occasion of President Sahakian's visit, noting, "Since the fall of the Soviet Union, a new generation in Artsakh has grown up in freedom and under a democratic government of its own choosing. Artsakh has continued to strengthen its democracy, having held several parliamentary and presidential elections. Freedom House has consistently rated Artsakh more democratic than Azerbaijan.'

Rep. Sherman explained that "For 22 years I have served on the Foreign Affairs Committee - and Mr. President, this award is very important to me because one of the first things I did on the Committee was to introduce an amendment which would provide direct aid to the people of Artsakh. The State Department opposed it on the theory that it would be an implicit recognition of your independence. I thought, as they say in Silicon Valley, that's not a bug, that's a feature. And so, we secured \$12 million to help people who needed help, for the victims.

who were suffering as a result of war and hostility - and we implicitly recognized the Republic of Nagorno Karabakh - now the Republic of Artsakh," noting the important next step of explicitly recognizing Artsakh's independence.

"It was a great honor to be the first member of Congress in over a decade to touch soil in Nagorno Karabakh and see it for myself," said Central Valley California Congressman David Valadao (R-CA), who travelled to Artsakh in September, 2017, after having successfully spearheaded the Valadao Amendment securing \$1.5 million in U.S. assistance for ongoing demining efforts through the HALO Trust. "I still remember driving around Nagorno Karabakh and seeing all the families, the kids outside their living lives. You hear on the outside of the shelling, the sniper fire and the rocket fire in such a small country but people are living their lives just like our families here. So the resilience, the strength, the courage, of so many people is amazing to see," concluded Rep. Valadao.

"It was an honor to be awarded the Gratitude Medal by President Sahakian today,' said Rep. Costa. We must continue to do all that we can to support the democratic independence of the Republic of Artsakh and the nation's rightful exercise of selfdetermination." On February 27th, Rep. Costa issued a powerful video statement marking the 30th anniversary of the Sumgait pogroms against Armenians. He was later joined by Representatives Pallone and Schiff in condemning the attacks and calling for justice

ANCA Briefs Artsakh President Bako Sahakian at National Headquarters

joined by his Foreign Minister Masis Mayilian, Parliamentarians David Ishkhanian and David Melkoumyan, and his Deputy Chief of Staff David Babayan at a policy briefing by national Committee of America on the full array of pro-Artsakh priorities at the national, state, and locals levels of the U.S. government.

Sahakian visited the Aramian House, the downtown Washington, DC home of the ANCA's signature youth and career development initiatives: The ANCA Hovig Apo Saghdejian Capital Gateway Program and the ANCA Leo Sarkisian Summer Internship Program. The visiting head of state was welcomed by Gateway Program Director Tereza Yerimyan, who shared the programs, features, and successes during a presentation and tour of the 8-bedroom property in the prestigious Dupont Circle neighborhood.

"We were pleased to welcome President Sahakian to the Aramian House, a powerful brick-and-mortar symbol the ANCA's longterm investment in our youth and enduring

Artsakh President Bako Sahakian was friendship with the people of Artsakh and Armenia for generations to come," said Gateway Program Director Tereza Yerimyan.

Among those taking part in the briefing were ANCA Board Member Greg Bedian of and regional leaders of the Armenian National Illinois, ANCA-Western U.S. Chair Nora Hovsepian, ANCA Eastern U.S. board member Armen Sahakian and the ANCA Executive Director Aram Hamparian and his Washington Prior to the policy briefing, President DC team. Accompanying the Artsakh delegation was the republic's Representative in the United States, Robert Avetisyan and Armenian Ambassador to the U.S. Grigor Hovhannessian.

ANCA Communications Director Elizabeth Chouldjian, who led the national-level advocacy section of the briefing, noted afterward, "We welcome high-level policy briefings as truly unique opportunities to share our work, to exchange ideas, and explore pathways forward toward a durable and democratic resolution of outstanding issues between Artsakh and Azerbaijan. Our Artsakh advocacy program - which covers a broad array of policy priorities – aligns with our core aims of independent status and inviolable commitment to strengthening America's security for Artsakh's citizens and state."

ANCA's Tereza Yerimyan introduces president of Artsakh Sahakian to Aram House, Washington

Among the key issues included in the briefing were: promoting peace/stability, continuing direct aid to Artsakh, cutting military aid to Azerbaijan, expanding state recognition of Artsakh, opposing Azerbaijan's WTO membership due to its blockade and aggression.

The ANCA-Western U.S. briefing was led by Nora Hovsepian, while the ANCA Eastern U.S. briefing was offered by Armen Sahakian. Each presented detailed reviews of state and local advocacy efforts on Artsakh-related

ԱՊՐԻԼ 2018 **25** ԺԳ. ՏԱՐԻ, ԹԻՐ 150 **ARTSAKH** ๛กากบอกรนอ

Nagorno Karabakh Leader Makes Unprecedented Visit to Washington

Azerbaijan objected, arguing that giving a US visa to the de facto president was an implicit recognition of the breakaway state.

By: Joshua Kucera

The de facto president of Nagorno Karabakh, Bako Sahakyan, has made an unprecedented visit to Washington to try to boost American support for the unrecognized state. Azerbaijan, which claims Karabakh as its own, called the trip a "serious blow" to US-Azerbaijan relations and threatened to retaliate.

Sahakyan appears not to have visited with any administration officials, but on March 14 attended a reception organized by the Armenian Embassy, Armenian-American lobbying organizations, and pro-Armenian congressional representatives at the US Capitol. It was reportedly the first-ever visit by a Karabakh leader to the capitol building, though Sahakyan's predecessors did visit Washington in the 1990s.

At the event, Sahakyan gave Presidential Medals of Gratitude to a number of pro-Armenia members of Congress, who called for formal US recognition of Karabakh's statehood, something no state - including Armenia – has yet done. One of the awardees, California Representative Brad Sherman, recalled advocating for US aid to Karabakh. "The State Department opposed it on the theory that it would be an implicit recognition of your independence. I thought, as they say in Silicon Valley, that's not a bug, that's a

Artsakh president Bako Sahakyan addresses congressmen at the Capitol March 14, Washington DC.

feature," he said.

Armenia and Azerbaijan are locked in conflict over Karabakh, which broke away from Azerbaijan in a war in the early 1990s. The de facto Karabakh republic is backed by Armenia, while Azerbaijan vows that it will take back the territory, by force if necessary. The US has stayed relatively neutral in the conflict, and is one of the co-chairs of the OSCE Minsk Group, which is attempting to mediate between the two sides.

Ahead of the visit, a former US ambassador to Armenia called on Washington to formally recognize Karabakh. "It is time for the international community to welcome the Republic of Nagorno-Karabakh—Artsakh into the community of nations," the ambassador, John Evans, wrote.

Another congressman honored at the

reception, New Jersey Representative Frank Pallone, highlighted the efforts by pro-Armenia members of Congress to encourage visits to Karabakh. Pallone was one of three members of Congress who visited Karabakh last year, result.

"When we were there (in Armenia) in September ... we were strongly urged by the Administration, by the State Department not to go to Artsakh, which I think is very wrong that they continue to do that," Pallone said, then sponsored a resolution encouraging further US contacts with Karabakh. "That is one of the reasons that we introduced this bill - to make it clear that travel and communications with Artsakh - even though it is not recognized by the United States – is very

While the US doesn't recognize Karabakh, Azerbaijan objected to the fact that the State Department gave Sahakyan a visa to the US "In a situation where the US and Azerbaijan have friendly relations in various spheres, we view this surprising step as a change in the US's position on the Armenian-Azerbaijani Nagorno Karabakh conflict and consider it to be biased," the Azerbaijan Foreign Ministry said in a formal note to the State Department. "Considering that the US has sanctioned other separatist regimes in the post-Soviet space. allowing the entry into US territory by the representative of a self-declared regime, created as a result of military aggression and bloody ethnic cleansing against Azerbaijan, represents a double standard."

Last year, the de facto foreign minister of another unrecognized government, Abkhazia, said he was denied a visa to visit the US when he was invited to attend the National Prayer Breakfast.

"This is nuts! Should have never been ending up on an Azerbaijani blacklist as a granted a visa!" tweeted Luke Coffey, the head of the Foreign Policy Center of the Heritage Foundation, a conservative Washington think tank that has become noticeably more pro-Azerbaijan of late, in response to Sahakyan's

Foreign Ministry spokesman Hikmet using the Armenian term for Karabakh. Pallone Hajiyev threatened the US with unspecified retaliation. "This sort of move by the US causes serious harm to relations in the eyes of the Azerbaijani people and public opinion," he said. "In response to this behavior by the US, Azerbaijan will proceed from the principle of reciprocity.

Will Trump Ignore a Visit from the President of Nagorno-Karabakh?

It is time for the international community to welcome the Republic of Nagorno-Karabakh— Artsakh—into the community of nations.

By: John Evans

(March 11, 2018)- In 451 A.D., Armenian warriors, having just lost a fierce battle with the superior Persian Empire, retreated into the forests of Artsakh in the South Caucasus. They had lost the war, but preserved their Christian faith, and thus considered it a victory. Armenia was the first nation to embrace Christianity, in the year 301.

In 2018, a small but determined Armenian democratic republic, the Republic of Nagorno-Karabakh (or "Artsakh," as Armenians call it) is attempting to survive, threatened by a militarily superior power that wishes to crush it. Professor Audrey Altstadt, in her recent article about Azerbaijan did not mention Nagorno-Karabakh, but perhaps ought to have, as the plight of the citizens of that unrecognized de facto state constitutes a serious violation of human rights.

This week, the democratically-elected president of Artsakh, Bako Sahakyan, will visit Washington. He will not be received by the administration, in part because the United States is silent on the question of whether Artsakh should eventually be independent of Azerbaijan, to which it was allocated by Josef Stalin in 1921. Washington does not recognize Artsakh—in fact no country yet does—but President Sahakyan's predecessor who visited in 1999 and 2002 met with State Department officials at the working level, and there is an unofficial representative of Nagorno-Karabakh/Artsakh resident in Washington. For this visit, Sahakyan will have to be content with meetings on the Hill and a private lunch at the Center for the National Interest.

Along with France and Russia, the United States has been attempting to mediate the dispute between Azerbaijan and Nagorno-Karabakh for more than twenty years. Although the talks, sponsored by the Organization for Security and Co-operation in Europe, have not yet produced a settlement, in the meantime the people of Karabakh have built a thriving democracy based on market principles, free and fair elections and respect for human rights. A fragile cease-fire reached in 1994 under Russian auspices was flagrantly violated in April 2016 when Azeri troops attempted to reverse the victory achieved in the early 1990s by Karabakh Armenians fighting for their right to self-determination as the Soviet Union started to collapse. Nagorno-Karabakh has never in fact been part of modern Azerbaijan except as a part of the USSR, when it was an autonomous region, with the right of secession. Nor was it a part of the short-lived Azerbaijan that briefly existed prior to the establishment of Soviet power in the South Caucasus.

The four-day war in 2016 has changed everything. It was a brutal campaign launched in the middle of the night on multiple sectors of the Line of Contact that divides the Armenian and Azeri forces. Some four hundred casualties resulted before a shaky cease-fire was restored. Azeri forces carried out multiple atrocities, cutting off the ears of an elderly Armenian couple, torturing and mutilating the bodies of Armenian soldiers, and, in at least one case, decapitating them, ISIS-style. These atrocities—some twenty-eight of them—have been documented by the Ombudsman for Artsakh and reported to the UN Commission on Human Rights. The blitzkrieg destroyed what little confidence the Armenians in Artsakh may have had in the peace talks and in Baku's intentions toward them, which some observers say were tantamount to genocidal.

As I saw with my own eyes when I visited in July after the April 2016 war, the people and the de facto authorities of the Nagorno-

Karabakh Republic have built a functioning democracy despite being "unrecognized" by the world. They have demonstrated all the attributes of a state outlined in the Montevideo Convention except the last: the capacity to conduct state-to-state relations. In fact, they do have the capacity; it is only the opportunity that they have been denied. Azerbaijan punishes anyone who visits Karabakh without its consent, so the opera singer Monserrat Caballé, celebrity cook Anthony Bourdain, Washington Post columnist David Ignatius and many others are now on Baku's "black list." Full disclosure: I am on that list myself.

According to experts on international law who met recently in Brussels to discuss the issue, the right to self-determination trumps the principle of territorial integrity, which can be invoked only "externally," that is, in defense of the state against external threats, but not to thwart the rights of an internal minority seeking to exercise its rights. Leaving aside the fact that Nagorno-Karabakh legally seceded from the USSR at the same time as Armenia and Azerbaijan did, there can be no doubt that the conflict with the government in Baku began as an internal one. It is also true that Armenia came to the support of its cousins in Artsakh, as did Armenians from California and around the world. And it has to be said that self-determination can sometimes be exercised within a state, as Quebec has chosen to do within Canada. But when the "parent" state employs violence against what it considers its citizens, it forfeits its right to rule over them, and there arises the question of what has been termed "remedial secession."

As Professor Paul Williams of the American University Washington College of Law reminds us, there are some seventy active self-determination movements in today's world. These conflicts, he points out, are "deadly, durable and destabilizing." They tend to last, on average, about thirty years. But as another international law expert, Alfred de Zayas, points

Former ambassador John Evans

out, self-determination is a form of democracy, and ought to be viewed as a factor for longterm stability.

It is time for the international community to welcome the Republic of Nagorno-Karabakh—Artsakh—into the community of nations. As the deputy foreign minister of Artsakh, Armine Aleksanyan, put it recently at the European Parliament, "Karabakh is a country, not a conflict." The people of Artsakh just want to live their lives in peace and freedom. Even though the status of the Republic of Artsakh has not yet been finally determined, the people of Artsakh possess, and should enjoy, the same rights as all the rest of us, and ought not to be quarantined by the rest of humanity.

*John Evans is a retired U.S. Foreign Service Officer who served as Ambassador to the Republic of Armenia 2004–2006. He is the author of Truth Held Hostage: America and the Armenian Genocide—What Then? What Now?

26 UMPHL 2018 dq. SUPH, MHF 150 **ARMENIA**

IMF Praises Armenian Government's 'Comprehensive Reform Agenda'

IMF official Hossien Samiei

By: Emil Danielyan

(RFE/RL)- A senior official from the International Monetary Fund has hailed sweeping economic reforms promised by the Armenian government and indicated the IMF's readiness to allocate a fresh loan to Yerevan.

The official, Hossein Samiei, headed an IMF team that met with Prime Minister Karen Karapetian and other senior Armenian officials during its latest visit to the country which ended on Wednesday. In a statement issued at the end of the two-week mission, Samiei said they held "productive discussions" on the government's economic policies planned for the coming months and years.

'The staff team welcomes the government's intention to implement a comprehensive reform agenda, supported by the 2017-22 development program," he said. "This agenda appropriately aims at promoting higher and more inclusive growth."

"Good progress was made in identifying reform priorities and policies to maintain macroeconomic and fiscal stability," added Samiei.

The five-year policy program cited by the IMF official was approved by the Armenian parliament last June. It commits the government to ensuring that the Armenian economy grows by around 5 percent annually on the back of soaring exports. The government is supposed to achieve this likely amount of the new IMF loan which would

objective by improving the domestic investment climate, assisting export-oriented manufacturers and combatting corruption.

Samiei stated in April 2017 that Karapetian's cabinet is committed to "decisive" reforms which he said are essential for faster growth. Visiting Yerevan again in December, the high-ranking IMF representative reportedly praised government efforts to improve tax administration.

The head of Armenia's State Revenue Committee (SRC), Vartan Harutiunian, has repeatedly pledged to crack down on widespread tax evasion and corruption among tax officials. Harutiunian, who is a figure close to Karapetian, has made many senior personnel changes in the SRC since being appointed to run the tax and customs service in late 2016.

The total amount of taxes and customs duties collected by the SRC rose by over 7 percent last year. Economic growth in Armenia accelerated to 7.5 percent in 2017, according to official statistics.

Samiei's statement did not specify the

"assist the government in achieving Armenia's vision to become a diversified middle-income economy." It said more talks on the loan will be held with Armenian officials in the months

อกบาบอกานอ

The IMF's most recent lending program for Armenia, worth roughly \$115 million, was launched in 2014 and completed last year.

Karapetian vowed to implement "longlasting fundamental reforms" when he addressed top military officials in Yerevan on March 19. The pledge came less than one month before President Serzh Sarkisian completes his final term in office and Armenia switches to a parliamentary system of

Sarkisian is widely expected to become prime minister later in April. Some media reports have suggested that Karapetian would be appointed as first deputy prime minister in that case. The current premier has been coy about his political future in his public statements.

Armenia Has Highest Female Unemployment Rate Among Post-Soviet Countries

By: Anush Mkrtchian

(RFE/RL)- According to the latest report of the International Labor Organization (ILO) published ahead of March 8, International Women's Day, among post-Soviet countries Armenia has the highest unemployment rate among women.

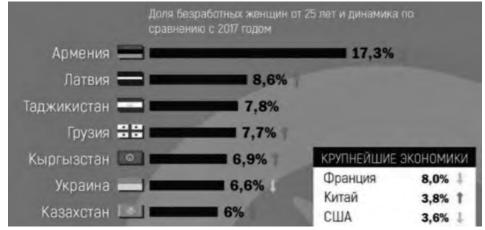
Thus, according to the data, 17.3 percent of Armenian women aged above 25 are unable to find a job. For comparison, in Latvia, which is next country to Armenia in the report, only 8.6 percent of women face unemployment.

Unemployment among women in neighboring Georgia is 7.7 percent, while in Azerbaijan it is 4.8 percent.

According to the data released by the National Statistical Service of Armenia last year, there are 76,624 officially registered unemployed people in Armenia, of whom 50,593, i.e. more than 60 percent, are women.

"There is no appropriate environment that would promote the protection of women's rights," Ani Kojoyan, a lecturer at Yerevan State University (YSU), told RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am).

She said that there is no problem with legislation, but there is a difference between being written on paper and applied. "In the case of women the employer may also take into account whether the potential candidate for a job is married or unmarried, whether she has a child or can have a child later that would require a maternity leave... I want to note that

An infographic shows female unemployment rates in post-Soviet countries

women realize what rights they have and are not afraid to stand up for their rights at appropriate instances, it can be a good example for both the employer and other women," she said.

Women not only experience more difficulty in getting jobs, but also receive lower salaries. Numerous studies in Armenia have shown that women's average monthly salary is lower than men's in all sectors of the economy, and this is in the case when women are not inferior to men in terms of education.

"Women often make more headway in the higher education system... But where do these women go in the future? When a woman

this also depends on women themselves. If mation of her skills and abilities may actually take place. There are, in fact, many factors that contribute to this," Kojoyan explained.

> The United Nations also addressed the issue of inequality in women's and men's salaries in Armenia late last year. Authors of the 2017 report entitled "Worlds Apart: Reproductive Health and Rights in an Age of Inequality" asserted that many Armenian men demand that women have higher education, but later do not allow women to work.

Presenting the report, the then United Nations Population Fund (UNFPA) Armenia Assistant Representative Garik Hayrapetian insisted that the elimination of discrimination between women and men could have a does not immediately get a job, underesti- positive impact on the country's economic

development. "You cannot leave 50 percent of the population out. Seven-nine percent of men have reported that they will not and do not allow their wives to work. If 7-9 percent [of women] do not work because of this, and I think that the percentage is much higher because this is a latent issue, Armenia has a burden of about \$60 million on its GDP," he said.

According to the ILO's report, women's unemployment rate worldwide is around 6 percent, which is higher than men's unemployment rate by 0.8 percent.

The researchers note that the number of male employers is four times higher than the number of female employers and this tendency is also true for senior positions.

It is also noted that women agree more often than men to work without concluding a contract, bypassing the labor code and without joining trade unions.

According to YSU lecturer Kojoyan, the problem is also urgent for Armenia. "The State itself should be interested in developing mechanisms to ensure women become taxpayers, because otherwise the State itself loses. On the other hand, if I look at it from a feminist perspective, this is first of all a violation of women's rights, and programs should be aimed at raising the legal awareness of women, making them more demanding," she

European Firms To Build Large Solar Plant In Armenia

to the eastern coast of Lake Sevan, as part of the Armenian government's efforts to reduce the domestic energy sector's dependence on natural gas mostly imported from Russia.

The World Bank pledged in 2015 to finance most of the landmark project in the form of a grant allocated to the government. The resulting tender attracted bids from two dozen energy companies from around the world. Ten of them were shortlisted for the final stage of the contest.

The Armenian Energy Ministry announced that the consortium consisting of the Dutch-based company Fotowatio Renewable

(RFE/RL)- A consortium of Ventures and Spain's FSL Solar won production, added the ministry Dutch and Spanish companies has the bidding because of promising won an international tender for the the lowest cost of electricity to be The 55-megawatt plant will be scattered around the mountainous in domestic electricity production. statement.

> Work on the Mets Masrik plant may start already this year, in which case it will be completed by the end of 2020. The new facility will be far more powerful than three small solar plants that were built in Armenia late last year.

> The ministry said that it has also chosen locations for five other large or medium-sized solar plants which could be constructed in the coming years. They would increase Armenia's combined solar capacity to at least 120 megawatts. Solar energy can eventually gain a major share in Armenian electricity

statement.

Earlier this year, the Armenian construction of Armenia's first large generated at the solar plant. It will government reaffirmed its pledges solar power plant which is expected be cheaper than power supplied by to significantly increase the share of to cost around \$50 million. scores of small hydroelectric plants hydropower and other renewables built in Mets Masrik, a village close country, the ministry said in a Energy Minister Ashot Manukian said the government objective is to ensure that renewable sources meet at least half of Armenia's energy needs within the next few years.

According to the National Statistical Service (NSS), hydroelectric plants accounted for about 30 percent of electricity generated in the country last year. By comparison, thermal power plants using gas had a 37 percent share in the total. Virtually all of the remaining 33.7 percent of energy was generated by the Metsamor nuclear power station, NSS data shows.

Manukian cited the upcoming construction of a 76-megawatt

A newly built solar power plant in Tsaghkadzor, 29 Sep, 2017.

river flowing through the northern Lori province. The \$150 million project is led by Samvel Karapetian, businessman.

Another Spanish company specializing in renewables,

hydroelectric plant on the Debed ACCIONA Energy, is currently exploring the possibility of building large wind farms in Armenia that could have a combined capacity of a Russian-Armenian billionaire at least 100 megawatts. Prime Minister Karen Karapetian met with top ACCIONA executives in Davos, Switzerland in January.

ሀጣቦኮL 2018 **ጣ** ARTS AND CULTURE BUFNOUTHO ժԳ. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 150 🚄

Violinist Khachik Babayan And Pianist Sona Barseghyan **To Perform In Toronto**

Khachik Babayan

By: Raymond Sarkissian

Organized by the Armenian Association of Toronto, a classical concert will bring together virtuoso violinist Khachik Babayan and brilliant pianist Sona Barseghyan on April 28 at the Armenian Evangelical Church in Toronto.

Violin master Khachik Babayan was born in 1956, into a musical family in Tabriz, Iran. His father, Ashot Babayan, was a music lover and an amateur musician: he would play his Komitasian tunes on clarinet at the early dawn at the monastery of Saint Thaddeus' during Pilgramage season.

Khachik showed unique talent and keen interest in music when he was only four. At the age of seven, he began to take violin lessons with his first violin teacher, Zaven

Tehran Conservatory of Music, where he studied with Hratch Manoukian, now a violin teacher in Toronto. In 1974, Babayan collaborated with The Parsian participated in the Iranian Violinists Competition and was awarded first place. Given the nickname of "the best violinist of the country" at the time, he consequently was offered a scholarship of musical studies in England. In 1975 he began his repertoire, he has always included musical studies at The Royal Academy of Music in London, England, with world-renowned violin pedagogue, Manoug Parikian (1920 -1987), who had a great influence on him.

In 1979, Babayan graduated the ARCM and became an associate of The Royal College of Music. Returning to his home country in 1980, Babayan continued his career as soloist and concertmaster of Tehran Symphony Orchestra as well as The National Radio-Television Belarus, Georgia, Russia, Australia, Orchestra of Iran. In 1990, he Canada, and USA in concert halls participated in "8th Concorso Internazionale di Violino Premio Rodolfo Lipizer" international violin competition in Italy and was recognized as a gifted violinist.

One of Babayan's unique musical recordings, the Komitas/ Aslamazyan quartet, in which he separately played, prerecorded all the four instruments-the two violins, a viola, and a cello.

appeared as a soloist with the music education in Cologne Armenian Philharmonic Orchestra Conservatory, in Germany with Prof.

Yedigarian. In 1972, he entered the (APO) and The National Chamber Orchestra of Armenia, under the baton of conductor Loris Tjeknavorian. He has also Chamber Orchestra conducted by Meroujan Simonyan. He has been featured in a number of chamber concerts both as soloist and with chamber ensembles, piano trios, and string quartets. In his classical music works by Armenian composers such as Aram Khachaturian and Komitas. The Toronto community still remembers Babayan's sold-out Canadian-debut violin and piano recital accompanied with pianist and composer Serouj Kradjian, on November 21, 2009, at the Glenn Gould Studio.

Throughout her musical career, the Armenian pianist, Sona Barseghyan has performed in many recitals in Europe, as well as in experienced chamber musician and such as The Carnegie Hall in New York, The Independence Theatre in Sydney, and The Moscow Conservatory, just to name a few. She began her studies at the age of seven at Tchaikovsky Music School in Yerevan for ten years. She gave her first successful solo piano recital at the age of eight. Sona then continued her studies at Yerevan State Conservatory with Prof. Sergey In the past, he has often Saradzhyan and later furthered her

Nina Tichman. She has also participated in master classes delivered by famous musicians such as Norma Fisher, Vladimir Krainev, Phillippe Cassard, Evgeny Kissin, Tamas Ungar, Arkadiy Zenziper, Vadim Monastirskiy and Leonel

Barseghyan is a prize-winner in a number of international competitions in Armenia, Georgia, Italy, France and Germany. Second prize of the 2nd International Aram Khachaturian competition in 2007, The Youth Prize for the achievements in performing classical music, awarded by the president of Armenia, in 2009, prize-winner of the International Karl Robert Kreiten Competition in Cologne, Germany and The International Amadeo Prix Competition, in Aachen, in 2013, are only a few to mention.

She also performs as an musicians such as Aleksander Ivashkin, Rossitza Goza, Jurate Svedaite, Gesa Lücker and Alexandre Brussilovsky, who once noted: "Sona is a performer with impressive technique, wonderful sound, and deep and unique musical individuality".

In 2011, the Armenian composer, professor Ruben Sargsyan dedicated his "Rhapsody for Piano and String Orchestra" to Barseghyan, who performed its world premiere on October 27 2011, in Yerevan, under the baton of Vahan

Sona Barseghyan

Martirosyan. Barseghyan is also a member of the piano duo "Sonet" with the Armenian pianist Armine Grigoryan. Their debut CD, where works of Armenian composers were featured, was produced in 2011.

One of the unique features of has cooperated with famous this event will be the performance of the Rhapsody for Violin and Piano composed in 1958 by the Armenian composer, Edvard Ivanovich Baghdasaryan, a significant figure in the modern development of Armenian music. It's an ambitious piece saturated in Armenian tunes which the violin is particularly adept in evoking. The piece is widely performed by virtuoso violinists.

> Babayan and Barseghyan will also perform pieces composed for violin and piano by Mozart, Beethoven, Kreisler, Bartok, Brahms

Varak's Crescent

Soul

Written by: Rupen Sevag Translated by: Varak Babian

Amongst the infinite green of the fields, lushness parted briefly and a sickly leaf said hello. Oh, how divine spring is; Its gentle winds rocking a warm cradle.

The endearing grass of plains ajar, the flowers with boundless colour, In unison they smile; intoxicated by the warmth of the sun.

Nestled within the vignette of spring, rich with life and creation Amongst the robust green of the fields, I glanced upon an unwell leaf.

A dry, wilting leaf; carried and placed by the tender, rocking wind... Left to tremble towards eternal rest...as the surrounding evergreen carry on with vibrant sway.

My heart is heavy with infinite pain. I mourn and crouch closer to the ground I lay its frail body amongst my outstretched palm, Raise it towards my lips, using tears and a delicate touch.

My soul, too, is an ill-timed leaf in Spring. Out of season, fading away. Surrounded by petals and flowers in bloom, While May's zephyrs salute and colours are unfurling all around, It remains unable to smile. It quivers, it's cold.

Amongst the rolling hills of green, an unwell leaf is all I see...

*Translated from the original, Rupen Sevag's, «Anqhu».

Pulitzer Prize-winner Peter Balakian named 13th Janet Weis Fellow

Peter Balakian

American Pulitzer Prize-winning poet uncertainty." Peter Balakian, who has Armenian roots, is the 13th Janet Weis Fellow in Contemporary Letters at Bucknell University, the university said on its website.

Constance H. Rebar Professor of the His poems also probe the personal and Humanities in the Department of English meditative realities of love, death, art and and director of creative writing at Colgate University. He will accept the award during a ceremony on April 5, in Bucknell Hall. After the presentation, Balakian will read from his poetry and memoir, and then engage in a sophomore and junior years in 1971-72," moderated discussion with Bucknell Professor of English Harold Schweizer. A book-signing will follow. The event is free and open to the public.

The author of seven books of poems. Balakian won the 2016 Pulitzer Prize for poetry for his most recent collection, "Ozone Journal" (2016, University of Chicago Press). In the announcement, the Pulitzer committee said the poems in the collection "bear witness to the old losses and tragedies that undergird a global age of danger and

For more than four decades Balakian's poems have engaged a wide range of social, cultural and political realities including genocide, war, terrorism, climate change, Balakian is the Donald M. and the AIDS epidemic and historical trauma. culture, and the intersections between epic traumatic events and the private self.

"I began my life as a poet as an undergraduate at Bucknell during my Balakian said. "I studied with my mentor and then great friend Professor Jack Wheatcroft, an inspirational and brilliant teacher and an amazingly versatile writer. It's been an interesting journey, and Lewisburg and Bucknell are dear to it."

Balakian is currently compiling a collection of memorial tribute essays in honor of Wheatcroft, a member of the Class of 1949, who passed away last March. The poet and author was a popular English professor at Bucknell from 1952 to 1996.

Smyhyh lunhmtny

ՇԱՂԳԱՄՈՎ ՃԱՇ

Սոնիա Թաշճեան

պատմագիր Թովմա Արծրունին այսպէս կը նկարագրէ սասունցիներու կեանքը.- «Այստեղ քիչ խօսքով կը բացայայտեմ լեռան բնակիչների որպիսութիւնը. թէ որտեղից եւ ինչպիսիք են եւ որպիսի աշխատութեամբ ու սաստիկ տառապանքներով են պատրաստեն տարբեր ձաշեր, նրանք հայթայթում իրենց

ապրուստի կարեւոր պէտքերը։ Նրանց բնակութիւնը hաստատուած <u>է</u> ձորերի խորքերում, լեռների ձեղքերում, մայրիների պուրակներում եւ սարերի գագաթներին։ Եւ

բնակւում են գերդաստանով ամեանցից»։ Ապա անդրադառնալով անոնց ուտեստին կր գրէ.- «Իրենց կերակուրը նրանք սերմերից, առանձնա-

պես կորեկ կոչուած սերմից, որին սով ժամանակներում ոմանք hաց են անվանում, որն աձեցնում են 🌇 անտառների բացատնե-

րում, խնամքով ջրելով եւ երկմատնեայ փայտատներով փորելով հողը։ Մերկութիւնը ծածկելու համար` նրանք գործ են ածում բրդեայ զգեստ, իսկ ոտներին` հագնելու համար այծի մորթից շինում են կօշիկ- բառին. մինչդեռ նախկինում ների նման մի բան։ Ամառ - բանջար անունը կը տրուէր բո-

միատեսասկ կերակուրով եւ հագուստով:» եւ բնութագրելով անոնց կենցաղը, կը եզրակացն է.-«Նրանք հիւրասէր են, օտարներին ընդունող, պատիւ տուող»:

իւրայատուկ բնակավայր է եբարձր լեռնալանջերուն կառուցելով իրենց տուները, մեկուսացած եւ անկախ։ Այնտեղ ուր ոռոգման ինարաւորութիւն կայ, մեծ ջանասիրութեամբ կառուցած են աստիճանաձեւ դա-

րաւանդային արտեր. վառելահողերու սակաւութեան պատճառով, նոյն հողը ցանած են երկու

անգամ, որպէսզի առատ բերք ունենան. այսպէս` ցանած ու հնձած են ցորե- նախնձորը։ նը կամ կորեկը, յետոյ նոյն տե-

Դեռեւս, 10րդ դարու հայ չէ, որ «Սասնալ Ծռեր» մեր ազգային աւանդազրոյցի մէջ Դաւիթին լաճախ կու տան «շարգամակեր» անուանումը։ Այնտեղ ցանած են կէս կարմիր կէս ձերմակ, մեծ ու կիսաքաղցր տեսակը, այնպէս որ կերած են նաեւ հում վիճակում։ Շողգամով կը

> ինչպէս նաեւ թուրշի կը դնեն։ ч'оцտագործ ե ն նաեւ անոր տերեւները, փաթթելով

Տապկելով սոխառածին ռանձին եւ այնչափ հեռու մի- հետ` ապա վրան լեցնելով մածուն - սխտոր կը պատրաստեն պազկըթան կոչուող ուտեստը։ խաշելով մանրուած տերեւները, պատրաստում են զանազան ապա տապկելով իւղով ու հաւկիթով կը պատրաս-

> տեն ձուած ե ղ ճաւիկով տուցեն։ տապակ: Ի դէպ, մեր աւանդական խոհանոցին մէջ

ճաւիկ անունը կ<u>ը</u> տրուի ուտելի տերեւներու ցօղունին, ինչպէս օրինակ` բազկաձաւ կը նշանակէ բազուկի (ձակընդեղ) տերեւները եւ հոմանիշ է այսօրուայ բանջար ձմեռ նրանք բաւականանում են լոր ուտելի վայրի կանաչեղէն-

> տերեւներն ու ցօղունները խաշել ու յետոյ, համեմել աղ, ցախ, ձէթ թացանով և որպէս

ներուն։ Շողգամի

աղցան ձաշակել։ Շող- աղ դած, բնակչութիւնը ապրած է գամի տերեւներով կր պատրաստուի նաեւ թանապուր. ծեծածին ու սոխին հետ կր խաշեն մանրուած տերեւները, ապա Խորանարդաձեւ կտրատել վրան կը լեցնեն եփած մածունր։ Ձմրան համար ալ կը չորցընեն տերեւները, իսկ

կը հորեն հող ի ն ինչպէս ձակընդե-

Շողգամի թթուն կը դնեն ղը ցանած են շողգամը։ տարբեր ձեւի երբ դեռ փոքր են Շողգամը, կամ ինչպէս ի- շողգամները, բայց եւ ցօղունն սոխառածը, մանրուած լոլիկն րենք կ՛ըսեն շաղգամ, սասուն- ու տերեւները կոշտացած են, ցիներու ամենաշատ սիրած մաքրել ու լուալէ յետոյ թուփիկն բանջարեղէնն է։ Պատահական ամբողջութեամբ, քիչ մր կր խա- ւանկել եփել եւս 15 վայրկեան։

շեն, ապա աղաջուրին մէջ կր դնեն։ Իսկ երբ միայն գլուխ շողգամի թթու պիտի դրուի, կր կեղուեն այն, կը մանրացնեն նախասիրած չափով, ապա կր լեցնեն աղաջուրին մէջ։ Ի տարբերութիւն սովորական թթուներու աղաջուրին, շողգամի թթուի աղաջուրը կը պատրաստեն թթուած խմորով կամ ալ աղաջուրին մէջ խառնելով խոշոր աղացած ցորենի հատիկներ։

Սասունի խոհանոցի շողգամով ձաշերը կը պատրաստեն մանրացնելով ու խաշելով շողգամը։ Ապուրին մէջ կ՛աւելցընեն քիչ մը խոշոր կորկոտ, սոխառած եւ լոլիկի չիր (կամ մածուկ)։

Շարգամով քաշովին սամիսով տոլմա։ սունցիներու առօրեական ձաշերէն է։ Քաշովի անունը կը տրուի այն փլաւներուն, որոնք եփելու ընթացքին ամբողջութեամբ կը քաշեն, կը ներծծեն ջուրը։ Ենթադրաբար քաշիկա հարիսան ալ կու գալ նոյն քաշել բառէն. սա այն հարիսան է, երբ ծեծած ցորենն ու միսր միասին կ՛եփեն, կը խաշեն, բայց չեն շաղգամի ծեծեր, այլ փլաւի նման կը մա-

Բաղադրութիւնը

կարմիր պղպեղ

0.5 քիլօկրամ շողգամ ջրքամելէ 1 գաւաթ խոշոր կորկոտ 2 սոխ պղպեղ, քա- 1 ապուրի դգալ իւղ

Պատրաստութիւնը

շողգամը եւ խաշել. աւելցընել կորկոտն ու կարմիր պղպեղը, շողգամը եփել մինչեւ ջուրը ներծծուի. խառնել սոխառածը, ձգել քանի մը վայրկեան թրմուի։ մ է ջ , Իսկ շաղգամով ձաշի համար, խաշել 300 կրամ մանրուած ղը, ստեպղինն ու գետ- միսը, ապա վրան լեցնել 1 քիլօկրամ մանրուած շողգամը եւ շարունակել եփել։ Աւելցընել ու պղպեդը, համեմել եւ շարո-

Յարցազրոյց Դոկտ. Վիգէն...

շար. էջ 7էն

մէջ մարդկային իրաւունքներու յառաջընթացը, եւ մանաւանդ փորձենք քայլ առ քայլ վերականգնել այն ինչ որ քանդուած էր, այդ ուղղութեամբ աշխատինք։ Տեղ մը վերականգնենք եկեղեցի, որուն շուրջ մարդ հաւաքուեցաւ, ինչպէս Տիգրանակերտի մէջ։ Բայց երբ հիմա Էրտողան ետ փակեց դռները, պատասխան չունին ։ Բայց կը խորհիմ, որ դուրսէն պահանջատիրութիւնը շատ բան պիտի չընէ։ Ամբողջ Միջին Արեւելքը հրաբուխի մէջ է, Թուրքիան կայ, քիւրտերուն հարցը կայ, արաբական երկիրներու ապագան կայ, Իրանը, Սէուտական Արաբիան, Եգիպտոսը... որքան պիտի պահեն իրենց հաւասարակշռութիւնը։ Այդ բոլորին մէ՛ջ մենք մեր hաշիւները պէտք է լաւ ընենք, շատ նուրբ իրավիճակ է, շատ փոփոխական, պէտք չէ սխալ ընենք։

Կ.Ս - Ներազգային գետնի վրայ ի՞նչպէս պիտի շարունակենք Ցեղասպանութիւնը յիշողութիւնը։ Ցարդ մեր ուղղութիւնն էր զայն ուսուցանելը, օտար պետութիւններուն ձանչցընել տալը։ 100ամեակէն ետք նո՞յն ձեւով պէտք է շարունակենք, թէ՞ տարբեր ուղղութեամբ աշխատինք։

Վ.Չ - Կը խորհիմ, որ մենք մտաւորական գետնի վրայ պէտք մեր գործը շարունակենք, մենք ահռելի մեծ գործ ունինք ընելու։ Այդ narrative-ը որ ունինք, փորձած ենք ուսումնասիրութիւններու միջոցով ներկայացնել, շատ ուշ սկսած ենք այդ աշխատանքին` 80ական, 90ականներուն։ Յիմնական աշխատանքը եղած է այն, որ փորձած ենք համոցել ընթերցողին, որ Տեղասպանութիւնը տեղի է ունեցած։ Բոլոր գիրքերը ատոր մասին են։ Թէեւ պատմականօրէն այդ բոլոր տուեալները կային նոյն Ցեղասպանութեան ժամանանակաշրջան<u>է</u>ն՝ 1915-1919էն։ Մենք նոր բան մը չենք ներկայացներ, 90ական թուականներուն մենք այդ արխիւները հաւաքեցինք եւ գիրքի ձեւով ներկայացուցինք։ Բայց այդ տուեալները կային, անոնց մասին հայերը գիտէին. անգլիացիները, գերմանացիները հաւաքած եւ հաւաքագրած են բոլոր այդ փաստաթուղերը։ Թուրքերը իրենք ըրին, ռազմական դատարանին

իամար։ Այդ բոլորը կային, գիւտ չըրինք։ Իսկ հիմա պէտք է մտածենք աւելի հեռուն։ Փոխանակ փաստենք, որ Ցեղասպանութիւն էր, հասկնանք այդ ցեղասպանութեան պատձառները, թէ ուրկէ եկած է, ինչպէս կապ ունի թրքական կեանքին հետ, Միջին Արեւելքի հետ։ Ի վերջոյ Ցեղասպանութիւնը եղաւ օսմանեան կայսրութեան մէջ։ Այդ կայսրութիւնը նոյն երկիրն է, ինչ որ այսօր Թուրքիա, Սուրիա, Իրաք, Լիբանան, Յորդանան։ Ես կը խորհիմ, որ այդ դէպքը որ պատահած է, ազդած է ամբողջ տարածաշրջանի վրայ։ Մինչեւ ցարդ չենք ուսումնասիրած զայն։ Եթէ Միջին Արեւելքի մասին գիրք մը առնենք, կը տեսնենք, որ հայերը չկան, ցեղասպանութիւն չէ եղած, Տէր Զօր չկայ։ Մենք պէտք է փորձենք այդ բոլորը ուսումնասիրել։ Մտաւորական ահռելի աշխատանք կայ։ Այս պատմութիւնը այնքան մեծ է, որ ոսկայական աշխատանքի կը կարօտի։ Մինչեւ հիմա միայն փինք-փոնկ խաղցած ենք` ցեղասպանութիւն էր, ցեղասպանութիւն չէր։

Կ.Ս - Դուք կը քաջալերէ՞ք որ ներկայ ուսանողները այս

ձիւղը ընտրեն եւ ուսումնասիրեն։

ជី.៑់ -Ե՛ս կը խորհիմ, որ ՛ահռելի մեծ նիւթ է, որուն մէկ փոքր մասը ուսումնասիրած ենք։ Յօդուած մը գրած եմ վերջերս, polemic-ի մէջ եմ սուրիացի մտաւորականի մը հետ, ուր փորձեցի ըսել, որ ինչու արաբները չեն յիշեր հայկական Ցեղասպանութիւնը, իրենց յիշողութեան մէջ չկայ։ Ինչո՛ւ չեն տեսած այդ բանը, հակառակ որ այդ հողերուն՝ Սուրիոյ, Իրաքի, Յորդանանի, վրայ պատահած է ։ Այս պատմութիւնը որ մենք կը պատմենք, թէ արաբները մեզ ազատեցին, մենք եղբայիներ ենք, իրենց չեն գիտեր, կամ չեն ուզեր յիշել (Պահսիզմի ժամանակ գոցեցին եւ չէր խoսուեր այդ մասին)։

Ամենացաւալի՞ն, գոնէ դաս առնէինք մարդկութեան համար, գոնէ այդ մէկուկէս միլիոն զոհերէն բան մը սորվէինք, որ ուրիշ կեանքեր ազատէինք։ Իսկ ինչ որ կ՛ըլլայ այսօր Սուրիոյ եւ Իրաքի մէջ, ինչ որ եղաւ եզիտիներու հետ, այն-քան ցաւալի էր, որ 100 տարի առաջ մեզի պատահածին դասերը մէկը չառաւ։ Այդ վայրագութիւնը բացատրութիւն

չունի, ոճիր է։

Հ.Օ.Մ.-ի Ձայն

Թորոնթոյի «Ռուբինա» Մասնաձիւդ

ARS ROUBINA CHAPTER TEL: (416)-491-2900 ext.3211 www.ars-canada.ca email: arstoronto@gmail.com

◊ Անդամական Ժողով Ապրիլ 3, 2018 Հիւրասիրութիւն ժամը 7: 30-ին Մկիզբ Ժողովի ժամը 8:00-ին Յիշեցում։ Ձեր անդամավճարները կրնաք ընել այդ օր)

◊ Մայրերու Օր Մայիս 12, 2018 Միօրեայ պտոյտ եւ մաշ Pillar and Post Պանդոկին մէջ Niagara-on-the-Lake Հաձեցէք կանուխէն ապահովել ձեր տոմսերը

Գրաւուած Թուականներ

- Հ.Հ. 100-ամեակի առիթով Հանդիսութիւն Յունիս 8, 2018
- Հ.O.Մ.-ի Ամառնային Ճամբար Յուլ. 2 Oqnu. 25, 2018
- Հ.Օ.Մ.-ի Տարեկան Տօնավաճառ Նոյեմբեր 3 եւ 4, 2018

Պազարի յանձնախումբը Երկուշաբթի օրերու երեկոյեան եւ Չորեքշաբթի օրուայ առաւօտները ուտեստեղէն կը պատրաստեն (մանթի,պէօրէկ, քէօֆթէ եւայլն) եւ պէտք ունին օգնող ձեռքերու։ Հաձեցէք օգնել։

Տեղեկութիւններու եւ ապսպրանքներու համար հեռաձայնել ընկհ. Բեննա Թարզիին 416-494-4067

Տոհմիկ Օր Դեկտեմբեր 1, 2018 Չօնուած Հայոց Արքայական Տոհմերու

ARS Social Services Office working hours Mon to Fri from 10 a.m. to 2 p.m. Ընկերային Ծառայութեան գրասենեակի ժամեր՝ Երկշ.էն Ուրբ.՝ 10:00 – 2:00 2tm: 416-495-0644 b-hunfuly: arssocialservices@gmail.com

Jr. Prob.: - 1812 ; Sr. prob.: in the middle column Answers to April 2018 issue of Armen's Math Corner

Armen's Math Corner

(April 2018)

see the asnswers reversed on this page

Junior Problem:

Here is a neat algebra problem for you! For any integer a, b, c, and d, if a + b + c + d = 2018 and b + d = 1915, what is the value of (a - b + c - d)equal to?

Senior Problem:

The integers greater than one are arranged in 5 columns shown below. If the pattern continues, what column will contain the number 1915?

*	2	3	4	<u>5</u>
9	8	7	6	*
	10	11	12	13
17	16	15	14	**
**	18	19	20	21
25	24	23	22	**

Mathematics is the Science of Patterns.

Dr. Raffi Aynaciyan

braces D.D.S., M.Cl.D., F.R.C.D.(C)

Orthodontist

Richmond Hill (Hillcrest Mall): 9350 Yonge Street, Suite 216 905-884-4161

North York: 3333 Bayview Avenue, Suite 203 416-221-0660

Downtown Toronto: 11 King Street West, Suite C115 416-363-3018

<u> Չելէ</u>ն Նաճարեան

Ծանուցումներ

ጓեռ.՝ 416-878-0746

Սեւակ Յարութիւնեան

sales.torontohye@gmail.com

MTO Approved BDE Course Provider * DRIVING SCHOOL

- G2 and G driving affordable lessons
- Early Road Test Booking
- Professional in-car and in-class instructors
- New cars for the lessons
- School certificate for insurance discount (40%)

Anania Hakobyan

647-860-6646

idriveschool.ca

5330 Yonge Street, unit 215, North York

BUENGJING

Torontohye Newspaper Խմբագիր

Publisher

Torontohye communications Inc. 45 Hallcrown Place Willowdale, ON M2J 4Y4

Email:torontohye@gmail.com Phone: (416) 491- 2900 ext. 3215 Fax: (416) 491- 2211

Կարին Սաղտրճեան

Աշխատակիցներ

Unzo 2mpuntul Թամար Solապետեաև

Էջադրում

Արա Տէր Յարութիւնեան

Editor

Karin Saghdejian Վարչական Պատասխանատու

Administrator

Helen Najarian

Advertisements

Sevag Haroutunian (416-878-0746)

Design & Graphics:

Ara Ter Haroutunian (aragraphics@gmail.com)

July 2 - August 24

2018 ARS Summer Camp Staffing Opportunities

ARS Summer Camp Counselors, Volunteers and Specialists Temporary Full Time and Part Time positions July 2 – August 24, 2018

All staff must be fluent in Armenian and must be committed to communicate in Armenian with campers, parents and other staff.

Job Summary/Essential Job Functions:

- Providing an enjoyable and safe Armenian environment for children in the context of a summer camp $% \left(1\right) =\left\{ 1\right\} =$
- Building professional rapport with children, parents and co-workers
- Planning will begin 8 weeks prior to camp commencement, counsellors must be
- prepared to participate in May and June to finalize programming Mandatory training to be scheduled the week prior to camp start

Minimum Qualifications:

Counselors: Must apply by April 30th

- Fluently bilingual, Armenian and English speaking
- Experience working with children (age 4-12) in a camp setting is an asset.
- Minimum age 17, must be returning to school in September
- Motivated, energetic, and engaged individuals who have leadership skills and are positive role models
- Skill or experience in music, in photography/website/media, Art, Sports, Science or performance arts are assets
- Looking for 3rd or 4th year Accounting student for financial portfolio

Volunteers: Must apply by April 30th

Volunteers are essential to our camp's success

Opportunity to gain work experience and complete high school volunteer hour requirements Minimum age 16. Applicants committing full 8 weeks preferred.

Specialized Roles: Must apply by April 30th

- Individuals with ECE or teacher designations for kindergarten
- Armenian specialists in Music, Dance and Curriculum Planning
- Specialists for Arts and Crafts
- Office Administrator to assist the Camp Director on day to day activities

More information can be found on our website at www.ARSSummerCamp.com Interested candidates should forward their resume or letter of interest to jobs@arssummercamp.com by APRIL 30, 2018

ROՄ-ի Ամառնային Ճամբարի Անձնակազմ՝ 2018

3OՄ-ի Ամառնային Ճամբարը **խորհրդական, կամաւոր եւ մասնագետ պաշտօնեաներու** կարիքը ունի 2018-ի Յուլիս 2-էն մինչեւ՝ Օգոստոս 24-ի Ճամբարի համար

<u>Պատասխանատուութիւններու հակիրճ նկարագրութիւն</u> Ամառնային ճամբարեն ներս, փոքրերուն համար ստեղծել հաճելի մթնոլորտով ապահով

Պարտադիր է Յայերէն լեզուով հաղորդակցիլ ճամբարի միջավայրէն ներս Պարտադիր է՝ աշակերտներու, ծնողներու եւ գործակիցներու հետ՝ լաւ փոխ-յարաբերութիւն մշակել

Մասնակցիլ նախապատրաստական աշխատանքներու եւ արհեստանոցներու (պարտադիր այս պաշտօնին համար), ճամբարը սկսելէ 8 շաբաթներ առաջ՝ Մայիս եւ Յունիս ամիսներու ընթացքին

<u>Ակնկալութիւններ</u>

խորհրդական Պաշտօնեաներ։ **Պարտին դիմել մինչեւ Ապրիլ 30**-ի պայմանաժամը

- Յայերէն եւ Անգլերէն խօսելու հմտութիւն
- 4-12 տարեկան փոքրերու հետ ճամբարի մեջ աշխատած ըլլալու փորձառութիւնը առաւելութիւն է
- Խորհրդական պաշտօնի դիմողը պարտի ըլլալ 17-30 տարեկան որ արձանագրուած է ուսումը շարումակելու 2017-ի Մեպտեմբերին Մասնաւորապես կը քաջալերենք անոնք որոնք ունին փորձառութիւն երաժշտութեան, մարզական, արուեստի, պարի կամ լուսանկարչութեան ու մամուլի մեջ եւ կամ անոնք որոնք ուսուցչական ասպարեզ զատած են
- Կարիքը ունինք հաշուապահութեան մէջ մասնագիտացած համալսարանականի մը

<u>Կամաւորներ։ **Պարտին դիմել մինչեւ Ապրիլ 30–ի պայմանաժամը** Նկատի ունենալով կամաւոր օգնականներու կարեւորութիւնը ճամբարի առօրեային, կը քաջալերենք որ փափաքողները դիմեն մեզի։ Առիթը պիտի տրուի անոնց գործի փորձառութիւն ձեռք ձգելու։ Կամաւոր օգնականը պԷտք է ըլլայ 16 տարեկանեն վեր։ Նախընտրութիւն պիտի տրուի անոնց որ պատրաստ են 8շաբաթներ մասնացելու։</u>

<u>Այլ Մասնագիտութիւններ։ **Պարտին դիմել մինչեւ Ապրիլ 30**–ի **պայմանաժամը** Կարիքը ունինք</u>

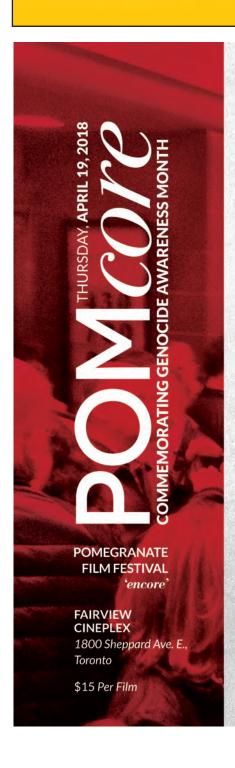
- փորձառու փոքրիկներու հոգատարներու եւ կամ վկայուած մանկավարժներու (ECE)
- Յայերենի ուսուցիչի եւ Յայերեն բաժնի ծրագիր մշակող փորձառու անձերու ձեռային աշխատանքի հմուտ անձերու

Ընդհանուր

Այն թեկնածուները որոնք կարողութիւնը ունին ղեկավարելու աշակերտութիւնը. նաեւ Յայերեն լեզուով յարաբերելու անձնակազմի, փոքրերու ու ծնողներու հետ, կրնան իրենց դիմուսնագիրները (resume) ղրկել <u>iobs@arssummercamp.com</u> ե-նամակ հասցէին մինչեւ **նպրիլ** 30, 2018

Յաւելեալ տեղեկութեան համար այցելեցէք մեր կայքէջը հետեւեալ հասցէին՝

(416) 491-2675 ext 6 | Jobs@arssummercamp.com 50 Hallcrown Place Toronto, Ontario M2J 1P6 www.arssummercamp.com

LOST BIRDS

19 April - 7:00pm

WINNER OF BEST FEATURE & AUDIENCE

Director Aren Pederci

Turkey - 89 min - F

A fairytale about factual events, featuring the music of Komitas. The first feature film made in Turkey about the Genocide, appropriate for children and very popular with adults. Back by popular demand following the film's soldout Canadian Premiere at POM. A must-see cinematic wonder.

INTENT TO DESTROY

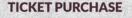
19 April - 9:00pm

WINNER OF BEST DOCUMENTARY &

Director Joe Berlinger

USA - 115 min - PG13

The companion film to the big budget Genocide blockbuster; The Promise. Oscar and Emmy award winning director, Joe Berlinger, grapples with the astonishing, denialist campaign by the Turkish government to suppress genocide awareness during the making of The Promise.

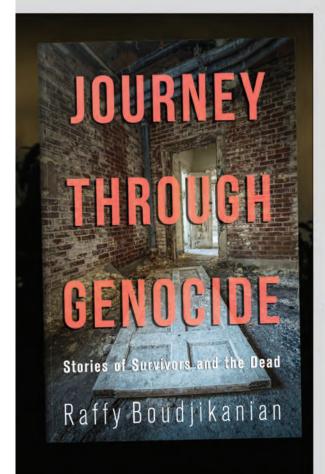
POMFILMFEST.COM

TALIN 416.866.9218

ARAZ 416.697.7272

Յամազգայինի Գլաձոր Մասնաճիւղ Գրատարած -Գրադարանի Յանձնախումբ Hamazkayin Klatsor Chapter Library Committee

4914P U117U7U7U75

> ^{Չեղինակ՝} **Րաֆֆի Պուճիքանեան**

Կիրակի`15 Ապրիլ Ժամը 2

> Վամազգայինի «Յ Մանուկեան» գրադարան Վայ Կեդրոն

Join us Sunday, April 15th 2018 2 p.m.

Hamazkayin 'H Manougian' Library ACC, Toronto 45 Hallcrown Place

> @dundurnpress dundurn.com

M DUNDURN

Organized by The Armenian Genocide Commemoration Committee (Toronto) Կազմակերպութեամբ` Յայոց Ցեղասպանութեան Ոգեկոչման Թորոնթոյի Յանձնախումբի

Յայոց Ցեղասպանութեան 103_{րդ} Ամեակի Ոգեկոչում 103nd Commemoration of the Armenian Genocide

Genocide Commemoration

Sunday, April 22, 2018, at 1:30 PM

Եղեռնի Ոգեկոչում Կիրակի, 22 Ապրիլ, 2018 կ.ե. Ժամը 1:30-ին

Educate Motivate Activate

A.C.C. TORONTO

SUMMER

ՎԱՅ ԿԵԴՐՈՆԻ ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ՓԱՌԱՏՕՆ

FRIDAY . JULY 13 HAROUT PAMBOUKJIAN

SATURDAY . JULY 14 RAZMIK AMYAN

SAKO

SUNDAY. JULY 15 ARPI

VREJ SAHAGIAN

ARAM MP3

JOELLE

